

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu

**Analýza ochrany objektů důležitých pro obranu státu
a objektů možného napadení v rezortu Ministerstva**

vnitřní České republiky

Rigorózní práce

**Analysis of Protection of Objects Important for National
Defense and Objects of Possible Attack at the Ministry
of the Interior of the Czech Republic.**

Rigorous work

PRAHA, 2022

AUTOR PRÁCE
Mgr. Milan Polívka

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne 10. 3. 2022

.....
Mgr. Milan Polívka

ANOTACE

Tato rigorózní práce analyzuje charakter, způsob a další přijatá opatření přijatá k zajištění ochrany areálů (objektů) Ministerstva vnitra, které jsou začleněny mezi objekty obranné infrastruktury. Tato problematika úzce souvisí s obranným plánováním České republiky s důrazem na operační přípravu státního území. Práce proto byla zpracována s přihlédnutím na názory zástupců Ministerstva obrany, kteří mají tuto oblast ve své pracovní náplni. Cílem práce je na základě provedené analýzy, s ohledem na současnou bezpečnostní situaci posoudit vhodnost a dostatečnost těchto opatření a v případě zjištění nedostatků navrhnout možnosti jejich odstranění.

KLÍČOVÁ SLOVA

bezpečnostní ochrana * areál * objekt důležitý pro obranu státu * objekt možného napadení * utajovaná informace * předměty chráněného zájmu * zóny * kontrolní činnost * analýza * technické prostředky ochrany * dokumentace * kontrola * ochranná služba * perimetr * Ministerstvo vnitra

ANNOTATION

This rigorous work analyses the nature, method and other measures taken to ensure the protection of the Ministry of the Interior premises (objects), which are included among the objects of defence infrastructure. This issue is closely related to the defence planning of the Czech Republic with emphasis on the operational preparation of the state territory. Therefore, the work was prepared taking into account the opinions of the representatives of the Ministry of Defence who have this area in their job description. The aim of the thesis is to assess the suitability and sufficiency of these measures on the basis of the analysis carried out, taking into account the current security situation, and to propose ways of eliminating them in the event that deficiencies are found.

KEY WORDS

security protection * complex * object important for national defence * object of possible attack * classified information * objects of protected interest * zones * control activity * analysis * technical means of protection * documentation * control * protection service * perimeter * Ministry of the Interior

OBSAH

Úvod	9
1. Zdůvodnění potřeby ochrany objektů v rámci bezpečnostní politiky České republiky a základní související dokumenty	13
1.1. Bezpečnostní strategie České republiky.....	13
1.2. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky	14
1.3. Plány obrany státu	16
1.4. Dílčí plán obrany Ministerstva vnitra.....	18
1.5. Koncepce operační přípravy státního území České republiky	25
1.6. Operační příprava státního území	25
1.7. Směrnice k výběru objektů obranné infrastruktury a zpracování dokumentace	26
1.8. Vyhodnocování objektů důležitých pro obranu státu.....	28
1.9. Vyhodnocování objektů možného napadení.....	29
1.10. Zpracování souhrnného přehledu objektů důležitých pro obranu státu	30
1.11. Zpracování souhrnného přehledu objektů možného napadení	33
1.12. Ochrana utajovaných informací.....	36
1.13. Obsah přehledů objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení	39
2. Vysvětlení rozdílu mezi pojmy subjekt a prvek kritické infrastruktury, objekt důležitý pro obranu státu a objekt možného napadení	41
2.1. Vzájemné závislosti kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení.....	47
3. Obranná infrastruktura podle zákona č. 222/1999 Sb.....	48
3.1. Spolupráce Armády České republiky s Ministerstvem vnitra v oblasti integrovaného záchranného systému	55
3.2. Vojenské objekty	57
3.3. Nevojenské objekty	58
4. Bezpečnostní ochrana kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení v rámci Ministerstva vnitra vyplývající z právních předpisů	60
4.1. Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.....	60
4.2. Vyhláška č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků.....	61
4.3. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky	62
4.4. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky	63

4.5. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon).....	63
4.6. Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích	64
4.7. Usnesení bezpečnostní rady státu č. 260/2002 k Instrukci pro vyhlášení jednotlivých stupňů bezpečnostní ochrany důležitých objektů.....	64
4.8. Usnesení vlády České republiky č. 704/2016 Sb., k Souboru základních opatření k systému vyhlášení stupňů ohrožení terorismem.....	66
4.9. ČSN P 73 4450-1, Fyzická ochrana prvku kritické infrastruktury	67
5. Střežení objektů důležitých pro obranu státu dle realizačních dohod mezi Ministerstvem obrany a Ministerstvem vnitra	70
5.1. Realizační dohoda o střežení nevojenského objektu důležitého pro obranu státu.....	71
6. Veřejné zakázky v oblasti obrany a návrh přístupu k veřejným zakázkám pro prvky kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení v rámci Ministerstva vnitra	75
7. Technické prostředky pro použití u prvků kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení	83
7.1. Mechanické zábranné prostředky.....	84
7.2. Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy	85
7.3. Návrh provozního řádu poplachových zabezpečovacích a tísňových systémů	86
7.4. Dohledové videosystémy	90
7.5. Elektronické systémy kontroly vstupu.....	93
7.5.1. Návrh provozního řádu elektronické kontroly vstupu v areálech Ministerstva vnitra.....	94
7.6. Systémy elektrické požární signalizace	100
7.6.1. Návrh provozního řádu elektrické požární signalizace v areálech Ministerstva vnitra.....	102
8. Návrh minimálních standardů převzetí a předání jednotlivých bezpečnostních systémů	107
8.1. Elektronická kontrola vstupu	111
8.2. Dohledový videosystém	112
8.3. Poplachový zabezpečovací a tísňový systém.....	113
8.4. Integrovaný poplachový systém	113
9. Návrh zásad pro provádění ostrahy kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení	114
9.1. Výkon ostrahy areálu	116

9.2.	Vedoucí směny ostrahy.....	120
9.3.	Člen směny ostrahy	123
9.4.	Dokumentace pro provádění ostrahy areálu.....	126
9.5.	Kontrola vstupujících osob a vjíždějících vozidel do areálu	127
9.6.	Příprava pracovníků obsluhy detekčních přístrojů	128
9.7.	Obecně platné zásady kontroly osob a jejich pohybu v areálu.....	130
9.8.	Detekční kontrola osoby a zavazadel	131
9.9.	Obecně platné zásady bezpečnostní prohlídky motorového vozidla.....	134
10.	Návrh analýzy rizik pro bezpečnostní ochranu areálů prvků kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení v rámci Ministerstva vnitra	137
10.1.	Seznam typů hrozeb a možné ohrožení aktiv v areálech Ministerstva vnitra	140
10.2.	Stručný popis hrozeb	140
10.3.	Analýza rizika.....	143
10.4.	Zvládání rizik.....	146
10.5.	Algoritmus objektivizace rizik a hrozeb pro prvky kritické infrastruktury, objekty důležité pro obranu státu a objekty možného napadení v rámci Ministerstva vnitra	148
10.6.	Přehled možných zdrojů rizik a analýza ohrožení v rámci Ministerstva vnitra	151
10.7.	Vyhodnocení rizik.....	152
10.8.	Opatření	153
10.9.	Situace s nízkým rizikem.....	155
10.10.	Ohrožení života a zdraví zaměstnanců Ministerstva vnitra	157
10.11.	Ohrožení majetku Ministerstva vnitra	159
10.12.	Výpadek systémů, sítí a dodávek energie	160
10.13.	Omezení dostupnosti prostor Ministerstva vnitra	162
10.14.	Požár	163
10.15.	Bezpečnostní ochrana areálů.....	164
10.16.	Podezření na umístění nástražného výbušného systému.....	164
10.17.	Vniknutí cizí osoby	165
10.18.	Násilný nebo teroristický útok na zaměstnance nebo budovy Ministerstva vnitra ..	165
10.19.	Šíření infekčních nemocí.....	166
10.20.	Havárie či výpadek zásobování energiemi	167
10.21.	Výpadky systémů a sítí a kybernetický útok	168
11.	Závěr.....	169
	Seznam použitých pramenů.....	174

Seznam použitých obrázků	182
Seznam použitých tabulek	183
Seznam použitých zkratk.....	184
Seznam příloh.....	185
Příloha č. 1 – Vyhodnocení rizik	I
Příloha č. 2 – Vzor upozornění	VI
Příloha č. 3 – Vzor o uložení zbraně	VIII

Úvod

Tato rigorózní práce je zaměřena na specifickou oblast bezpečnostní ochrany areálů Ministerstva vnitra. Je nutné upřesnit, že tato množina čítající nepřeborné množství zařízení obsahuje nejen administrativní budovy, ale i prvky kritické infrastruktury, objekty možného napadení a objekty důležité pro obranu státu. U systému bezpečnostní ochrany areálů Ministerstva vnitra je nutné, aby byl schopen univerzálně pojmut všechna specifika z charakterů těchto objektů vycházející. Rigorózní práce se však nezaměřuje pouze na oblast bezpečnostní ochrany areálů Ministerstva vnitra, ale bere si za cíl tuto oblast upravit právě i pro prvky kritické infrastruktury, objekty možného napadení a objekty důležité pro obranu státu. Na této úrovni nebyl systém bezpečnostní ochrany areálů nikdy komplexně řešen. Jedná se tedy o kompilát, který je možné použít přímo v praxi. Odůvodnění pro praktické využití je shledáno i po konzultaci s pracovníky odborných útvarů Ministerstva obrany.

Vzhledem ke skutečnosti, že obsah práce je založen na praktických poznatcích z každodenního provozu (autor práce je zaměstnancem bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra), jsou součástí jednotlivých kapitol návrhy jak řešit oblasti, pro které jakákoliv další úprava (jak zákonná nebo metodická) v rezortu Ministerstva vnitra schází.

Jednotlivé kapitoly všech uvedených částí na sebe podpůrně navazují, přičemž zejména obsah praktické části této práce směřuje k definici hlavních bodů:

1. Analýza stávajícího právního prostředí relevantní k bezpečnostní ochraně areálů Ministerstva vnitra.
2. Lze zlepšit stav bezpečnostní ochrany areálů Ministerstva vnitra bez navýšení finančních prostředků?
3. Lze výstupy práce použít pro další zkvalitnění systému bezpečnostní ochrany areálů?

Bezpečnostní ochrana areálů je v rezortu Ministerstva vnitra stanovena nařízením Ministerstva vnitra a služebním předpisem státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 18/2019, kterým se upravuje bezpečnostní ochrana

areálů a pokynem ředitele bezpečnostního odboru č. 12/2019 k provádění bezpečnostní ochrany areálů. Nařízení Ministerstva vnitra a služební předpis státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 18/2019 komplexně stanovuje celý systém ochrany včetně odpovědných osob a stanovuje rovněž podmínky nakládání a seznamování se souvisejícími dokumenty. Je vhodné i upřesnit, že v rámci Ministerstva vnitra je souhrnně pro objekty možného napadení, objekty důležité pro obranu státu, prvky kritické infrastruktury a další užíván pojem „areály“, a to z důvodu možného konfliktu se zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, kde je pojem objekt rozumí budova nebo jiný ohraničený prostor, ve kterém se zpravidla nachází zabezpečená oblast nebo jednací oblast. Z tohoto důvodu bude v práci užíván pojem areálu, ačkoliv to může být v lehkém rozporu s názvem práce.

Kontinuita řízení činností za krizové situace, při obraně státu a dále při mimořádných událostí, které znemožňují plnou činnost útvarů Ministerstva vnitra je zabezpečena pokynem ministra vnitra č. 43/2019, kterým se vydává Plán akceschopnosti Ministerstva vnitra a rovněž je obsažena v dokumentaci bezpečnostní ochrany areálu dle čl. 26 odst. 1 písm. d) nařízení Ministerstva vnitra a služební předpis státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 18/2019 formou plánu řešení mimořádných událostí.

Rámeček, úroveň a způsob provádění bezpečnostní ochrany areálů Ministerstva vnitra je, vzhledem k jejich charakteru, stanoven dalšími právními předpisy. Areály Ministerstva vnitra lze charakterizovat například jako:

- a) objekty Tajné a Přísně tajné dle zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, kde úroveň fyzického zabezpečení je stanovena vyhláškou č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků;
- b) objekty důležité pro obranu státu a objekty, které mohou být za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu napadeny, a to ve smyslu zákona č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky;
- c) chráněné objekty ve smyslu § 48 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky;

- d) prvky kritické infrastruktury dle zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), kde mimo jiné Nařízení vlády č. 462/2000 Sb., k provedení § 27 odst. 8 a § 28 odst. 5 zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) stanovuje náležitosti krizového plánu, kterým je v případě krizové situace zajištěna kontinuita činností Ministerstva vnitra.

Mimo tyto uvedené skutečnosti je bezpečnostní ochrana areálů zabezpečována například dle metodických materiálů vydaných bezpečnostním odborem Ministerstva vnitra a dalších vztahujících se opatření jako jsou například materiály s vazbou na usnesení bezpečnostní rady státu č. 260/2002 Sb., k Instrukci pro vyhlásování jednotlivých stupňů bezpečnostní ochrany důležitých objektů a usnesení vlády České republiky č. 704/2016 Sb., k Souboru základních opatření k systému vyhlásování stupňů ohrožení terorismem.

Bezpečnostní odbor Ministerstva vnitra je dle čl. 22 odst. 1 písm. g), Organizačního řádu ministerstva vnitra garantem za systém bezpečnostní ochrany areálů v oboru působnosti Ministerstva vnitra. Za účelem analýzy kladů a nedostatků systému jsou bezpečnostním odborem Ministerstva vnitra pravidelně prováděny kontroly útvarů ministerstva, školení vedoucích areálů Ministerstva vnitra a organizačních složek státu a pracovníků odborných pracovišť bezpečnostní ochrany areálů a nad rámec povinností periodicky pořádány školení pracovníků zajišťujících bezpečnost objektů orgánů státní správy a sjednocení přijímaných opatření k zabezpečení ochrany objektů. Stav bezpečnostní ochrany areálů je odvětví, které je neustále konzultováno s Policií České republiky, Hasičského záchranného sboru České republiky a Národním bezpečnostním úřadem s ohledem na platné české technické normy a právní předpisy. V oblasti zabezpečení objektů možného napadení a objektů důležitých pro obranu státu probíhá úzká spolupráce se zástupci Ministerstva obrany.

Systém bezpečnostní ochrany areálů rovněž shledává oporu v technických českých normách, jejichž demonstrativní výčet uvádím níže:

- ČSN P 73 4450-1 (734450) Fyzická ochrana prvku kritické infrastruktury - Část 1: Obecné požadavky;

- ČSN EN 1627 Dveře, okna, lehké obvodové pláště, mříže a okenice - Odolnost proti vloupání - Požadavky a klasifikace;
- ČSN EN 60839-11-1 (334593) Poplachové a elektronické bezpečnostní systémy - Část 11-1: Elektronické systémy kontroly vstupu - Požadavky na systém a komponenty;
- ČSN EN 50134-1 (334590) Poplachové systémy - Systémy přivolání pomoci - Část 1: Systémové požadavky;
- ČSN EN 62676-1-1 (334592) Dohledové videosystémy pro použití v bezpečnostních aplikacích - Část 1-1: Systémové požadavky – Obecně;
- ČSN CLC/TS 50131-7 (334591) Poplachové systémy - Elektrické zabezpečovací systémy - Část 7: Pokyny pro aplikace;
- ČSN ISO 31000 (010351) Management rizik - Principy a směrnice;
- ČSN EN 31010 (010352) Management rizik - Techniky posuzování rizik.

Systém bezpečnostní ochrany areálů je intenzivně řešen i v zahraničí a lze zmínit např. dokumenty Federal Emergency Management Agency, National Counter Terrorism Security Office, Centre for the Protection of the National Infrastructure, Register of Security Engineers and Specialists, apod.

Stav bezpečnostní ochrany areálu je mimo jiné řízen metodou PLAN-DO-CHECK-ACT, neboli Demingovým cyklem, což je metoda pro zlepšování a zdokonalování procesů v organizaci. Jedná se o uzavřený okruh (cyklus), který nabízí optimální postupy pro spojení dosud uvedených nástrojů pro řešení problémů kontinuálního zlepšování.

Sloučení všech pojmů a procesů je podrobněji rozpracováno v následujících kapitolách.

1. Zdůvodnění potřeby ochrany objektů v rámci bezpečnostní politiky České republiky a základní související dokumenty

1.1. Bezpečnostní strategie České republiky

V Bezpečnostní strategii České republiky z roku 2015 jako základním vládním dokumentu bezpečnostní politiky ČR je, mimo jiné, v části IV. Bezpečnostní prostředí bod 17 uvedeno: „Pravděpodobnost přímého ohrožení území ČR masivním vojenským útokem je nízká. Bezpečnost a stabilita v hraničních částech Evropy a v oblastech s Evropou sousedících se ovšem celkově snižují, a proto nelze zcela vyloučit přímé ohrožení území některých členských zemí NATO a EU. Ohrožení bezpečnosti spojenců může mít jak tradiční vojenskou povahu, tak i nejednoznačnou podobu metod takzvaného hybridního válčení¹. Hybridními hrozbami se rozumí široká, komplexní, přizpůsobivá a integrovaná kombinace konvenčních a nekonvenčních prostředků, otevřených a skrytých aktivit, majících primárně charakter nátlaku a podvrtné činnosti, které jsou prováděny vojenskými, polovojenskými a různými civilními aktéry. Jde o metody či způsoby, kterými je vedena konfrontace či konflikt – jinými slovy, jde o vedení války jinými, než vojenskými prostředky. Rusko a Čína představují typicky nejvýznamnější strůjce hybridních operací namířených proti západním státům a mezinárodním organizacím jako jsou EU a NATO.

Prakticky obdobná formulace pravděpodobnosti přímého vojenského napadení území ČR je uvedena i dokumentu Obranné strategii České republiky z roku 2015, v části B, bod 8².

V dokumentu Dlouhodobý výhled pro obranu 2035 se rovněž v části III. Očekávané bezpečnostní a operační prostředí konstatuje že: „Pravděpodobnost přímého ohrožení území ČR ozbrojeným útokem zůstane i ve sledovaném období nadále nízká. Nelze ovšem vyloučit možnost, že se terčem

¹ *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Praha, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5

² *Obranná strategie České republiky: The defence strategy of the Czech Republic*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2017. ISBN 978-80-7278-702-9

určité formy útoku stane některý ze spojeneckých států, vůči nimž je ČR vázána smluvními obrannými zárukami. Takový vojenský konflikt, závažně ohrožující bezpečnost ČR, může vzniknout neočekávaně a rychle. Z hlediska možnosti vzniku ozbrojeného konfliktu v Evropě jsou aktuálně největším zdrojem rizik zejména hluboké krize ve vztazích evropských států s Ruskem, zaviněné otevřenou ruskou agresí vůči některým státům. Vůči členským zemím NATO a EU používá Ruská federace řadu nástrojů hybridní kampaně včetně cílených dezinformačních aktivit a kybernetických útoků. Oblastmi potenciální evropské nestability zůstávají oblasti západního Balkánu a východní a jihovýchodní Evropy³.

1.2. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky

Základním právním předpisem, který stanovuje povinnosti státních orgánů, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob k zajišťování obrany České republiky před vnějším napadením a odpovědnost za porušení těchto povinností je zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 222/1999 Sb.“). V § 3 tohoto zákona je uvedeno: „Řízení a organizace obrany státu zahrnují výstavbu, přípravu a řízení ozbrojených sil, operační přípravu státního území, plánování obrany státu a opatření v národním hospodářství a na všech úsecích veřejného života v zájmu zajišťování obrany státu“.

Zákon č. 222/1999 Sb. definuje pojem „plánování obrany státu“ ve svém § 2 odst. 8 takto: „Plánováním obrany státu se rozumí soubor plánovaných opatření, vzájemně se ovlivňujících, k zajištění svrchovanosti, územní celistvosti, principů demokracie a právního státu, ochrany života obyvatel a jejich majetku před vnějším napadením a ke splnění všech požadavků na zajišťování obrany státu, zabezpečení mezinárodních smluvních závazků o společné obraně, včetně podílu ozbrojených sil na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru a účasti na mírových operacích. Plány obrany státu tvoří obranné

³ *Dlouhodobý výhled pro obranu 2035*. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2019. ISBN 978-80-7278-772-2.

plánování, plánování operací, mobilizační plánování a plánování připravenosti obranného systému státu.“.

Zákon č. 222/1999 Sb. pak v § 5 až 8 stanoví v oblasti plánování obrany státu

působnost vládě, ministerstvům, jiným ústředním správním úřadům, České národní bance, krajským úřadům, obecním úřadům s rozšířenou působností a obecním úřadům s tím, že řízení v oblasti plánování obrany státu svěřuje vládě, která současně stanoví obsahovou náplň jednotlivých plánů obrany státu a časové etapy pro jejich zpracování.

V následujícím § 4 je stanoveno, že za přípravu a zajišťování obrany státu odpovídá vláda. Část pátá tohoto zákona se věnuje objektům důležitým pro obranu státu. Konkrétně je zde uvedeno:

§ 29

(1) Objekty důležité pro obranu státu jsou pozemky a stavby umístěné ve vojenských újezdech a jejich příslušenství, které mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska význam pro zajišťování obrany státu, zejména pro zabezpečení základních funkcí státu a zabezpečení ozbrojených sil.

(2) Objekty důležité pro obranu státu jsou dále

- a) pozemky a stavby, k nimž výkon vlastnického práva státu a jiných majetkových práv státu vykonává ministerstvo nebo právnická osoba jím zřízená nebo založená,
- b) pozemky a stavby určené k ochraně obyvatel,
- c) pozemky, stavby a další objekty strategického významu, které určí vláda,
- d) pozemky a stavby, které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou mít strategický význam a které určí vláda.

(3) Do objektů důležitých pro obranu státu z důvodu veřejného zájmu nebo

z důvodu bezpečnosti fyzických osob může být statutárním orgánem nebo jím pověřenou osobou, do jehož působnosti objekty důležité pro obranu státu náleží, vstup omezen nebo zakázán.

1.3. Plány obrany státu

V Nařízení vlády č. 139/2017 Sb., o plánování obrany státu je, mimo jiné, uvedeno:

§ 1

Plány obrany státu jsou dokumenty, jimiž je stanoven soubor věcných, organizačních a personálních opatření určených k přípravě, řízení a organizaci zajišťování

- a) obrany státu,
- b) plnění mezinárodních smluvních závazků České republiky o společné obraně,
- c) podílu ozbrojených sil na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru a
- d) účasti ozbrojených sil na mírových operacích.

§ 2

Plány obrany státu jsou podle svého obsahu zpracovány jako:

- a) ústřední plán obrany státu,
- b) plán odpovídajících sil a prostředků nezbytných k zajišťování obrany státu za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu (dále jen "plán odpovídajících sil a prostředků"),
- c) plán doplňování odpovídajících sil a prostředků nezbytných k zajišťování obrany státu za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu (dále jen "plán doplňování odpovídajících sil a prostředků"),
- d) plány hospodářské mobilizace,
- e) plán operační přípravy státního území České republiky (dále jen "státní území"),
- f) plán realizace operační přípravy státního území,
- g) předběžné operační plány,
- h) stálé obranné plány,
- i) seznam opatření národního systému reakce na krize pro potřeby řízení obrany státu (dále jen "seznam opatření"),
- j) katalog opatření národního systému reakce na krize pro potřeby řízení obrany státu (dále jen "katalog opatření"),
- k) plány přípravy občanů k obraně státu a

l) dílčí plány obrany.

§ 3

Ústřední plán obrany státu

(1) Ústřední plán obrany státu zahrnuje

a) plán zajištění obrany státu se stanovením:

1. odpovědnostních vazeb při provádění jeho jednotlivých částí a podmínek jejich koordinace,

2. procesů a fází krizového plánování a plánování obrany v rámci systému obrany státu a

3. základních postupů při zajišťování obrany státu a zásad jejich organizace,

b) scénáře použití ozbrojených sil za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu,

c) plány činnosti státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků zpracované v rámci systému zajišťování obrany státu pro:

1. období míru,

2. stav ohrožení státu a

3. válečný stav,

d) plán nezbytných dodávek a

e) základní organizační a komunikační vazby v rámci systému zajišťování obrany státu.

(2) Návrh ústředního plánu obrany státu nebo návrh aktualizace ústředního plánu obrany státu zpracovává Ministerstvo obrany (dále jen "ministerstvo")

a předkládá jej ke schválení vládě.

(3) Aktualizace ústředního plánu obrany státu se provádí vždy po 4 letech od schválení jeho původního nebo následně aktualizovaného znění vládou, anebo podle potřeb zajišťování obrany státu.

§ 10

Dílčí plány obrany zpracované ministerstvy, jinými ústředními správními úřady a Českou národní bankou kromě náležitostí stanovených v § 9 obsahují:

a) evidenci objektů důležitých pro obranu státu podle § 6 odst. 2 písm. c) zákona, ve které jsou vedeny údaje o spojení na provozovatele objektu a základní identifikační údaje o objektech v rozsahu:

1. identifikační údaje o vlastníkovi,
2. popis objektu,
3. popis umístění objektu,
4. údaje vedené o objektu v katastru nemovitostí,
5. fotodokumentace objektu a
6. mapové zákresy objektu,

b) popis předpokládaného použití a způsobu zabezpečení objektů důležitých pro obranu státu podle písmene a),

c) kritéria stanovená pro krajské úřady k vyhodnocení objektů, které mohou být za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu napadeny, zpracovaná podle oboru působnosti zpracovatele a

d) plánovaná opatření k zajišťování obrany státu stanovená rozhodnutím vlády podle § 5 odst. 1 písm. e) zákona, včetně specifikace jejich plánovaného finančního zabezpečení podle § 6 odst. 2 písm. b) zákona.

1.4. Dílčí plán obrany Ministerstva vnitra

Dílčí plán obrany je plánovací dokument, který popisuje činnost ministerstev, dalších ústředních správních úřadů, České národní banky a krajských úřadů při zajišťování obrany ČR, v závislosti na oblasti působnosti⁴ a na úkolech zpracovatelů stanovených v plánech obrany státu a zvláštním právním předpisem⁵.

Dílčí plán obrany Ministerstva vnitra (dále jen „Dílčí plán obrany MV“) je zpracován v souladu se zákonem č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České

⁴ např. zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.
zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

⁵ zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších právních předpisů

republiky, ve znění pozdějších předpisů a s nařízením vlády 139/2017 Sb., o plánování obrany státu.

Dílčí plán obrany MV vychází z principů obranné politiky obsažených v Bezpečnostní strategii, Obranné strategii, z Koncepce operační přípravy státního území České republiky a Ústředního plánu obrany státu.

Dílčí plán obrany MV vytváří podmínky pro provedení objektivní analýzy a využití disponibilních sil a prostředků resortu k plnění úkolů za stavu ohrožení státu a válečného stavu. V případě hrozby vnějšího napadení České republiky vytváří podmínky pro zahájení plánování úkolů k použití těchto sil a prostředků v rámci bezpečnostního systému České republiky.

Úkoly stejné pro nevojenskou a vojenskou krizovou situaci se přednostně zapracovávají do Krizového plánu Ministerstva vnitra (dále jen „Krizový plán MV“). Úkoly, které jsou zapracovány v Krizovém plánu MV, se do Dílčího plánu obrany MV nezapracovávají, pokud se neplní za vojenské krizové situace odlišně, pouze se uvede odkaz na příslušná ustanovení Krizového plánu MV.

Rozsah, forma a způsob využitelnosti Dílčího plánu obrany MV závisí na vzniku a průběhu konkrétní krizové situace. Přijatá opatření jsou realizována na základě rozhodnutí vlády České republiky v návaznosti na Plány obrany státu. Některá opatření se plánují koordinovaně v součinnosti s jinými ústředními správními úřady a s kraji.

Dílčí plán obrany MV zahrnuje⁶:

- Plán činností ministerstva při zajišťování obrany státu v míru, za SOS a VS.
- Plán odpovídajících sil a prostředků a plán jejich doplňování pro plnění úkolů Ministerstva vnitra na úseku obrany státu.
- Katalogové listy k realizaci opatření Národního systému reakce na krize pro potřeby obrany státu v oboru působnosti Ministerstva vnitra.
- Plán nezbytných dodávek.
- Přehled hlavních, záložních, chráněných a nechráněných krizových pracovišť.

⁶ § 9 odst. 2, písm. a) – i) a § 10 Nařízení vlády č. 139/2017 Sb., o plánování obrany státu

- Opatření k zabezpečení výběrového doplnění ozbrojených sil ČR a mobilizace.
- Opatření k plnění úkolů operační přípravy státního území vycházející z Plánu operační přípravy státního území ČR.
- Plán povinné přípravy občanů k obraně státu za SOS a VS.
- Objekty důležité pro obranu státu.
- Kritéria stanovená pro krajské úřady k vyhodnocení objektů, které mohou být za SOS nebo VS napadeny.
- Plánovaná opatření k zajišťování obrany státu stanovená rozhodnutím vlády včetně specifikace jejich finančního zabezpečení.
- Přílohová část.

Poř.č.	Opatření	Činnost		
		Mír	Stav ohrožení státu	Válečný stav
1	2	3	4	5
1.	Dílčí plán obrany	Zpracování a aktualizace	Úprava na základě rozhodnutí vlády nebo Ministerstva obrany	Úprava na základě rozhodnutí vlády nebo Ministerstva obrany
2.	Operační příprava státního území	Zpracování a aktualizace, realizace, návrh objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení	Aktualizace opatření a realizace	Aktualizace opatření a realizace
3.	Objekty důležité pro obranu státu	Evidence a popis předpokládaného použití, realizace přípravy střežení	Realizace střežení	Realizace střežení
4.	Výběrové doplnění a mobilizace ozbrojených sil ČR, věcné prostředky	Zpracování a aktualizace	Realizace výběrového doplnění a opatření k převzetí a vrácení věcných prostředků	Realizace mobilizace, opatření k převzetí a vrácení věcných prostředků
5.	Katalogové listy Národního systému reakce na krize pro potřeby řízení obrany státu	Zpracování	Realizace opatření	Realizace opatření
6.	Krizová pracoviště	Budování, aktivace a zaujímání	Aktivace a zaujímání	Aktivace a zaujímání
7.	Příprava občanů k obraně státu	Zpracování zámyslu	Realizace	Realizace
8.	Opatření k zajišťování obrany státu stanovená rozhodnutím vlády	Realizace na základě rozhodnutí vlády	Realizace na základě rozhodnutí vlády	Realizace na základě rozhodnutí vlády

Tabulka č. 1 - Plán činností Ministerstva vnitra k zajišťování obrany státu v míru, za SOS a VS

Poř. číslo	Úloha a místo Ministerstva vnitra za:	
	Stavu ohrožení státu (SOS)	Válečného stavu (VS)
1.	Navrhuje a realizuje potřebná opatření k zajišťování obrany státu z hlediska své působnosti, plní úkoly dle rozhodnutí vlády ČR a plní úkoly dle platné legislativy.	Navrhuje a realizuje potřebná opatření k zajišťování obrany státu z hlediska své působnosti, plní úkoly dle rozhodnutí vlády ČR a plní úkoly dle platné legislativy.
2.	V součinnosti s Ministerstvem obrany plní úkoly ochrany státních hranic.	V součinnosti s Ministerstvem obrany plní úkoly ochrany státních hranic.
3.	Podle skutečné potřeby přijímá opatření:	Podle skutečné potřeby zabezpečuje:
	k ochraně prezidenta, ústavních činitelů a chráněných osob	ochranu ústavních činitelů a chráněných osob (v objektech MO je OS PČR doplněna o příslušníky AČR)
	k ochraně sídelních objektů Parlamentu	ochranu sídelních objektů Parlamentu
	k ochraně zastupitelských úřadů	ochranu zastupitelských úřadů
	k ochraně ústavního soudu a vybraných ministerstev	ochranu ústavního soudu a vybraných ministerstev
	k ochraně objektů zvláštního významu	ochranu objektů zvláštního významu
4.	Dle skutečné potřeby a na základě souhlasu vlády připravuje zamezení nekontrolovanému pohybu a pobytu osob na území ČR.	Dle skutečné potřeby a na základě souhlasu vlády zabezpečuje zamezení nekontrolovanému pohybu a pobytu osob na území ČR.
5.	V souladu s rozhodnutím vlády navrhuje bezpečnostní opatření a opatření proti zneužití v oblasti zbraní a výbušnin, nebezpečných chemických látek a přípravků a jaderných zařízení a zdrojů ionizujícího záření.	Realizuje bezpečnostní opatření a opatření proti zneužití v oblasti zbraní a výbušnin, nebezpečných chemických látek a přípravků a jaderných zařízení a zdrojů ionizujícího záření.
6.	V souladu s rozhodnutím vlády připravuje a zabezpečuje v součinnosti s MO zjednodušený režim přechodu sil NATO přes státní hranice.	V souladu s rozhodnutím vlády zabezpečuje zjednodušený režim přechodu sil NATO přes státní hranice (ochrana hranic bude dle vývoje situace v návaznosti na Schengenskou dohodu posilována až do případného uzavření hranic).

7.	Na základě získaných informací a skutečné potřeby v součinnosti s ministerstvy, jinými ústředními úřady, krajskými úřady a obecními úřady s rozšířenou působností připravuje kapacity a výstavbu uprchlických a jiných táborů.	Na základě skutečné potřeby v součinnosti s ministerstvy, jinými ústředními úřady, krajskými úřady a obecními úřady s rozšířenou působností zabezpečuje chod uprchlických a jiných táborů.
8.	Na základě získaných informací a skutečné potřeby v součinnosti s ministerstvy, jinými ústředními úřady, krajskými úřady a obecními úřady s rozšířenou působností připravuje a zabezpečuje vybudování a provozování azylových zařízení.	V součinnosti s ministerstvy, jinými ústředními úřady, krajskými úřady a obecními úřady s rozšířenou působností zabezpečuje chod azylových zařízení.
9.	V souladu s rozhodnutím vlády připravuje a realizuje omezení vstupu cizích státních příslušníků do ČR.	V souladu s rozhodnutím vlády realizuje omezení vstupu cizích státních příslušníků do ČR.
10.	V souladu s rozhodnutím vlády připravuje a realizuje z důvodu ochrany vnitřní bezpečnosti státu a veřejného pořádku omezení pohybu osob a dalších občanských práv v určených lokalitách na teritoriu ČR .	V souladu s rozhodnutím vlády realizuje z důvodu ochrany vnitřní bezpečnosti státu a veřejného pořádku omezení pohybu osob a dalších občanských práv v určených lokalitách na teritoriu ČR .
11.	Ve spolupráci s MO připravuje a zabezpečuje vyhodnocování radiační, chemické a biologické situace.	Ve spolupráci s MO připravuje a zabezpečuje vyhodnocování radiační, chemické a biologické situace
12.	Zabezpečuje pořádkovou službu v opuštěných a částečně zamořených nebo jinak rizikových lokalitách na teritoriu ČR.. Připravuje a realizuje mimořádná opatření ke zvýšení dohledu nad veřejným pořádkem a dodržováním zákonnosti.	Zabezpečuje pořádkovou službu v opuštěných a částečně zamořených nebo jinak rizikových lokalitách na teritoriu ČR.. Realizuje mimořádná opatření ke zvýšení dohledu nad veřejným pořádkem a dodržováním zákonnosti.

	V souladu s rozhodnutím vlády připravuje:	V součinnosti s ministerstvy, jinými ústředními úřady, krajskými úřady a obecními úřady zabezpečuje a provádí:
	personální a materiálně technické posílení a přípravu jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí.	personální a materiálně technické posílení a přípravu jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí.
13.	přechod Hasičského záchranného sboru ČR na válečnou organizaci, včetně doplnění pracovními silami, věcnými prostředky a nezbytnými dodávkami.	přechod Hasičského záchranného sboru ČR na válečnou organizaci, včetně doplnění pracovními silami, věcnými prostředky a nezbytnými dodávkami.
	přechod jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí na válečnou organizaci, včetně doplnění pracovními silami, věcnými prostředky a nezbytnými dodávkami.	přechod jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí na válečnou organizaci, včetně doplnění pracovními silami, věcnými prostředky a nezbytnými dodávkami.
	rozšíření kapacit a úpravu režimu činnosti Hasičského záchranného sboru ČR.	rozšíření kapacit a úpravu režimu činnosti Hasičského záchranného sboru ČR.
14.	Z důvodu důležitých zájmů bezpečnosti České republiky, připravuje vyžádání zproštění výkonu mimořádné služby pro své zaměstnance u Krajského vojenského velitelství podle místa trvalého pobytu zaměstnance.	Vyžaduje z důvodu důležitých zájmů bezpečnosti České republiky, zproštění výkonu mimořádné služby pro své zaměstnance u Krajského vojenského velitelství podle místa trvalého pobytu zaměstnance.

Tabulka č. 2 - Působnost MV za SOS a VS

1.5. Koncepce operační přípravy státního území České republiky

Zpracování „Koncepce operační přípravy státního území ČR“ (dále jen „OPSÚ“) bylo provedeno na základě doporučení a požadavků zástupců ministerstev, ústředních správních úřadů a krajských úřadů. Koncepci projednala 8. listopadu 2016 Bezpečnostní rada státu. OPSÚ je strategickým zadáním schvalovaným vládou ČR a stanovuje úkoly jednotlivým subjektům (státní správa a orgány územní samosprávy).

Východiskem pro zpracování dokumentu je na základě vývoje bezpečnostního prostředí aktualizovat souhrn opatření vojenského, ekonomického a obranného charakteru v rámci operační přípravy státního území České republiky, která se plánují a uskutečňují v míru, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu s cílem vytvořit na území státu nezbytné podmínky pro splnění úkolů ozbrojených sil a zabezpečení potřeb obyvatelstva⁷.

1.6. Operační příprava státního území

Operační příprava státního území⁸ je souhrn opatření vojenského, ekonomického a obranného charakteru, která se plánují a uskutečňují v míru, za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu s cílem vytvořit na území státu nezbytné podmínky pro splnění úkolů ozbrojených sil a zabezpečení potřeb obyvatelstva⁹.

Operační příprava státního území je zahrnuta do řízení a organizace obrany státu. Tento proces dle § 3 zákona č. 222/1999 Sb. zahrnuje:

- výstavbu, přípravu a řízení ozbrojených sil,
- operační přípravu státního území,
- obranné plánování,

⁷ *Koncepce operační přípravy státního území České republiky. Praha: Ministerstvo obrany, 2016.*

⁸ *Operační příprava státního území* [online]. [cit. 2022-01-01]. Dostupné z:

<http://www.opsu.army.cz/operacni-priprava-statniho-uzemi>

⁹ Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu. Praha, 2016.

- a opatření v národním hospodářství a na všech úsecích veřejného života v zájmu zajišťování obrany státu.

Základními dokumenty operační přípravy státního území jsou:

- Koncepce operační přípravy státního území, kterou v souladu s § 16, odst. 2, písm. b) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, připravuje Ministerstvo obrany.
- Plán operační přípravy státního území, který je v souladu § 2, písm. e) nařízení vlády č. 139/2017 Sb., o plánování obrany státu, zahrnut do plánů obrany státu.

1.7. Směrnice k výběru objektů obranné infrastruktury a zpracování dokumentace

Dokumentem, který definuje, řeší a ujednocuje zásady výběru objektů obranné infrastruktury a zpracování dokumentace je Směrnice k výběru objektů obranné infrastruktury a zpracování dokumentace, která byla schválena usnesením vlády dne 19. prosince 2007 číslo 1436¹⁰.

Cílem této směrnice je stanovit zásady, kritéria a postupy při výběru objektů obranné infrastruktury a upřesnit rozsah a obsah zpracovávané dokumentace. Ve směrnici je rovněž upřesněno chápání dotčených pojmů.

Směrnice uvádí, že pod pojmem objekty obranné infrastruktury pro potřeby zajišťování obrany státu se rozumí:

- objekty důležité pro obranu státu (dále jen „ODOS“) podle § 29 zákona č. 222/1999Sb.;
- objekty, které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou být napadeny (dále jen „OMN“), vyhodnocené krajským úřadem podle § 7 zákona č. 222/1999 Sb.

Směrnice je návodem pro ministerstva, jiné ústřední správní úřady, Českou národní banku, zpravodajské služby, Kancelář Poslanecké sněmovny,

¹⁰ Směrnice k výběru objektů obranné infrastruktury a zpracování dokumentace. 2015. 4. aktualizované vydání. Praha.

Kancelář Senátu, Kancelář prezidenta republiky, Nejvyšší kontrolní úřad, Úřad vlády České republiky, krajské úřady a Magistrát hl. m. Prahy (dále jen navrhovatelé) k realizaci jejich úkolů v souladu se zákonem č. 222/1999 Sb.

Při výběru objektů obranné infrastruktury se vychází ze schválených dokumentů, které se vztahují k plánování, řízení a organizaci obrany státu a ze stanovených úkolů, které je navrhovatel povinen k zajišťování obrany státu plnit. Mezi tyto objekty mohou být zahrnuty i subjekty výrobní i nevýrobní sféry provozující zařízení a objekty nebo poskytující služby, popř. vytvářející produkty ve stanovených oblastech kritické infrastruktury.

Vyhodnocování a výběr ODOS provádí ministerstva, jiné ústřední správní úřady, Česká národní banka, zpravodajské služby, Kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář Senátu, Kancelář prezidenta republiky, Nejvyšší kontrolní úřad a Úřad vlády České republiky.

Pro potřeby této práce jsou důležité rovněž následující upřesnění a informace, které jsou ve směrnici uvedeny:

- Nevojenské ODOS jsou pozemky a stavby určené k ochraně obyvatel, pozemky, stavby a další objekty strategického významu, které určí vláda a pozemky a stavby, které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou mít strategický význam a které určí vláda. Nevojenskými ODOS jsou pozemky, stavby a další objekty podle § 29 odst. 2 písm. b), c) a d) zákona č. 222/1999 Sb.
- Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“) zpracovává návrh přehledu objektů navrhovaných k určení za ODOS podle § 29 odst. 2 písm. b) zákona č. 222/1999 Sb.

Směrnice byla předmětem několika novelizací, jejichž popis je součástí kapitoly 1.10.

1.8. Vyhodnocování objektů důležitých pro obranu státu

K určení za ODOS se navrhují objekty, které mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska význam při zajišťování obrany státu, zejména pro zajištění základních funkcí státu, zabezpečení ozbrojených sil ČR, ostatních součástí bezpečnostního systému České republiky a spojeneckých ozbrojených sil (např. sídla ministerstev a ÚSÚ).

Podle zákona č. 222/1999 Sb., § 29 odst. 1 a odst. 2 písm. a), odst. 2 písm. b) jsou zařazeny vojenské ODOS a podle odst. 2 písm. c) a d) při vyhodnocování

a výběru nevojenských ODOS navrhovatelé provádí vyhodnocení a výběr zejména se zaměřením u:

kategorie a1) a a2) na vojenské areály;

kategorie b) na objekty (pozemky a stavby) určené MV podle koncepce ochrany obyvatelstva;

kategorie c) a d) na civilní letiště, objekty podpory hostitelskou zemí, na sídla ministerstev, ÚSÚ a budovy, kde jsou umístěny jejich (hlavní, záložní – chráněná, nechráněná) krizová pracoviště, dále mosty, mimoúrovňové křižovatky, tunely, nadjezdy, podjezdy, viadukty, železniční stanice, elektrárny, distribuční soustavy elektřiny a plynu, čerpací stanice pohonných hmot, sklady nebezpečných látek, telekomunikační objekty a technologická zařízení elektronických komunikací včetně rozhlasových a televizních vysílačů, vodní díla a objekty na vodních tocích, atd., které mají zásadní význam pro zachování funkcí státu¹¹.

¹¹ Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace. 2015. 4. aktualizované vydání. Praha

1.9. Vyhodnocování objektů možného napadení

Na území České republiky jsou mimo ODOS i další objekty, které z hlediska své funkce při zajišťování obrany státu nemají strategický význam, ale na území správních obvodů krajů a obcí mají význam zásadní. Tyto objekty jsou v souladu s § 7 písm. a) zákona č. 222/1999 Sb., nazvány objekty, které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou být napadeny.

OMN jsou objekty, které mají za stavu ohrožení státu a za válečného stavu svou povahou, funkcí nebo umístěním zásadní význam pro zabezpečení mobilizace ozbrojených sil České republiky, plnění opatření k zajišťování obrany na území kraje, zajištění základních životních potřeb obyvatel a fungování státní správy a samosprávy. Základní princip kategorizace OMN spočívá ve vyhodnocování a zařazování OMN do jednotlivých kategorií určených k naplnění požadavků na zajišťování obrany státu před vnějším napadením.

K zajištění obrany státu se OMN rozdělují do čtyř kategorií¹²:

e 1 – objekty k zabezpečení fungování státní správy a samosprávy při zajišťování obrany České republiky. Jedná se o objekty, které svým zásadním posláním nebo funkcí hrají rozhodující roli v oblasti fungování státní správy a samosprávy.

e 2 – objekty k zabezpečení úkolů ozbrojených sil České republiky. Jedná se o objekty, které jsou již v míru plánovány pro zabezpečení ozbrojených sil České republiky nebo jsou k jejich zabezpečení předurčeny a dále objekty, které by byly za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu k zabezpečení ozbrojených sil České republiky vyčleněny.

e 3 – objekty k zabezpečení potřeb obyvatel při zajišťování obrany ČR. Jedná se o objekty, které slouží na území kraje k vytvoření nezbytných podmínek zabezpečení života, zdraví a základních životních potřeb obyvatelstva.

e 4 – objekty pro zachování funkcí kraje při zajišťování obrany ČR. Jedná se o objekty, jejichž narušení, omezení jejich činnosti nebo zničení by vážně narušilo běžný chod územně správního celku a schopnost využití obranné infrastruktury.

¹² Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace. 2015. 4. aktualizované vydání. Praha

1.10. Zpracování souhrnného přehledu objektů důležitých pro obranu státu

Ministerstvo obrany, jako ústřední orgán státní správy v oblasti zabezpečování obrany České republiky, koordinuje OPSÚ, do které spadá problematika ODOS. V rámci plnění ustanovení § 29 odst. 2 písm. c) a d) zákona č. 222/1999 Sb., byl v roce 2006 za koordinace Ministerstva obrany prostřednictvím dočasné meziresortní odborné pracovní skupiny zřízené Výborem pro obranné plánování v součinnosti s jinými ústředními správními úřady zpracován „Přehled objektů navrhovaných za objekty důležité pro obranu státu“ (dále jen „Přehled“), který byl schválen usnesením vlády České republiky ze dne 5. dubna 2006 č. 379.

V roce 2008 byl v součinnosti s jinými ústředními správními úřady Přehled aktualizován. Aktualizace probíhala v souladu se „Směrnici k výběru objektů obranné infrastruktury a zpracování dokumentace“, schválenou usnesením vlády České republiky ze dne 19. prosince 2007 č. 1436. Vládě České republiky byly následně předloženy souhrnné přehledy objektů navrhovaných k určení za objekty důležité pro obranu státu podle § 29 odst. 2 písm. c) a d) zákona č. 222/1999 Sb. (dále jen „Souhrnné přehledy“). Souhrnné přehledy byly schváleny usnesením vlády České republiky ze dne 12. ledna 2009 č. 65 a v souladu s usnesením vlády České republiky zapracovány do „Centrálního přehledu objektů důležitých pro obranu státu“ (dále jen „Centrální přehled ODOS“).

Znění Směrnici k výběru objektů obranné infrastruktury a zpracování dokumentace bylo v roce 2012 aktualizováno a tato aktualizace byla následně usnesením vlády České republiky ze dne 23. ledna 2013 č. 53 schválena pod upřesněným názvem „Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace“. V souvislosti se schválením aktualizované Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace byly Souhrnné přehledy přejmenovány na „Přehled o objektech navrhovaných k určení za objekty důležité pro obranu státu“.

Na základě doporučení a požadavků zástupců ministerstev, jiných ústředních správních úřadů a krajských úřadů, kteří jsou členy meziresortní odborné pracovní skupiny při Výboru pro obranné plánování, bylo znění Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace přepracováno s cílem aktualizovat zásady, kritéria a postupy při výběru objektů obranné infrastruktury a jejich vyhodnocování, upřesnit rozsah, obsah a způsob vedení zpracovávané dokumentace k nim a stanovit zásady jejich střežení a ochrany. Tato aktualizace byla schválena usnesením vlády České republiky ze dne 21. března 2016 č. 247.

Usnesení vlády České republiky ze dne 12. ledna 2009 č. 65 v bodu II. 1. písm. b) stanovuje ministru obrany upravovat „Centrální přehled objektů důležitých pro obranu státu“ na základě požadavku navrhovatelů jedenkrát ročně se stavem k 1. lednu každého kalendářního roku. Ministerstva, jiné ústřední správní úřady, Česká národní banka, zpravodajské služby, Kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář Senátu Parlamentu České republiky, Kancelář prezidenta republiky, Nejvyšší kontrolní úřad a Úřad vlády České republiky (dále jen „navrhovatelé“) předkládají ministru obrany návrhy na změny jedenkrát ročně do 31. ledna se stavem k 1. lednu.

V této souvislosti Ministerstvu obrany předložilo podklady ke splnění úkolu Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo kultury a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Požadavek na změnu uplatnilo Ministerstvo zdravotnictví.

Požadované změny byly věcně posouzeny a v souladu s příslušnými ustanoveními aktualizované Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace byl upraven „Přehled o objektech navrhovaných k určení za objekty důležité pro obranu státu“, který je součástí Centrálního přehledu ODOS.

V návaznosti na provedenou aktualizaci Centrálního přehledu ODOS bude provedena cestou jednotlivých krajských vojenských velitelství aktualizace zpracované vojenské dokumentace ke střežení ODOS, případně bude zpracována dokumentace nová. Při jejím zpracování budou krajská vojenská velitelství, která tento úkol plní, vycházet z dokumentace zpracované k jejich ochraně.

Aktualizovaný Centrální přehled ODOS bude základním podkladovým materiálem pro vládu České republiky při určování ODOS formou nařízení v rámci řešení konkrétní krizové situace a pro ozbrojené síly České republiky k plánování maximálního rozsahu sil a prostředků podle § 14 odst. 1 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Evidence objektů důležitých pro obranu státu obsahuje objekty, které mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska význam při zajišťování obrany státu, zejména pro zajištění základních funkcí státu, zabezpečení ozbrojených sil, ostatních součástí bezpečnostního systému České republiky a spojeneckých ozbrojených sil.

Použití objektů důležitých pro obranu státu vychází z působnosti navrhovatelů. Objekty jsou nezbytné pro fungování státu a zabezpečení potřeb obyvatelstva.

Popis způsobu zabezpečení objektů důležitých pro obranu státu obsahuje plánovaný způsob ochrany jednotlivých objektů silami a prostředky provozovatelů a majitelů. Plány použití sil a prostředků Armády České republiky ke střežení objektů důležitých pro obranu státu jsou zpracovány a uloženy u krajských vojenských velitelství a na Generálním štábu Armády České republiky. K jejich aktivaci dochází na základě rozhodnutí vlády.

Kritéria stanovená pro krajské úřady k vyhodnocení objektů, které mohou být za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu napadeny, jsou zpracována v souladu s usnesením vlády č. 247 z 21. března 2016 a jsou uvedena ve Směrnici pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace“.

1.11. Zpracování souhrnného přehledu objektů možného napadení

Ministerstvo obrany, jako ústřední orgán státní správy v oblasti zabezpečování obrany státu, koordinuje operační přípravu státního území, do které spadá problematika OMN.

V souladu s § 7 písm. a) zákona č. 222/1999 Sb. a s usnesením vlády ČR ze dne 29. března č. 209 byl Ministerstvem obrany aktualizován souhrnný přehled OMN se stavem k 1. 1. 2021.

V roce 2007 za koordinace Ministerstvo obrany byl prostřednictvím Dočasné meziresortní odborné pracovní skupiny zřízené Výborem pro obranné plánování v oučinnosti s jinými ÚSÚ na základě návrhů krajských úřadů zpracován „Přehled objektů, které mohou být za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu napadeny“ (dále jen „Přehled“), který byl schválen usnesením vlády ČR ze dne 19. prosince 2007 č. 1457.

Vládou ČR schválený a v současnosti platný materiál obsahuje „Souhrnný přehled objektů, které mohou být za stavu ohrožení státu nebo válečného stavu napadeny, se stavem k 1. 1. 2018“ (dále jen „Souhrnný přehled OMN“).

Usnesením vlády ČR ze dne 29. března 2018 č. 209 je uloženo ministrovi obrany a zpracovatelům postupovat při aktualizaci OMN a dat o nich vedených v Souhrnném přehledu OMN v souladu se „Směrnicí pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace“ schválené usnesením vlády ČR ze dne 21. března 2016 č. 247. Dále pravidelně informovat cestou Bezpečnostní rady státu o změnách v Souhrnném přehledu OMN.

Souhrnný přehled OMN na základě požadavku navrhovatelů je upravován jedenkrát ročně se stavem k 1. lednu každého kalendářního roku. Ministerstva, jiné ústřední správní úřady, Česká národní banka, zpravodajské služby, Kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář Senátu Parlamentu ČR, Kancelář prezidenta republiky, Nejvyšší kontrolní úřad a Úřad vlády ČR (navrhovatelé) předkládají ministru obrany návrhy na změny jedenkrát ročně do konce měsíce února se stavem k 1. lednu.

Usnesení vlády ČR ze dne 29. března 2018 č. 209, ukládá:

1. ministru obrany podle Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace schválené usnesením vlády ČR ze dne 21. března 2016 č. 247

a) zpracovat výpisy ze Souhrnného přehledu OMN pro jednotlivé krajské úřady a navrhovatele formou exportu dat z databáze OMN vedené v informačním systému mobilizačních příprav, modul operační příprava státního území. Úkol byl splněn na základě výpisů OMN od z roku 2020 zpracovaných z úrovně Ministerstva obrany.

b) upravovat Souhrnný přehled OMN na základě požadavků a návrhů krajských úřadů a jednotlivých navrhovatelů se stavem k 1. lednu každého kalendářního roku. Úkol je průběžně plněn, Souhrnný přehled OMN byl aktualizován na základě návrhů zpracovatelů.

c) pravidelně jednou v kalendářním roce informovat Bezpečnostní radu státu o stavu aktualizace OMN. Úkol je plněn touto informací.

d) v případě potřeby nebo provedení většího počtu změn v počtu OMN uvedených v Souhrnném přehledu OMN předložit vládě cestou Bezpečnostní rady státu ke schválení aktualizovaný Souhrnný přehled OMN.

2. ministru vnitra zajistit zveřejnění tohoto usnesení ve Věstníku vlády pro orgány krajů a orgány obcí.

3. členům vlády a vedoucím ostatních ústředních správních úřadů zabezpečit realizaci opatření vztahujících se k OMN včetně aktualizace vlastní dokumentace k ochraně OMN.

Úkol je průběžně plněn. Podařilo se dokončit součinnost mezi některými krajskými úřady a některými ÚSÚ spojenou s aktualizací databáze u OMN, které zůstaly v databázi OMN a nyní jsou navrhovány ze strany krajských úřadů.

Dále je doporučeno guvernérovi České národní banky, vedoucímu Kanceláře prezidenta republiky, vedoucímu Kanceláře Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR, vedoucímu Kanceláře Senátu Parlamentu ČR, prezidentovi Nejvyššího kontrolního úřadu, hejtmanům, primátorovi hlavního města Prahy

a starostům obcí s rozšířenou působností zabezpečit pro potřeby zajištění obrany ČR realizaci opatření vztahujících se k OMN včetně aktualizace vlastní dokumentace k ochraně OMN.

Po provedení aktualizace dat o OMN je celkový počet OMN zahrnutých do Souhrnného přehledu OMN se stavem k 1. 1. 2021 cca 4700 OMN. Úroveň aktualizace vlastní dokumentace k ochraně OMN je rozdílná a závisí na míře intenzity, se kterou navrhovatel vede dokumentaci i vzhledem k rozdílnému způsobu vlastnictví a užívání jednotlivých OMN.

Evidence OMN, obsahuje objekty na teritoriu kraje, které mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska význam při zajišťování obrany státu, zejména pro zajištění základních funkcí státu, zabezpečení ozbrojených sil, ostatních součástí bezpečnostního systému České republiky a spojeneckých ozbrojených sil. Součástí dokumentu je údaj o navrhovaném způsobu jejich ochrany. Krajský úřad zpracovává data o všech jím navrhovaných objektech na území kraje, které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou být napadeny, pomocí externí aplikace Ministerstva obrany poskytnutého aplikačního programového vybavení. Export dat zasílá na Ministerstvo obrany do konce měsíce února každého kalendářního roku se stavem k 1. lednu v příslušném režimu utajení.

Návrh způsobu ochrany OMN obsahuje plánovaný způsob ochrany jednotlivých objektů.

Opatření, jimiž jsou vytvářeny nezbytné podmínky pro zajištění životních potřeb obyvatel, fungování státní správy a samosprávy a zabezpečení výběrového doplnění ozbrojených sil za stavu ohrožení státu nebo mobilizace ozbrojených sil za válečného stavu vychází z opatření stanovených vládou a slouží k podpoře zajišťování obrany.

1.12. Ochrana utajovaných informací

Centrální přehled ODOS podléhá ochraně informací ve smyslu ustanovení zákona č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti (dále jen „zákon č. 412/2005 Sb.“) a označuje se stupněm utajení Důvěrné. Vyzazení centrálního přehledu ODOS neoprávněné osobě nebo jeho zneužití může způsobit prostou újmu zájmům České republiky. Vyzazení této utajované informace neoprávněné osobě nebo zneužití může mít za následek:

- zhoršení vztahů České republiky s cizí mocí,
- ohrožení bezpečnosti jednotlivce,
- ohrožení bojeschopnosti ozbrojených sil České republiky, Organizace Severoatlantické smlouvy nebo jejího členského státu nebo členského státu Evropské unie,
- ohrožení bezpečnostních operací nebo činnosti zpravodajských služeb,
- ohrožení činnosti Organizace Severoatlantické smlouvy, Evropské unie nebo jejich členského státu,
- zmaření, ztížení anebo ohrožení prověřování nebo vyšetřování zvláště závažných zločinů nebo usnadnění jejich páchání,
- vznik nezanedbatelné škody České republice,
- závažné narušení ekonomických zájmů České republiky.¹³

Utajovaná informace stupně utajení Důvěrné musí být dle zákona č. 412/2005 Sb. ukládána v zabezpečené oblasti vybavené mechanickými zábrannými prostředky a zařízením elektrické zabezpečovací signalizace¹⁴. Ostraha musí být zabezpečena nejméně 1 osobou, které poplachové hlášení technických prostředků umožní rychlý zásah, je-li provádění ochrany utajovaných informací narušeno¹⁵.

Fyzické osobě lze umožnit přístup k utajované informaci stupně utajení Důvěrné, jestliže:

¹³ § 4 písm. c) zákona č. 412/2005 Sb.

¹⁴ § 3 odst. 3 písm. b) vyhlášky č. 528/2005 Sb.

¹⁵ § 28 odst. 1 písm. c) zákona č. 412/2005 Sb.

- jej nezbytně potřebuje k výkonu své funkce, pracovní nebo jiné činnosti,
- je držitelem platného osvědčení fyzické osoby příslušného stupně utajení
- je poučena,
- nestanoví-li zákon nebo zvláštní předpis jinak, např. zvláštní přístup k utajované informaci¹⁶ (např. prezident republiky, členové vlády), nebo jednorázový přístup¹⁷.

Poučením se rozumí písemný záznam o seznámení fyzické osoby s jejími právy a povinnostmi v oblasti ochrany utajovaných informací a s následky jejich porušení. Před prvním přístupem k utajované informaci ten, kdo je vůči fyzické osobě v rámci služebního poměru, nebo pracovněprávního, členského či obdobného vztahu odpovědnou osobou, zajistí její poučení. Jde-li o fyzickou osobu ve vztahu, vůči níž není odpovědnou osobou osoba uvedena v předchozí větě, zajistí poučení odpovědná osoba nebo jím určená osoba toho, kdo fyzické osobě přístup k utajované informaci umožní. Poučení podepisuje fyzická osoba a ten, kdo poučení provedl. Jeden výtisk poučení jí předá, jeden výtisk uloží a jeden zašle Národnímu bezpečnostnímu úřadu. Národní bezpečnostní úřad vydá osvědčení osobě, která:

- je státním občanem České republiky nebo státním příslušníkem členského státu Evropské unie nebo Organizace Severoatlantické smlouvy,
- splňuje podmínky uvedené v § 6 odst. 2 zákona, tedy je svéprávná, dosáhla alespoň 18 let věku a je bezúhonná,
- je osobnostně způsobilá,
- je bezpečnostně spolehlivá¹⁸.

Z výše uvedeného vyplývá, že osoba, které je vydáno osvědčení musí splňovat další podmínky, musí být státním občanem České republiky nebo

¹⁶ § 58 odst. 1 zákona č. 412/2005 Sb.

¹⁷ § 59 zákona č. 412/2005 Sb.

¹⁸ § 12 odst. 1 zákona č. 412/2005 Sb.

státním příslušníkem členského státu Evropské unie nebo Organizace Severoatlantické smlouvy, osobnostně způsobilá a bezpečnostně spolehlivá.

Dokumenty „Přehled OMN“, „Souhrnný přehled OMN“ a „Výpis ze Souhrnného přehledu OMN“ podléhají ochraně utajovaných informací ve smyslu ustanovení zákona č. 412/2005 Sb., a označují se stupněm utajení Vyhrazené. Vyzrazení těchto dokumentů může být nevýhodné pro zájmy České republiky. Vyzrazení utajované informace neoprávněné osobě nebo zneužití utajované informace, může mít za následek:

- narušení činnosti ozbrojených sil České republiky, Organizace Severoatlantické smlouvy nebo jejího členského státu nebo členského státu Evropské unie,
- zmaření, ztížení anebo ohrožení prověřování nebo vyšetřování ostatních trestných činů než uvedených v odstavci 4 písm. f) nebo usnadnění jejich páchání,
- poškození významných ekonomických zájmů České republiky nebo Evropské unie nebo jejího členského státu,
- narušení důležitých obchodních nebo politických jednání České republiky s cizí mocí,
- narušení bezpečnostních operací nebo činnosti zpravodajských služeb¹⁹.

U objektu, ve kterém se nachází zabezpečená oblast nejvýše kategorie Vyhrazené, a u objektu bez zabezpečené oblasti nebo jednacích oblastí se ostražba zajišťuje v rozsahu stanoveném odpovědnou osobou.

¹⁹ § 3 odst. 2 písm. f) zákona č. 412/2005 Sb.

1.13. Obsah přehledů objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení

Centrální přehled ODOS vede Ministerstvo obrany v elektronické a písemné podobě. Tento přehled obsahuje údaje o všech ODOS určených podle § 29 zákona 222/1999 Sb. V přehledu jsou k ODOS vedeny zejména tyto informace:

- identifikační číslo;
- název navrhovatele;
- název objektu, jeho adresa a správní obvod ORP a kraje, do kterého patří;
- vlastník objektu;
- charakteristika objektu – stručný popis základních znaků objektu;
- důvod zařazení objektu do přehledu – vymezení strategických důvodů z hlediska zajišťování obrany České republiky před vnějším napadením;
- fotografie, letecký snímek, mapový zákres, popřípadě další materiály (zabezpečuje ministerstvo);
- způsob, síly a prostředky využívané k zabezpečení ochrany objektu;
- souřadnice objektu: uvádějí se zeměpisné souřadnice v systému WGS – 84, ve tvaru 16°23'10'', včetně desetinných míst;
- příslušné ustanovení zákona a důvod, podle kterého byl objekt určen jako ODOS;
- datum zařazení objektu do přehledu, číslo příslušného nařízení vlády;
- další údaje a podklady potřebné z vojenského hlediska k zajišťování obrany České republiky.

Atributy, které jsou dále zaneseny, jsou součástí předmětné tabulky.

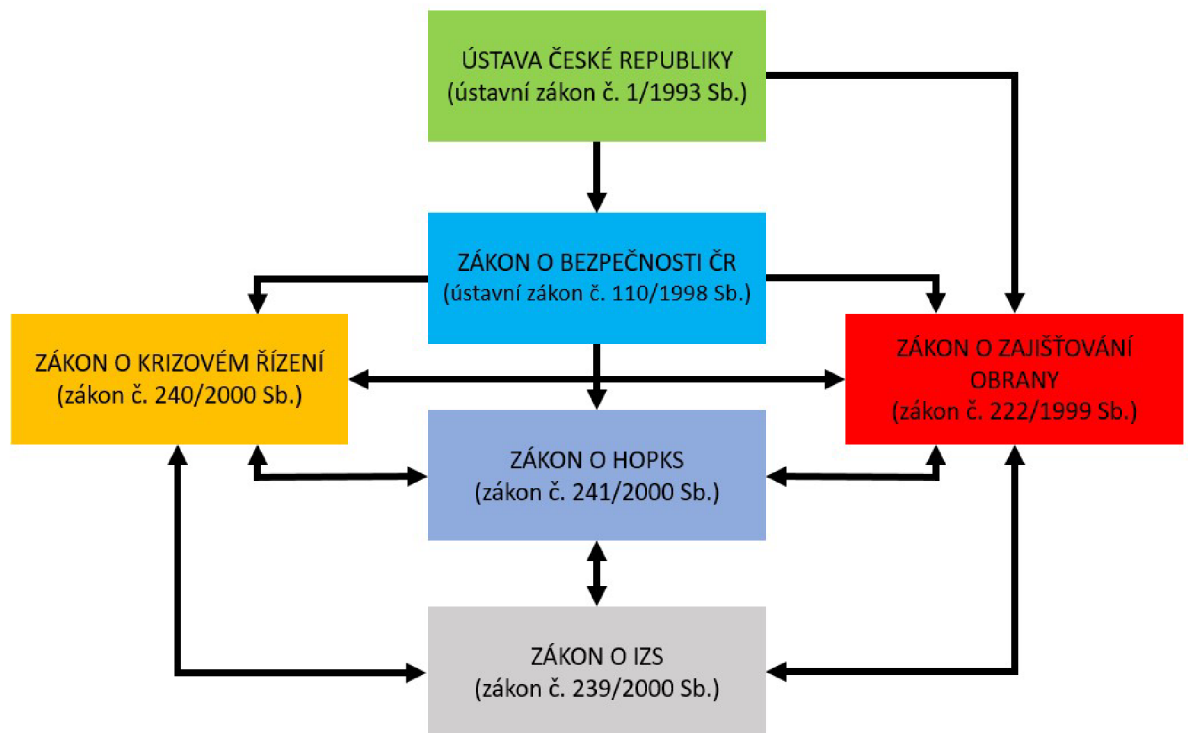
V přehledu jsou k OMN vedeny zejména tyto informace:

- identifikační číslo;
- název navrhovatele;
- název objektu, jeho adresa a správní obvod ORP a kraje, do kterého patří;
- vlastník objektu;
- charakteristika objektu – stručný popis základních znaků objektu;
- mapový zákres, popřípadě další materiály (zabezpečuje ministerstvo);

- způsob ochrany v míru a navrhovaný způsob ochrany za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu;
- počty osob, které zabezpečují ochranu v míru a navrhovaný počet osob k ochraně za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu;
- souřadnice objektu (uvádět zeměpisné souřadnice v systému WGS – 84 ve tvaru 16°23'10", popřípadě v desetinném tvaru).

2. Vysvětlení rozdílu mezi pojmy subjekt a prvek kritické infrastruktury, objekt důležitý pro obranu státu a objekt možného napadení

Úvodem této kapitoly je forma vzájemných závislostí právního prostředí pro systém bezpečnosti v České republice. Vzájemný hierarchický systém si lze přehledně ustanovit na obrázku níže.

Obrázek č. 1 - Právní prostředí pro systém bezpečnosti v ČR (autor)

Kritickou infrastrukturou (dále jen „KI“) rozumí dle ustanovení § 2 písm. g) zákona 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon) (dále jen „zákon č. 240/2000 Sb.“) prvek kritické infrastruktury (nebo systém prvků kritické infrastruktury) narušení jehož funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu. Problematika KI byla do českého právního řádu implementována Směrnicí Rady 2008/114/ES ze dne 8. prosince 2008 o určování a označování evropských kritických infrastruktur a o posouzení potřeby zvýšit jejich ochranu, a to formou novelizace zákona č. 240/2000 Sb. a jeho prováděcím předpisem Nařízení vlády č. 432/2010 Sb.,

o kritériích pro určení prvků kritické infrastruktury, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Nařízení vlády č. 432/2010 Sb.“)

Prvkem KI je zejména stavba, zařízení, prostředek nebo veřejná infrastruktura určená podle průřezových a odvětvových kritérií. Pojem veřejná infrastruktura vyplývá ze zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a jedná se o širší kategorii, než je „kritická infrastruktura“, patří sem např. dopravní infrastruktura, technická infrastruktura, občanská vybavenost a veřejná prostranství užívaná ve veřejném zájmu. Vláda stanoví průřezová a odvětvová kritéria pro určení prvků kritické infrastruktury.

Průřezová kritéria jsou přitom souborem hledisek pro posuzování závažnosti vlivu narušení funkce prvku kritické infrastruktury. Mezní hodnoty navržené MV a konkrétně stanové v Nařízení vlády č. 432/2010 Sb. zahrnují rozsah ztrát na životech, dopad na zdraví osob, mimořádně vážný ekonomický dopad (na HDP), dopad na veřejnost v důsledku rozsáhlého omezení poskytování nezbytných služeb nebo jiného závažného zásahu do každodenního života.

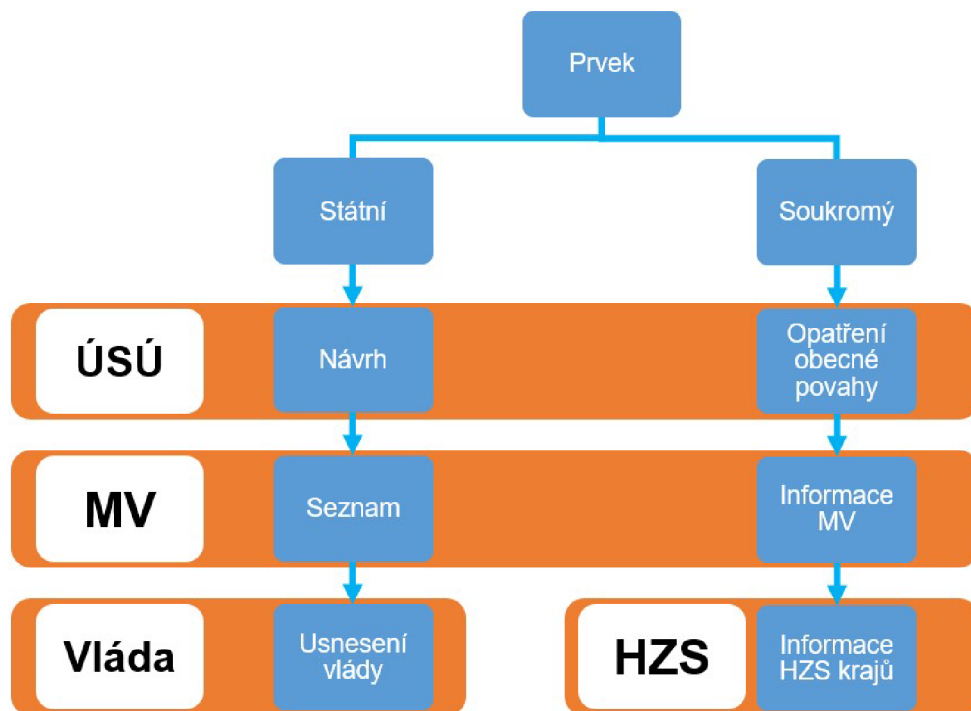
Odvětvová kritéria jsou technické nebo provozní hodnoty k určování prvku kritické infrastruktury v odvětvích energetika, vodní hospodářství, potravinářství a zemědělství, zdravotnictví, doprava, komunikační a informační systémy, finanční trh a měna, nouzové služby a veřejná správa. Navrhují je ministerstva a jiné ústřední správní úřady a předkládají tyto návrhy MV. Pro definovaná odvětví jsou stanovena přílohou Nařízení vlády č. 432/2010 Sb.

Ministerstva a jiné ÚSÚ k ochraně KI náležející do jejich působnosti ve smyslu zákona č. 240/2000 Sb. a Směrnice Rady 2008/114/ES souhrnně:

- navrhnou odvětvová kritéria a předkládají je MV,
- vyžadují od právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, jako provozovatele stavby, zařízení, prostředku nebo veřejné infrastruktury, o kterých lze oprávněně předpokládat, že splňují kritéria pro určení prvku KI nebo prvku evropské KI, informace nezbytné k určení těchto prvků včetně údajů, u kterých je nutné

zachovat mlčenlivost, pokud požadované informace nelze získat jiným způsobem,

- určují opatřením obecné povahy prvky KI a prvky evropské KI, pokud se jedná o prvky, jejichž provozovatelem není organizační složka státu; o tomto určení informují bez zbytečného odkladu MV včetně uvedení údaje o počtu členských států Evropské unie, které jsou závislé na takto určených prvcích evropské KI,
- zasílají MV návrhy prvků KI a prvků evropské KI k zařazení do seznamu prvků KI, jejichž provozovatelem je organizační složka státu (o jejich určení rozhoduje vláda),
- návrhy na určení prvků evropské KI musí obsahovat také informaci o počtu členských států Evropské unie, které jsou závislé na jednotlivých prvcích evropské KI,
- kontrolují plány krizové připravenosti subjektů KI a ochranu prvků KI a ukládají opatření k nápravě nedostatků zjištěných při kontrole,
- poskytují MV jednou ročně informaci o ochraně evropské KI, včetně údajů o typech zranitelnosti, hrozbách a zjištěných rizicích,
- poskytují MV každé dva roky informaci o provedených kontrolách subjektů evropské KI, včetně informací o závažných zjištěních a nařízených opatřeních.

Obrázek č. 2 - Postup určování prvků KI (autor)

Ochranou kritické infrastruktury pak rozumíme opatření zaměřená na snížení rizika narušení funkce prvku kritické infrastruktury.

Subjekt kritické infrastruktury odpovídá za ochranu prvku KI, za tímto účelem je povinen

- vypracovat plán krizové připravenosti subjektu KI, a to do jednoho roku od určení prvku KI (v plánu krizové připravenosti subjektu KI jsou identifikována možná ohrožení funkce prvku KI a stanovena opatření na jeho ochranu),
- umožnit příslušnému ministerstvu nebo jinému ÚSÚ vykonání kontroly plánu krizové připravenosti subjektu KI a ochrany prvku KI, včetně umožnění vstupů a vjezdů na pozemky a do prostorů, ve kterých se tento prvek nachází,
- oznámit příslušnému ministerstvu nebo jinému ÚSÚ bez zbytečného odkladu informace o organizační, výrobní nebo jiné změně, je-li zřejmé, že tato změna může mít vliv na určení prvku KI, zejména informace o trvalém zastavení provozu, ukončení činnosti, nebo restrukturalizaci,

- určit styčného bezpečnostního zaměstnance a jeho určení oznámit příslušnému ministerstvu nebo jinému ÚSÚ. Styčný bezpečnostní zaměstnanec poskytuje za subjekt KI součinnost při plnění úkolů podle krizového zákona, přičemž jím může být určena pouze osoba splňující požadavky odborné způsobilosti (vysokoškolské vzdělání v akreditovaném studijním programu poskytujícím ucelené poznatky o zajišťování bezpečnosti ČR, o ochraně obyvatelstva nebo o krizovém řízení nebo má alespoň v jedné z těchto oblastí tříletou praxi).

Vzhledem k faktu, že rámcové popisy ODOS a OMN jsou uvedeny v kapitolách výše, je vhodné rozdělení areálů MV znázornit tímto liniovým grafem:

Obrázek č. 3 - Rozdělení areálů MV (autor)

Sektorové dělení areálů se v rezortu MV dosud nevyskytuje. Využitelnost sektorového dělení je dále použita v podkapitole č. 10.5. OMN (sektor 3) jsou součástí skupiny MV (sektory 2+3+4), tedy míst s velkou koncentrací osob. Vedle těchto míst existuje i významná kategorie prvků KI (sektory 1+2), které mají určitá bezpečnostní specifika a jsou řešeny zvláštními právními předpisy. Mezi OMN tak nezařazujeme ani tu část prvků kritické infrastruktury, které shromažďují větší množství osob (sektor 2). Sektor 3 na nákresu vyznačuje skupinu objektů, kde se shromažďuje veřejnost, ale na rozdíl od měkkých cílů mají zabezpečení proti násilným útokům. Sektor 5 pak ukazuje dobře zabezpečená, mnohdy neveřejné objekty s omezeným okruhem osob, pracovně je nazýváme tvrdé cíle, v konkrétním případě objekty důležité pro obranu státu. Sektor 1 představuje kritickou infrastrukturu bez přítomnosti většího množství veřejnosti.

OMN v systému bezpečnostní ochrany areálu, jsou v působnosti MV stanoveny takto:

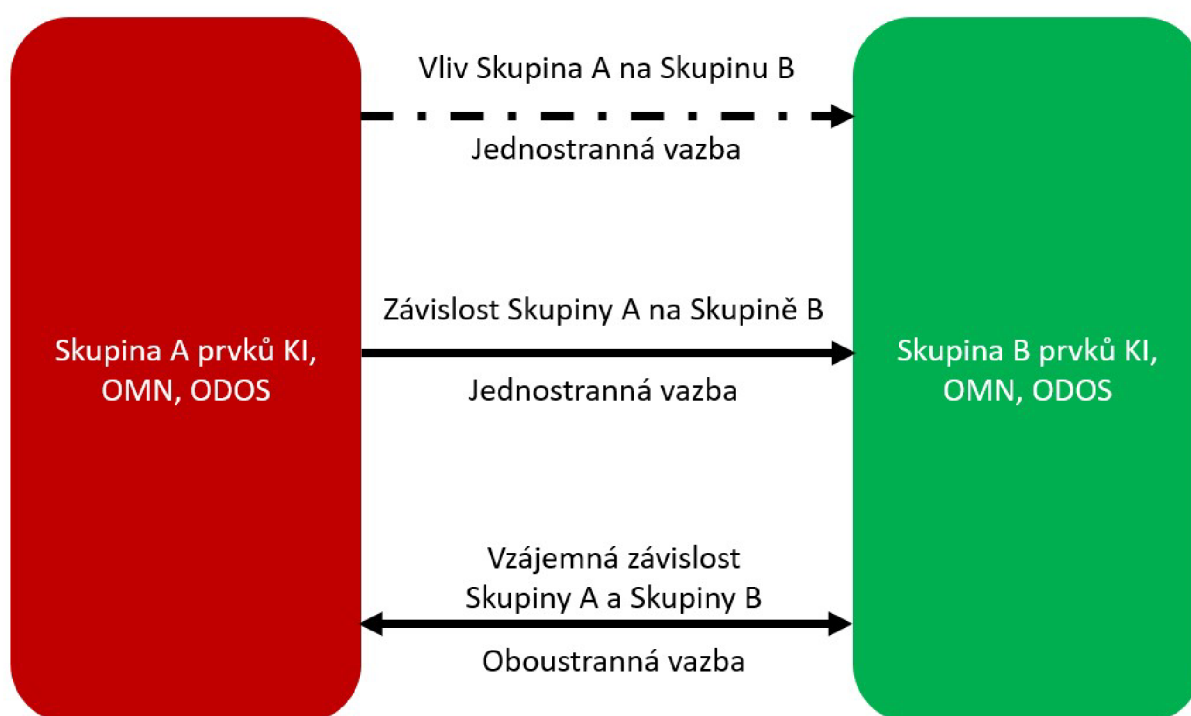
Kat	Infrastruktura	Objekt	Specifikace a popis kritérií – schopností	Zároveň objekt KI
e1	Veřejná správa/Infrastruktur a krizových pracovišť	Objekty útvarů PČR	Sídlo speciálních útvarů a pracovišť, spojovací zařízení PČR, krizová pracoviště PČR, chemické laboratoře PČR	Ano (krizová pracoviště PČR), Ne
		Objekty krajských ředitelství PČR	Sídla KŘ PČR nebo jim na roveň postavená ředitelství	Ano
e2			Není navrhován žádný objekt	
e3	Veřejná správa/Infrastruktur a ochrany obyvatelstva	Úkryt	Úkryty osob pro ochranu obyvatelstva s kapacitou nad 1000 osob	Ne
		Objekty HZS	Krajské HZS, územní odbory a stanice	Ano (Krajské HZS), Ne
		Objekty včasného varování	Objekty kde jsou umístěny ovládací systémy pro varování a vyrozumění obyvatelstva	Ne
e4			Není navrhován žádný objekt	

Tabulka č. 3 - Kritéria, stanovená ústředními správními úřady pro krajské úřady, k vyhodnocení OMN v působnosti MV²⁰

²⁰ Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace. 2015. 4. aktualizované vydání. Praha.

2.1. Vzájemné závislosti kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že objekty KI, OMN a ODOS jsou ve vzájemném průniku nebo zastávají více „funkcí“. V rezortu MV není vyloučeno, že prvek KI je rovněž ODOS či OMN. Funkce jednotlivých areálů na sebe vzájemně navazují a rovněž se vzájemně podporují. Můžeme zde hovořit o podpoře administrativní, personální, logistické, právní, materiální, finanční atd. Problematiku vzájemných závislostí můžeme členit na jednostranné (jednostranný vliv či závislost) nebo oboustranné (vzájemná závislost). Závislosti jednotlivých množin jsou znázorněny níže za použití příkladných množin A a B.

Obrázek č. 4 – Vzájemné závislosti KI, OMN, ODS (autor)

3. Obranná infrastruktura podle zákona č. 222/1999 Sb.

V úvodních kapitolách je často zmiňováno Ministerstvo obrany. Pro dostatečné další porozumění je vhodné stanovit základní působnosti Ministerstva obrany nejen v souvislosti se zákonem č. 222/1999 Sb.

Ministerstvo obrany České republiky bylo zřízeno zákonem č. 548/1992 Sb., o některých dalších opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky a o zřízení Kanceláře prezidenta České republiky, a to s účinností od 8. prosince 1992. Podle tohoto zákona bylo Ministerstvo obrany ústředním orgánem státní správy pro civilní ochranu obyvatelstva.

Dnem 1. ledna 1993 nabývá účinnosti zákon č. 21/1993 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky, ve znění pozdějších předpisů, a kterým se provádějí další opatření v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky, který mění postavení a působnost Ministerstva obrany.

V souladu se základní zásadou právního státu, podle které státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon nelze působnost, tedy vymezení okruhu veřejných úkolů, které má Ministerstvo obrany plnit, rozšiřovat jiným způsobem než zákonem.

Východiskem pro vymezení působnosti Ministerstva obrany je ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. Tento ústavní zákon definuje základní povinnost státu jako povinnosti zajistit svrchovanost a územní celistvost ČR, ochranu jejích demokratických základů a ochranu životů, zdraví a majetkových hodnot. Uvedený ústavní zákon stanoví, že bezpečnost ČR zajišťují ozbrojené síly, ozbrojené bezpečnostní sbory, záchranné sbory a havarijní služby. Zmiňovaný ústavní zákon stanoví rovněž povinnost státních orgánů, orgánů územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob podílet se v rozsahu a za podrobností stanovených zákonem na zajišťování bezpečnosti ČR.

Ze zákona č. 2/1969 Sb. vyplývají pro Ministerstvo obrany tři základní oblasti působnosti:

1. zabezpečování obrany ČR,
2. řízení Armády ČR,
3. správa vojenských újezdů.

Ministerstvo obrany dále:

- Podílí se na zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu,
- připravuje koncepci operační přípravy státního území,
- navrhuje potřebná opatření k zajištění obrany státu vládě ČR, Radě obrany ČR a prezidentu ČR,
- koordinuje činnost ústředních orgánů, správních orgánů a orgánů samosprávy a právnických osob důležitých pro obranu státu při přípravě k obraně,
- řídí Vojenské zpravodajství,
- zabezpečuje nedotknutelnost vzdušného prostoru ČR,
- organizuje a provádí opatření k mobilizaci Armády ČR, k vedení evidence občanů podléhajících branné povinnosti a k vedení evidence věcných prostředků, které budou za branné pohotovosti poskytnuty pro potřeby Armády ČR,
- povolává občany ČR k plnění branné povinnosti.
- v rámci evropských bezpečnostních struktur organizuje součinnost
- s armádami jiných států,
- vykonává státní dozor nad radiační ochranou ve vojenských objektech.

Podle ustanovení § 6 zákona č. 222/1999 Sb. Ministerstvo obrany rovněž:

- navrhuje vládě základní opatření k přípravě a organizování obrany státu; k tomu zejména zpracovává obranné koncepce a požadavky na zabezpečení obrany státu,
- odpovídá za proces plánování obrany státu a koordinuje jeho přípravu; k tomu může vyžadovat od příslušných ministerstev,

jiných správních úřadů a územních samosprávných celků podkladové materiály; ministerstvo využívá údaje z registrů a evidencí v rozsahu údajů stanovených tímto zákonem a osobní údaje vedené u příslušných ministerstev, jiných správních úřadů a územních samosprávných celků podle zvláštních právních předpisů; ministerstva, jiné správní úřady a územní samosprávné celky jsou povinny požadavkům vyhovět, a to bezúplatně,

- odpovídá za plánování a zabezpečení operační přípravy státního území, doplňování ozbrojených sil a mobilizaci ozbrojených sil; k tomu může vyžadovat od příslušných ministerstev, jiných správních úřadů a územních samosprávných celků součinnost; ministerstva, jiné správní úřady a územní samosprávné celky jsou povinny požadavkům vyhovět,
- vede soubornou evidenci věcných prostředků a soubornou evidenci o fyzických osobách určených k pracovní povinnosti nebo pracovní výpomoci určených k zabezpečení ozbrojených sil navazující na evidenci vedenou krajskými vojenskými velitelstvími,
- přezkúšuje prostřednictvím svých orgánů přípravu mobilizace ozbrojených sil; k tomu jsou pracovníci, které pověřilo ministerstvo, oprávněni vstupovat do objektů kontrolovaných subjektů,
- prověřuje opatření pro zabezpečení obrany státu v rozsahu stanoveném vládou,
- řídí přípravu občanů k obraně státu a provádí vzdělávací, výchovnou a osvětovou činnost v této oblasti; rozsah přípravy občanů k obraně státu a provádí vzdělávací, výchovnou a osvětovou činnost v této oblasti je součástí plánů obrany,
- uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci z hlediska zájmů obrany ČR,
- vede soubornou evidenci objektů důležitých pro obranu státu a objektů, které mohou být za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu napadeny.

Ministerstvo obrany také koordinuje vzájemnou spolupráci a výměnu informací ústředních správních úřadů, správních úřadů, orgánů krajů a orgánů obcí při plnění úkolů zajišťování obrany státu. Obrana státu je záležitostí všech státních orgánů, orgánů územní samosprávy, právnických osob i občanů. Úkoly a odpovědnost některých subjektů při přípravě k obraně státu před vnějším napadením v míru, za stavu ohrožení státu a za válečného stavu stanovuje zákon. Za přípravu a zajišťování obrany státu, včetně řízení plánování obrany státu, odpovídá Vláda ČR, která v této souvislosti připravuje celou řadu zákonů. V roce 2019, vzhledem k navyšování prostředků na obranu, se zajišťování bezpečnosti státu v mírových podmínkách stalo lépe proveditelným úkolem, než v minulosti. Ve stavu ohrožení státu by byl tento úkol rovněž lépe splnitelný.

V souladu se zákonem č. 222/1999 Sb. a zákonem č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, ve znění pozdějších předpisů, a dalšími právními předpisy je Armáda ČR připravena vyčleněnými silami a prostředky plnit úkoly ve prospěch složek Policie ČR a integrovaného záchranného systému.

Obrázek č. 5 - Struktura velení a řízení Armády ČR (autor)

Armádu ČR lze použít ke střežení objektů důležitých pro obranu státu, k plnění úkolů Policie ČR k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy, odstranění jiného hrozícího nebezpečí, plnění humanitárních úkolů civilní ochrany. Pokud síly a prostředky Policie České republiky nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti může

Vláda ČR na základě § 22 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 273/2008 Sb.“), povolat k plnění úkolů policie mj. vojáky v činné službě. Toto je významné s ohledem na hybridní hrozby, které mohou působit na vnitřní bezpečnost, aniž je otevřený konflikt vyhlášen.

Konkrétněji můžeme konstatovat, že Armádu ČR lze dále použít:

- ke střežení objektů důležitých pro obranu státu,
- k plnění úkolů Policie ČR, pokud síly a prostředky Policie ČR nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou,
- k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy,
- k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky,
- k letecké dopravě ústavních činitelů,
- k zabezpečení letecké zdravotnické dopravy,
- k zabezpečení dopravy pro vlastní potřeby,
- k poskytování leteckých služeb,
- k zabezpečování dopravy na základě rozhodnutí vlády,
- k zabezpečení kulturních, vzdělávacích, sportovních a společenských akcí.

Armáda ČR je podle Koncepce výstavby Armády ČR 2030 tvořena svazky a útvary pozemních, vzdušných, speciálních, kybernetických a teritoriálních sil.

Teritoriální síly budou tvořeny velitelstvím teritoria a krajskými vojenskými velitelstvími jako vojenskými územními prvky pro zabezpečení a řešení otázek obrany a ochrany teritoria. Budou mít schopnost plánovat, řídit a provádět přípravu aktivních záloh v podřízenosti krajských vojenských velitelství, bránit a chránit objekty důležité pro obranu státu, realizovat jednotlivá vybraná opatření operační přípravy státního území, podílet se na zajištění podpory spojeneckých vojsk na území ČR (ochrana sil, komunikačních/dopravních uzlů a koridorů).

Vzdušné síly jsou tvořeny taktickým, vrtulníkovým a dopravním letectvem, vojskem pozemní protivzdušné obrany, silami a prostředky velení, řízení a průzkumu, službou řízení letového provozu, leteckou radionavigační službou a prostředky zpravodajského zabezpečení. Hlavním úkolem vzdušných sil bude i nadále zajištění nedotknutelnosti vzdušného prostoru ČR. Vzdušné síly budou schopny a připraveny chránit určené objekty důležité pro obranu státu a podporovat činnost ostatních druhů sil AČR a spojeneckých sil. Budou schopny detekce, sledování, identifikace a působení proti širokému spektru vzdušných a pozemních cílů za všech podmínek i za pokročilého elektromagnetického rušení.

Na vývoj bezpečnostního prostředí se adaptovala také oblast civilní nouzové připravenosti NATO. V roce 2019 proběhla reorganizace plánovacích skupin výboru CEPC (Civil Emergency Planning Committee) s cílem dosáhnout větší komplementarity mezi plánovacími skupinami a sedmi oblastmi odolnosti NATO. V rámci plánovacích skupin i samotného výboru CEPC spolupracovali zástupci relevantních ÚSÚ na konkrétních úkolech vyplývajících jak ze Zprávy o stavu civilní připravenosti NATO z roku 2018, tak ze zadání ředitelů pro oblast CNP z roku 2019.

V ČR platí od útoku na bruselské letiště v roce 2016 první stupeň ohrožení terorismem²¹. Tento stupeň značí, že teroristická hrozba teroristických aktivit na území ČR není známa, nicméně upozorňuje na existenci obecného ohrožení terorismem. V souvislosti s tím realizuje MV na území ČR adekvátní opatření za účelem zajištění ochrany života, zdraví, majetku a veřejného pořádku, formou zvýšeného výkonu zejména hlídkové služby Policie ČR, a to především v destinacích frekventovaných železničních a autobusových nádraží, stanicích metra, nákupních středisek, veřejných prostranstvích v souvislosti s konáním společenských, kulturních a sportovních akcí, vánočních trhů, včetně oslav konce roku. Zvýšenou pozornost policie věnuje také místům, která pro konkrétní teroristické skupiny mohou mít vysokou symbolickou hodnotu.

²¹ USNESENÍ VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY ze dne 22. března 2016 č. 261 o opatřeních k vyhlášení prvního stupně ohrožení terorismem

V rámci území ČR je z hlediska zajišťování obrany každá infrastruktura jedinečná a pouze úhel pohledu na její použití a určení této infrastruktury umožňuje ji správně označit a zařadit jako infrastrukturu kritickou či obrannou.

Z hlediska zajišťování obrany se všechna opatření vojenského, ekonomického a obranného charakteru v systému OPSÚ provádí v oblasti obranné infrastruktury. Je to asi nejdůležitější pojem v celém systému OPSÚ. Vzhledem k tomu, že však není tento pojem definován v žádném právním předpisu, je využívána definice, uvedená v „Plánu operační přípravy státního území ČR“. Její znění je následovné:

Obranná infrastruktura je soubor objektů, staveb, pozemků a zařízení včetně nezbytných služeb, výrobních a nevýrobních systémů potřebných k zajištění jejich provozu, bez ohledu na formu vlastnictví a způsob využití, jejichž zničení, narušení nebo omezení jejich činnosti by v míru, za stavu ohrožení státu (dále jen „SOS“) nebo za válečného stavu (dále jen „VS“) ohrozilo plnění úkolů:

- ozbrojených sil České republiky při realizaci plánů obrany státu a operačních plánů včetně mobilizačních opatření,
- ostatních prvků BS ČR při realizaci jejich dílčích plánů obrany,
- spojeneckých ozbrojených sil při realizaci jejich operačních plánů,
- ochrany obyvatelstva.

Obrannou infrastrukturu dělíme podle formy vlastnictví na vojenskou infrastrukturu, která zahrnuje vojenské objekty (vojenské ODOS, objekty zvláštních prací) a nevojenskou infrastrukturu (nevojenské ODOS, OMN a krizová pracoviště).

Při výběru objektů obranné infrastruktury se vychází ze schválených dokumentů, které se vztahují k plánování, řízení a organizaci obrany státu a ze stanovených úkolů, které je navrhovatel povinen k zajišťování obrany státu plnit. Mezi tyto objekty mohou být zahrnuty i subjekty výrobní i nevýrobní sféry

provozující zařízení nebo objekty poskytující služby, popř. vytvářející produkty ve stanovených oblastech kritické infrastruktury²².

Přehled objektů obranné infrastruktury je veden u Ministerstva obrany v aplikačním programovém vybavení informačního systému mobilizační přípravy modulu Operační příprava státního území (dále jen „APV ISMP modulu OPSÚ“) v hlavní aplikaci.

Kritickou infrastrukturou se rozumí prvek kritické infrastruktury nebo systém prvků kritické infrastruktury, kdy při narušení jeho funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu²³.

3.1. Spolupráce Armády České republiky s Ministerstvem vnitra v oblasti integrovaného záchranného systému

Armáda České republiky spolupracuje s Ministerstvem vnitra také v oblasti provádění záchranných a likvidačních prací. Veškerá činnost a spolupráce je dána nově uzavřenou dohodou o plánované pomoci na vyžádání mezi Ministerstvem vnitra-Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru a Ministerstvem obrany-Generálním štábem Armády České republiky. Tato dohoda upravuje vzájemnou spolupráci, cvičení, možnosti vzájemného školení osob apod. Zejména upravuje síly a prostředky Armády České republiky pro potřeby ústřední koordinace záchranných a likvidačních prací. Dále upravuje možnosti sil a prostředků Armády České republiky pro využití v integrovaném záchranném systému kde se plánovaná pomoc na vyžádání řídí dle Ústředního poplachového plánu integrovaného záchranného systému zpracovaného v souladu s § 7 odst. 2 písm. c) a odst. 4 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Dále upravuje také postup vyžadování vrtulníku pro výcviky a cvičení Hasičského záchranného sboru České republiky, a to jak letecké hašení, transport, materiálu tak výcvik leteckých záchranářů v daných

²² Usnesení vlády ze dne 14. prosince 2011 č. 934 k určení prvků kritické infrastruktury, jejichž provozovatelem je organizační složka státu;

Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury;

²³ § 2, písm. g), Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon);

dislokacích. Armáda České republiky provozuje leteckou záchrannou službu v Plzeňském kraji (základna Plasy). Na základě výše uvedené dohody cvičí letecké záchranáře Hasičského záchranného sboru České republiky, kteří poté létají k mimořádným událostem.

V rámci civilního nouzového plánování NATO roste význam civilní připravenosti a národní odolnosti. Tato oblast má v současné době na úrovni NATO vysokou prioritu a spojenci se jí intenzivně věnují v rámci Výboru pro civilní nouzové plánování NATO a v jeho plánovacích skupinách. Také v roce 2020 koordinovalo Ministerstvo vnitra-Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru společný postup příslušných ústředních správních úřadů České republiky ve vztahu k NATO za oblast civilní připravenosti, jež je výsledkem civilního nouzového plánování. V rámci plánovacích skupin i samotného Výboru pro civilní nouzové plánování NATO spolupracovali zástupci relevantních ústředních správních úřadů na konkrétních úkolech vyplývajících jak ze Zprávy o stavu civilní připravenosti NATO z roku 2019 a 2020, tak ze zadání ředitelů pro oblast civilního nouzového plánování z roku 2020. Ministerstvo vnitra-Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru také průběžně zabezpečuje zpracování hodnocení plnění cílů výstavby schopností NATO v oblasti stabilizace a rekonstrukce, kde Česká republika poskytuje celkem 8 národních expertů v rámci „NATO Civil Emergency Planning Civil Experts pool“.

3.2. Vojenské objekty

Vojenské ODOS podle § 29 odst. 1 a odst. 2 písm. a) zákona č. 222/1999 Sb. jsou pozemky a stavby umístěné ve vojenských újezdech a jejich příslušenství, která mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska význam pro zajišťování obrany státu, zejména pro zabezpečení základních funkcí státu a zabezpečení ozbrojených sil.

Vojenské ODOS jsou dále:

- a) pozemky a stavby, k nimž výkon vlastnického práva státu a jiných majetkových práv státu vykonává Ministerstvo obrany nebo právnická osoba jím zřízená nebo založená.

Vojenské ODOS jsou majetkem státu a hospodaření s nimi přísluší Ministerstvu obrany a jím zřízeným organizačním složkám státu²⁴.

V souladu s příslušnými usneseními vlády Ministerstvo obrany aktualizuje přehled vojenských ODOS, vedených podle § 29 odst. 1 a odst. 2 písm. a) zákona č. 222/1999 Sb.

V návaznosti na tento úkol Ministerstvo obrany průběžně aktualizuje stálý obranný plán „OBJEKT“ a související vojenskou dokumentaci ke střežení (ochraně) vojenských ODOS.

Ministerstvo obrany provádí výstavbu a údržbu objektů obranné infrastruktury na území vojenských újezdů. Udržuje a obnovuje pozemky, stavby a další objekty vojenských újezdů s cílem zabezpečit výcvik vojsk, jejich pohyb uvnitř vojenských výcvikových prostorů, přístup ke stanoveným nakládacím a vykládacím železničním stanicím atd. a vytváří podmínky pro poskytování podpory hostitelským státem - Host Nation Support a mobilizační rozvinutí ozbrojených sil České republiky. Průběžně aktualizuje přehledy kapacit vojenských objektů, vojenských vleček, ubytovacích kapacit Vojenských ubytovacích zařízení Ministerstva obrany, Výcvikových a školicích zařízení Ministerstva obrany, kapacit vojenských nemocnic a příspěvkové organizace Ministerstva obrany Volarezy a možností využití vojenských újezdů vedených v APV ISMP modulu OPSÚ.

²⁴ § 2, odst. 1, Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

3.3. Nevojenské objekty

Nevojenské ODOS podle § 29 odst. 2 písm. b) až d) zákona č. 222/1999 Sb. jsou:

- a) pozemky a stavby určené k ochraně obyvatel,
- b) pozemky, stavby a další objekty strategického významu, které určí vláda,
- c) pozemky a stavby, které za stavu ohrožení státu nebo za válečného stavu mohou mít strategický význam a které určí vláda.

OMN jsou objekty, které mají za SOS a za VS funkcí nebo umístěním zásadní význam pro zabezpečení mobilizace ozbrojených sil České republiky na území kraje, plnění opatření k zajišťování obrany na území kraje, zajištění základních životních potřeb obyvatel kraje a fungování státní správy a samosprávy na území kraje.

OMN jsou objekty, které podle § 7 zákona č. 222/1999 Sb. vyhodnocují krajské úřady v součinnosti s ministerstvy, jinými správními úřady a ČNB a navrhují vládě, cestou Ministerstva obrany, způsob jejich ochrany. Tato opatření se nevztahují na objekty v působnosti Kanceláře Poslanecké sněmovny, Kanceláře Senátu, Nejvyššího kontrolního úřadu, Kanceláře prezidenta republiky, Úřadu vlády České republiky, ministerstev, Správy státních hmotných rezerv, zpravodajských služeb České republiky, ČNB a na objekty, které střeží ozbrojené síly a ozbrojené bezpečnostní sbory.

Ministerstva, jiné ÚSÚ, Kancelář Poslanecké sněmovny a Kancelář Senátu Parlamentu ČR, Kancelář prezidenta republiky, ČNB, zpravodajské služby a NKÚ (dále jen navrhovatelé) vyhodnocují OMN, k nimž vykonávají vlastnická práva nebo jiná majetková práva fyzické osoby nebo právnické osoby. Navrhovatelé současně stanovují i kritéria, podle kterých krajské úřady navrhnou OMN, jejichž činnost souvisí s okruhem působnosti navrhovatelů vyplývající ze zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, respektive stanovenou

jiným právním předpisem. Návrh vlastních OMN předkládají navrhovatelé formou exportu dat z externí aplikace APV ISMP modulu OPSÚ na krajský úřad.

Cílem vyhodnocování objektů je výběr pouze takových objektů, jejichž napadení by významným způsobem vyvolalo omezení činností ozbrojených sil České republiky, orgánů státní správy a samosprávy a života obyvatel v době SOS nebo za VS ve správním obvodu jednotlivých krajů a hl. m. Prahy.

V souladu s příslušnými usneseními vlády Ministerstvo obrany aktualizuje přehled těchto nevojenských ODOS a OMN a jednou ročně informuje BRS o provedení aktualizace dat o těchto objektech.

4. Bezpečnostní ochrana kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení v rámci Ministerstva vnitra vyplývající z právních předpisů

4.1. Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti

V § 1 zákona č. 412/2005 Sb. je uvedeno „Tento zákon upravuje zásady pro stanovení informací jako informací utajovaných, podmínky pro přístup k nim a další požadavky na jejich ochranu, zásady pro stanovení citlivých činností a podmínky pro jejich výkon a s tím spojený výkon státní správy.“ V § 5 písm. d) je taxativně stanoven jeden z druhů zajištění ochrany utajovaných informací ve znění „Ochrana utajovaných informací je zajišťována fyzickou bezpečností, kterou tvoří systém opatření, která mají neoprávněné osobě zabránit nebo ztížit přístup k utajovaným informacím, popřípadě přístup nebo pokus o něj zaznamenat,“ toto podrobněji ustanovuje § 27 písm. a), b), c), který uvádí, že opatřeními fyzické bezpečnosti jsou ostraha, režimová opatření, technické prostředky.

Zákon č. 412/2005 Sb. je jedním z mála předpisů, který z hlediska personální obsazenosti členů ostrahy stanoví v § 28 jejich minimální počty, a to v odst. 1 „Ostraha se nepřetržitě zajišťuje u objektu, ve kterém se nachází zabezpečená oblast kategorie dle písm. a) Přísně tajné, nejméně 2 osobami u objektu a dle písm. b) Tajné, nejméně 1 osobou u objektu a 1 další osobou, které poplachové hlášení technických prostředků umožní rychlý zásah, je-li provádění ochrany utajovaných informací narušeno,“. Touto oporou lze odůvodnit minimální počty pracovníků ostrahy. Toto odvětví bývá bohužel velmi silně devalvováno.

Dlouhodobý poznatek z praxe i názory profesních sdružení upozorňují na trvale devalvovaný stav bezpečnostního průmyslu. Ačkoliv jsou pracovníci ostrahy držiteli profesní kvalifikace a kvalifikačního standardu Strážný (kód: 68-

008-E)²⁵, který je předpokladem výkonu činnosti, předkladatel toto považuje ve vztahu k utajovaným informacím za nedostatečné a neprokazatelné.

Projekt fyzické bezpečnosti stanoví závazné podmínky pro subjekt zajišťující ostrahu, např. osoba s tělesným postižením nebo vyššího věku nemůže s ohledem na svůj zdravotní stav vykonávat obchůzky, manuálně obsluhovat mechanické zábrany nebo není schopna se řádně podílet na průběhu záchranných prací v souvislosti s evakuací objektu, není tedy možné tuto osobu pro stanovený objekt ustanovit do služby.

4.2. Vyhláška č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků

Podmínky zákona č. 412/2005 Sb., upravuje vyhláška č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhláška č. 528/2005 Sb.“). V § 3 odst. 3 je mimo jiné uvedeno, že „Objekt je zabezpečován v závislosti na kategorii objektu, s ohledem na charakter hranice objektu a v závislosti na vyhodnocení rizik těmito technickými prostředky v písm. b) pro kategorii Důvěrné a Tajné mechanické zábranné prostředky a zařízení elektrické zabezpečovací signalizace, v písm. c) pro kategorii Přísně tajné- mechanické zábranné prostředky, zařízení elektrické zabezpečovací signalizace a speciální televizní systémy. Speciální televizní systémy nesmí narušit ochranu utajovaných informací.“.

V § 3 odst. 4 je následně rozpracováno zabezpečení zabezpečené oblasti v závislosti na její kategorii, třídě a vyhodnocení rizik těmito technickými prostředky dle písm. c) kde pro kategorii „Tajné a Přísně tajné- mechanické zábranné prostředky, systémy pro kontrolu vstupů, zařízení elektrické zabezpečovací signalizace, speciální televizní systémy, zařízení elektrické požární signalizace. Speciální televizní systémy lze nahradit tísňovými systémy. Při použití speciálních televizních systémů nesmí být narušena ochrana

²⁵ Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání).

utajovaných informací.“. Kategorie Vyhrazené a Důvěrné zde nejsou uvedeny z důvodu, že výše popsané kategorie obsahují všechny stupně zabezpečení.

Nezbytná je rovněž evidence osob vstupujících do areálů. Mimo interní akty řízení (jejichž vybrané části budou rovněž uvedeny) je v § 7 odst. 3 stanoveno „Na vstupu do objektu kategorie Důvěrné, Tajné nebo Přísně tajné se provádí kontrola vstupu a u osob bez oprávnění ke vstupu do objektu je vedena evidence údajů a povinně se stanoví režim návštěv s doprovodem. Na vstupu do zabezpečené oblasti kategorie Vyhrazené, která je umístěna v objektu kategorie Vyhrazené, se provádí kontrola vstupu.“. Vstupující osoby se rovněž musí podrobit bezpečnostní prohlídce dle § 4, který stanoví, že „Při vstupu osob bez oprávnění ke vstupu do objektu kategorie Přísně tajné se u nich provádí kontrola zařízením sloužícím k vyhledávání nebezpečných látek nebo předmětů.“. Je zde tedy stanoven minimální rozsah technických prostředků využívaných při vstupu do areálů Ministerstva vnitra.

4.3. Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky

Zákon č. 222/1999 Sb. v § 29 odst. 1 uvádí, že „Objekty důležité pro obranu státu jsou pozemky a stavby umístěné ve vojenských újezdech a jejich příslušenství, které mají z politického, vojenského nebo hospodářského hlediska význam pro zajišťování obrany státu, zejména pro zabezpečení základních funkcí státu a zabezpečení ozbrojených sil.“. Tento argument je jedním z opodstatněných pilířů definující důležitost vybraných areálů Ministerstva vnitra a nelze je tím ponechat podfinancovány.

4.4. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 273/2008 Sb. v § 48 vymezuje působnost Policie České republiky u areálů Ministerstva vnitra a to v rozsahu odst. 1 kde „Policie zajišťuje bezpečnost chráněných objektů a prostorů. Rozsah zajišťování bezpečnosti stanoví na návrh policejního prezidenta ministr v závislosti na bezpečnostní situaci a možné míře ohrožení.“. V odst. 2 konkretizuje, že „Chráněným objektem a prostorem se rozumí objekty a prostory zvláštního významu pro vnitřní pořádek a bezpečnost, o nichž tak rozhodne vláda; chráněným objektem a prostorem se rovněž rozumí objekty a prostory, pro které taková ochrana vyplývá z mezinárodní smlouvy.“. Rovněž jsou zde v odst. 4 příslušníkovi Policie České republiky jasně dané „rozšířené“ možnosti oproti civilnímu členu ostražky a to zejména v rozsahu zjišťování důvodu vstupu osoby do objektu nebo prostoru, zjišťování totožnosti vstupující nebo vycházející osoby, provádění prohlídky vnášené nebo vynášené věci, zastavování vjíždějící nebo vyjíždějící dopravní prostředek a provést jeho prohlídku, provádění prohlídky vstupující nebo vycházející osoby a na dobu pobytu osoby v objektu nebo prostoru jí odebrat zbraň. Rovněž v § 49 odst. písm. a) Policie České republiky v rámci plnění svých úkolů zajišťuje bezpečnost ústavního činitele České republiky, stanoví-li tak vláda.

4.5. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)

Zákon č. 240/2000 Sb. v § 2 písm. g) uvádí, že „kritickou infrastrukturou prvek kritické infrastruktury nebo systém prvků kritické infrastruktury, narušení jehož funkce by mělo závažný dopad na bezpečnost státu, zabezpečení základních životních potřeb obyvatelstva, zdraví osob nebo ekonomiku státu,“ a zejména v písm. j), že „ochranou kritické infrastruktury opatření zaměřená na snížení rizika narušení funkce prvku kritické infrastruktury,“. Předmětné ustanovení § 2 písm. j) dává skutečně široký rámec působnosti v oblasti zabezpečení areálů Ministerstva vnitra.

4.6. Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích

System bezpečnostní ochrany areálů vychází i z obecnějšího právního předpisu a to zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích kde je v § 14 odst. 1 uvedeno, že „Majetek musí být využíván účelně a hospodárně k plnění funkcí státu a k výkonu stanovených činností; jiným způsobem lze majetek použít nebo s ním naložit pouze za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem anebo tímto zákonem. Organizační složka si počíná tak, aby svým jednáním majetek nepoškozovala a neodůvodněně nesnižovala jeho rozsah a hodnotu anebo výnos z tohoto majetku.“

4.7. Usnesení bezpečnostní rady státu č. 260/2002 k Instrukci pro vyhlášení jednotlivých stupňů bezpečnostní ochrany důležitých objektů

Brutální teroristický útok, který byl uskutečněn dne 11. září 2001²⁶ ve Spojených státech za pomoci civilních letadel na různé objekty, naznačil vysokou organizovanost a rafinovanost teroristů vůči objektům státních orgánů. Obavy z obdobného útoku proti civilním objektům, ve kterých jsou umístěny orgány státní správy, posiluje i skutečnost, že jejich současná ochrana v České republice není zajišťována jednotně a na stejné úrovni.

Z těchto důvodů Ústřední krizový štáb dne 26. října 2001 uložil Ministerstvu vnitra připravit a provést školení pracovníků zajišťujících bezpečnost objektů orgánů státní správy a sjednocení přijímaných opatření k zabezpečení ochrany objektů.

Ministerstvo vnitra proto připravilo návrh „Instrukce pro vyhlášení jednotlivých stupňů bezpečnostní ochrany důležitých objektů“, která zahrnuje čtyři stupně bezpečnostní ochrany. Instrukce vychází z dokumentu NATO

²⁶ September 11 attacks. *Wikipedia* [online]. [cit. 2020-1-11]. Dostupné z: https://en.wikipedia.org/wiki/September_11_attacks

„C-M(55)15“ = „Bezpečnost v rámci Severoatlantické aliance“, který byl upraven pro potřeby zabezpečení ochrany objektů v rámci České republiky.

Návrh instrukce byl předán na jednání Ústředního krizového štábu dne 23. listopadu 2001 jednotlivým členům k připomínkám. Dne 7. prosince 2001 byl Ústřední krizový štáb seznámen s vyrovnáním připomínek a předložený návrh Instrukce jednomyslně schválil. Ministr vnitra na základě ustanovení k zajištění veřejného pořádku a bezpečnosti ve smyslu § 12 zákona ČNR č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, návrh instrukce předložil na jednání Bezpečnostní rady státu, která jej usnesením č. 260 ze dne 22. ledna 2002 schválila.

Cílem instrukce je metodický návod k přijímání jednotných bezpečnostních opatření při provádění ostrahy objektů orgánů státní správy při hrozbě vzniku krizové situace, při plnění spojeneckých závazků a jiných závažných situací, dotýkajících se bezpečnostních zájmů České republiky.

Vyhlášení jednotlivých stupňů bezpečnostní ochrany, jejich rozsah a určení objektů, kterých se týkají, jakož i přijímání dalších opatření by prováděla Bezpečnostní rada státu na návrh Ústředního krizového štábu. Ve výjimečných případech je Ústřední krizový štáb oprávněn vyhlásit jednotlivé stupně bezpečnostní ochrany sám. Jeho rozhodnutí však podléhá dodatečnému schválení Bezpečnostní radou státu. Jednotlivé stupně bezpečnostní ochrany jakož i další opatření mohou být vyhlášena na stanovenou dobu, buď pro všechny chráněné objekty, nebo jen na některé z nich, kterým nebezpečí útoku hrozí.

I přes svoji neaktuálnost dává do ruky pracovníkům v oblasti bezpečnosti či krizového řízení důležité nástroje, a to z hlediska technických prostředků ve stupni II. ohrožení terorismem „vymezení bezpečnostní zóny po obvodu objektu, ve které je zabezpečeno monitorování pohybu a parkování vozidel a zamezeno ukládání předmětů (např. krabic, beden, nádob na odpadky, popelnic apod.).“. Tento nástroj je primárním argumentem pro vybudování tolik opomíjeného perimetru areálů Ministerstva vnitra.

Stupeň III. ohrožení terorismem stanoví zabezpečení zřízení šikan a nájezdových ramp pro kontrolu vozidel a omezení vjezdu cizích vozidel do objektu. Uvedené praktické řešení stupně III. Ohrožení terorismem bude dále rozpracováno v samostatné kapitole.

4.8. Usnesení vlády České republiky č. 704/2016 Sb., k Souboru základních opatření k systému vyhledávání stupňů ohrožení terorismem

Usnesení vlády České republiky č. 704/2016 Sb., k Souboru základních opatření k systému vyhledávání stupňů ohrožení terorismem nestanoví proti Usnesení bezpečnostní rady státu č. 260/2002 Sb. k Instrukci pro vyhledávání jednotlivých stupňů bezpečnostní ochrany důležitých objektů žádné požadavky na technické prostředky, pouze dává důraz na výkon služby příslušníků Police České republiky a Armády České republiky. Kde u I. stupně ohrožení terorismem volí cestu zvýšení ostrahy a posílení hlídkové služby Policie ČR u vybraných, zvláště ohrožených objektů, u II. stupně ohrožení terorismem opatření dočasného vybavení většího množství hlídek Policie ČR dostupnými ochrannými a balistickými prostředky či dlouhými zbraněmi potřebnými pro zvládnutí případného útoku a v rámci režimových opatření omezení dopravy či pohybu osob na vybraných veřejných místech za účelem zajištění bezpečnosti a u III. stupně ohrožení terorismem, kde jsou aplikovaná předešlá opatření, možnost povolání (kromě vojáků Armády České republiky) také příslušníků Celní správy a Vězeňské služby.

4.9. ČSN P 73 4450-1, Fyzická ochrana prvku kritické infrastruktury

Tato norma stanovuje obecné požadavky na systém fyzické ochrany prvku kritické infrastruktury pro minimalizaci dopadu antropogenních hrozeb, včetně teroristického útoku.

Tato norma je určena pro subjekty kritické infrastruktury, orgány státní správy a samosprávy a poskytovatele bezpečnostních služeb. Pro ostatní uživatele může být norma metodickým návodem pro zajištění úrovně a rozsahu fyzické ochrany prvků kritické infrastruktury.

Bezpečnostní kategorie	Bezpečnostní zóna	Charakteristiky objektu	Příklad
I.	zvláště zabezpečená	objekt s kritickým významem pro prvek KI; nenahraditelný nebo obtížně nahraditelný	dispečink, pracoviště ICT, serverovna
II.	zabezpečená	objekt se zásadním významem pro prvek KI	klíčové zařízení výroby, administrativní budova sídla společnosti, telefonní ústředna, strojovna, archiv
III.	chráněná	objekt s důležitým významem pro zabezpečení funkčnosti prvku KI	vybraný skladový prostor, generátorová stanice, vybraná opravárenská dílna
IV.	kontrolovaná	neprovozní a nevýrobní objekt, který nemá přímý vliv na bezpečnost	garáž, dílna, odstavná plocha, školící budova

Tabulka č. 4 – Bezpečnostní kategorie objektů prvku kritické infrastruktury a bezpečnostní zóny²⁷

²⁷ ČSN P 73 4450-1, Fyzická ochrana prvku kritické infrastruktury

Opatření	Rozsah opatření
Režimová opatření	<ul style="list-style-type: none"> – vstupy/výstupy osob (zaměstnanci, externí pracovníci, návštěvy), – vjezdy/výjezdy motorových vozidel, – pohyb osob a vozidel v objektu, – pohyb hmotného a nehmotného majetku, – identifikační prvky (klíče, PIN kódy, identifikační karty) – údržba STO (systém technické ochrany), – prověřování účinnosti bezpečnostních opatření fyzické ochrany, – školení a výcviky
Systém technické ochrany	
Mechanické zábranné prostředky (MZP)	<ul style="list-style-type: none"> – konstrukce oplocení, – ochrana oplocení, – provedení vstupů a vjezdů, – stavební konstrukce budovy, – otvorové výplně, – uzamykací systémy, – ochrana proti nebezpečnému dotykovému napětí, – bezpečnostní značení
Poplachový zabezpečovací a tísňový systém (PZTS)	<ul style="list-style-type: none"> – ústředna PZTS, – detektory PZTS, – prostorová ochrana budov na perimetru, – plášťová ochrana budov na perimetru, – tísňový systém a jeho ovládání, – signalizace poplachových a provozních stavů, – vyvedení provozních a poplachových stavů na trvale obsluhované středisko
CCTV sledovací systémy	<ul style="list-style-type: none"> – rozsah instalace otočných kamer, – rozsah instalace pevných kamer, – ochrana přenosových cest, – on-line monitorování, – záznam událostí, – funkční vazby CCTV s dalšími systémy STO

Systém kontroly vstupu (SKV)	<ul style="list-style-type: none"> – třída identifikace, – třída přístupu, – přístupové místo, – rozsah instalace, – zábrana opakování průchodu stejným směrem, – hlášení výstrah
Poplachové přenosné systémy a zařízení	<ul style="list-style-type: none"> – signalizace poplachových a provozních stavů – vyvedení provozních a poplachových stavů na trvale obsluhované středisko, – záložní přenosové zařízení
Dohledová a poplachová přijímací centra (DPPC)	<ul style="list-style-type: none"> – počet zaměstnanců ve směně, rychlost reakce, zastupitelnost, – zobrazovače a další prostředky pro dohled, – ochrana a redundance tras a napájení, – prostorová a plášťová ochrana na všech hranicích DPPC, – tísňový systém a jeho vyvedení na jiné DPPC
Speciální systémy	<ul style="list-style-type: none"> – typ systému, – rozsah instalace
Bezpečnostní a nouzové osvětlení	<ul style="list-style-type: none"> – typ osvětlení, – rozsah osvětlení
Elektrická požární signalizace (EPS)	<ul style="list-style-type: none"> – rozsah instalace
Fyzická ostraha	<ul style="list-style-type: none"> – forma zajištění, – rozsah zajištění

Tabulka č. 5 – Stálá bezpečnostní opatření fyzické ochrany²⁸

²⁸ ČSN P 73 4450-1, Fyzická ochrana prvku kritické infrastruktury

5. Střežení objektů důležitých pro obranu státu dle realizačních dohod mezi Ministerstvem obrany a Ministerstvem vnitra

Střežení ODOS v rezortu MV se řídí Rámcovou dohodou o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstvem obrany, č. j. MV-31593-31/OBP-2013 (dále jen „rámcová dohoda“). V úvodním ustanovení se dle čl. 1 rozumí předmětem rámcové dohody vymezení základních oblastí vzájemné spolupráce stran, jejich realizačních forem a metod. Účelem rámcové dohody se dále rozumí vytvoření základního organizačního rámce vzájemné součinnosti a spolupráce stran, zejména pro úspěšné plnění úkolů v rámci jejich působnosti a vytvoření prostoru pro uzavírání realizačních dohod mezi stranami nebo mezi jimi řízenými složkami.

V oblasti spolupráce mezi stranami je v souvislosti s ochranou ODOS relevantní zejména:

- nasazování vyžádaných sil a prostředků Armády České republiky k realizaci nařízení vlády o povolání vojáků Armády České republiky k plnění úkolů Policie České republiky podle § 14 odst. 1 písm. b) a odst. 3 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- ochrana veřejného pořádku, bezpečnosti osob a majetku, boj proti terorismu a zneužívání drog a vyšetřování trestných činů,
- ochrana objektů a osob,
- logistické zabezpečení,
- ochrana utajovaných informací.

V čl. 3 odst. 1 písm. a) bod 5 rámcové dohody je uvedeno, že bližší specifikace vzájemných vztahů součinnosti a spolupráce v jednotlivých oblastech při plnění úkolů stanovených právními předpisy budou upraveny realizačními dohodami, k jejichž uzavírání jsou, v rámci stanovených pravomocí a působnosti, oprávněni v rámci Ministerstva vnitra ředitelé areálů v oblasti ochrany objektů.

Ředitelé areálů jsou tedy na základě ustanovení v rámcové dohodě oprávněni uzavírat dohodu o součinnosti při obraně areálu s Armádou České republiky.²⁹

5.1. Realizační dohoda o střežení nevojenského objektu důležitého pro obranu státu

Vztahy vyplývající z této dohody se řídí ustanoveními zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, zákona č. 222/1999 Sb., jsou v souladu s Nařízením vlády č. 139/2017 Sb., o plánování obrany státu a usnesením vlády č. 65 ze dne 12. ledna 2009, k objektům navrhovaným k určení za objekty důležité pro obranu státu.

Předmětem dohody je zajištění střežení nevojenského objektu důležitého pro obranu státu silami a prostředky Ministerstva obrany.

Při součinnostních dohovorech je nezbytné projednat zejména otázky:

- způsobu střežení (velikost sil a prostředků Armády ČR, využití technických a organizačních opatření vlastníka, kombinovaný způsob střežení, budování nových systémů střežení, vzájemnou součinnost, pohyb příslušníků Armády ČR v NODOS),
- způsob využití existující dokumentace vlastníka NODOS pro zpracování vojenské dokumentace ke střežení,
- ujasnění vzájemného vztahu a kompetencí mezi jednotkou Armády ČR a pracovníky zabezpečující standardní ochranu objektu,
- systém vstupu a pravidla pro pohyb civilních osob a vozidel v objektu,
- stanovení bezpečnostních a ochranných pásem, prostorů se zvýšenou ochranou pro pohyb osob k vnějšímu perimetru objektu a v rámci vnitřního perimetru objektu,

²⁹ Čl. 5 odst. 1 písm. m) NMV a SP č. 18/2019

- umístění veřejně přístupných komunikací s návrhem provádění monitoringu a opatření k regulaci pohybu osob a vozidel nebo úplného uzavření v závislosti na situaci,
- vyčlenění prostorů pro výkon strážní služby,
- způsob logistického zabezpečení strážní jednotky a její ochrany,
- převzetí odpovědnosti za střežení NODOS,
- systém spojení,
- zvláštních bezpečnostních opatření a ujednání vyplývající z charakteru činnosti NODOS.³⁰

Provozovatel se zpravidla zavazuje pro střežení NODOS:

- poskytnout vlastní zpracovanou dokumentaci a plány zabezpečení NODOS jako podklad pro zpracování vojenské dokumentace ke střežení NODOS silami a prostředky Ministerstva obrany a tuto dokumentaci aktualizovat,
- poskytnout k využití technické prostředky pro střežení, informační technologie a spojovací prostředky, které jsou používány k ochraně NODOS za stávajícího stavu,
- umožnit instalaci dalších technických prostředků nebo informačních technologií Ministerstva obrany pro střežení NODOS, a to po vzájemné konzultaci a písemném svolení zástupce objektu o tomto se sepíše protokol,
- předat MO ČR informace o NODOS nezbytné pro dodržování zvláštních bezpečnostních opatření vyplývajících z charakteru provozované činnosti NODOS,
- vyčlenit prostory nezbytné pro zabezpečení strážní služby, zejména k hygieně, stravování, ukládání zbraní a munice, parkování techniky, ukládání ostatního materiálu atd., vyčlenit

³⁰ Metodika pro uzavírání smluv ke střežení (ochraně) nevojenských objektů důležitých pro obranu státu vojáky Armády České republiky. Praha: Ministerstvo obrany, 2007.

prostory pro vlastní výkon strážní služby, umožnit střežení v kombinaci s původním systémem ochrany.

Ministerstvo obrany se zpravidla zavazuje:

- na základě Nařízení vlády České republiky zabezpečit střežení výše uvedeného NODOS strážní jednotkou ve složení vhodného počtu příslušníků,
- velitelem strážní jednotky zabezpečit do 24 hodin od převzetí NODOS ke střežení, zpracování zápisu o převzetí střežení NODOS,
- společně se zástupcem NODOS dohodnout způsob střežení a režim pobytu a pohybu osob na pracovištích v NODOS po dobu střežení Ministerstvem obrany,
- zajistit hospodárné a šetrné využívání všech přidělených prostor a zařízení daných k dispozici pro výkon strážní služby a zajistit dodržování zejména bezpečnostních předpisů s důrazem na ochranu života a zdraví osob a majetku,
- umožnit kontrolu NODOS v průběhu jeho střežení silami a prostředky Ministerstva obrany,
- po ukončení střežení Ministerstvem obrany uvést používaný NODOS do původního stavu, tj. do stavu v jakém se nacházel při jeho převzetí ke střežení a o předání sepsat předávací protokol.

Strážní jednotka Ministerstva obrany zabezpečí střežení NODOS proti vstupu nepovolaných osob, proti útokům vedoucím k ohrožení, omezení, nebo jeho vyřazení z provozu a k poškození NODOS a jeho technologických zařízení.

Velitel strážní jednotky zpravidla zabezpečí:

- střežení NODOS silami MO ČR v souladu s vojenským předpisem Zákl-1 - Základní řád ozbrojených sil České republiky,
- zahájení střežení NODOS účinnosti nařízením vlády ke střežení,

- aby nedošlo k ohrožení, omezení nebo vyřazení objektu z provozu, ohrožení života nebo zdraví osob, vzniku škod na majetku nebo vzniku jiných škod (zejména ekologických),
- dodržování obecně závazných bezpečnostních předpisů, především na úseku požární ochrany, bezpečnosti práce, jakož i prevence závažných havárií a ochrany utajovaných informací,
- realizaci požadavků zástupců NODOS na kontrolu využívání prostorů a technických prostředků strážní směnou,

Pro zabezpečení střežení výše uvedeného NODOS se zpravidla využívají tyto technické prostředky:

- kamerový systém,
- poplachová zabezpečovací a tísňová signalizace,
- elektronická kontrola vstupu,
- elektrická požární signalizace.

Pro zabezpečení střežení výše uvedeného NODOS mohou být nově instalovány tyto technické prostředky Ministerstva obrany ke střežení NODOS:

- zátarasy,
- kontrolně propouštěcí místo.

Přímá součinnost mezi NODOS a strážní jednotkou Ministerstva obrany bude probíhat v rámci realizace střežení přímo v NODOS.

6. Veřejné zakázky v oblasti obrany a návrh přístupu k veřejným zakázkám pro prvky kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení v rámci Ministerstva vnitra

Zaměření kapitoly adekvátně vystihuje citát z knihy „Privatizace bezpečnosti: české a zahraniční zkušenosti“.

„Víte jak jednoduše udělat převrat v demokratické republice uprostřed Evropy? Uvedu příklad, i když poněkud zveličený. Čeští manažeři ze státní správy si myslí, že nejnižší cena je nejvýhodnější cena. Já mám dostatek prostředků, protože mě platí kartel z Medíny nebo al-Káida, nebo něco podobného. Každé zhruba čtyři roky je tady výběrové řízení na každý objekt, a já tam tedy nasekám nejnižší ceny přes nějaké tři, čtyři firmy a všechno vyhrají. Vezmu dvě další firmy na IT a logistiku a opět všechno vyhrají. Já to totiž budu dotovat, takže i při kontrole OIP, sociálky, zdravotní pojišťovny budu mít všechno v pořádku a ještě si tím properu peníze. A protože máme volný pohyb služeb a lidí, tak si tu postupně rozmístím správné lidi, aby se mohli „aklimatizovat“. Díky nejnižší ceně budu mít pod kontrolou ostrahu objektů, takže se všude dostanu, dále logistiku a spedici, a když budu mít i tu IT firmu, tak také infrastrukturu. Takže všude mám své lidi a pak jednoho dne ráno mám český stát v hrsti – bude bez spojení, bez cest, bez klíčových objektů. Ale státní správa ušetřila. Je to možná fantastické, ale krásně jednoduché. Prostě udělám pár firem, které přes nejnižší cenu vyhrají výběrová řízení. Navíc už dnes by mě zajímalo, kdo skutečně vlastní ty firmy, které vyhrávají ta výběrová řízení za čtyřicet až padesát korun. Nejsou ze zahraničí? Nejnižší cena je jasné ohrožení bezpečnosti státu.“³¹

Citát knihy přímo odráží stávající praxi. Aby bylo možné hrozby uvedené v citátu minimalizovat, je součástí práce i níže uvedený postup, který umožňuje proces výběrového řízení nastavit tak, aby byly všechny oprávněné požadavky splněny k uspokojení potřeb zadavatele. Nedílným procesem při zodolnění prvků KI, ODOS či OMN je spolupráce veřejného a soukromého sektoru. V této věci je

³¹ BUREŠ, Oldřich. Privatizace bezpečnosti: české a zahraniční zkušenosti. Praha: Grada, 2013. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-4601-2.

nutno zohlednit několik zásadních faktů, a to zejména zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 134/2016 Sb.“). Zákon č. 134/2016 Sb. upravuje v ustanovení § 187 a následujících problematiku veřejných zakázek v oblasti obrany nebo bezpečnosti, přičemž podle ustanovení § 187 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb. je veřejnou zakázkou v oblasti obrany nebo bezpečnosti mimo jiné každá veřejná zakázka, jejímž předmětem jsou dodávky citlivého materiálu, jeho součástí, náhradních dílů nebo dílčích částí, jakož i citlivé stavební práce nebo citlivé služby. Ustanovení § 187 odst. 2 zákona č. 134/2016 Sb. pak stanoví, že citlivým materiálem, citlivými stavebními pracemi a citlivými službami se rozumí materiál, stavební práce, nebo služby, které se dotýkají utajovaných informací (tj. nedochází k poskytování utajovaných informací přímo, ale může docházet např. ke vstupu zaměstnanců dodavatele do zabezpečených prostor, kde se utajované informace nacházejí), nebo utajované informace vyžadují nebo obsahují.

Lze tedy konstatovat, že z pohledu zákona č. 134/2016 Sb. jsou veřejné zakázky s utajovaným prvkem veřejnými zakázkami v oblasti obrany nebo bezpečnosti. Na problematiku je však nutno nahlížet i z optiky Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/81/ES ze dne 13. července 2009 o koordinaci postupů při zadávání některých zakázek na stavební práce, dodávky a služby zadavateli v oblasti obrany a bezpečnosti a o změně směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES (dále jen „směrnice 2009/81/ES“), která výše uvedenou definici více specifikuje, a to, že citlivým vybavením, citlivými stavebními pracemi a citlivými službami se rozumí vybavení, stavební práce a služby pro bezpečnostní účely, jež se dotýkají utajovaných informací nebo tyto informace vyžadují či obsahují.

V souladu s euro konformním výkladem je tedy nutno pro definici citlivého materiálu, citlivých stavebních prací či citlivých služeb brát v úvahu nejen hledisko utajovaných informací ve smyslu zákona č. 412/2005 Sb., nýbrž i bezpečnostní účel takového plnění.

Pokud tedy na příklad pro účely této práce dospějeme k závěru, že zhotovení projektové dokumentace týkající se např. kompletní rekonstrukce poplachového, zabezpečovacího a tísňového systému objektu naplňuje definici dle § 187 odst. 1 a 2 zákona č. 134/2016 Sb. ve spojení se směrnicí 2009/81/ES, tedy že vedle hlediska utajovaných informací se jedná i o plnění pro bezpečnostní účely, pak by se jednalo o veřejnou zakázku v oblasti obrany nebo bezpečnosti a bylo by nutno postupovat dle části devátá zákona č. 134/2016 Sb., která stanoví postupy pro zadávání veřejných zakázek v oblasti obrany nebo bezpečnosti. V takovém případě by bylo vyloučeno použití otevřeného řízení, neboť to je v případě veřejných zakázek v oblasti obrany nebo bezpečnosti dle § 187 odst. 4 zákona č. 134/2016 Sb. zakázáno a je nutno využít jiný druh zadávacího řízení (např. užší řízení). Zadavatel by pak měl možnost stanovit si např. povinnost předložení osvědčení o bezpečnostní způsobilosti účastníka zadávacího řízení v rámci profesní způsobilosti dle § 194 zákona č. 134/2016 Sb.

Pokud by zadavatel nechtěl tento doklad od všech účastníků zadávacího řízení, pak i v případě veřejné zakázky v oblasti obrany nebo bezpečnosti by nic nebránilo v použití podmínky k uzavření smlouvy dle § 104 písm. c) zákona č. 134/2016 Sb., neboli předložení dokladu prokazujícího schopnost dodavatele zabezpečit ochranu utajovaných informací, je-li to k plnění veřejné zakázky nezbytné.

Veřejný sektor nedisponuje a ani nemůže disponovat dostatečnými prostředky k zabezpečení všech specializovaných povolání a autorizací. V případě prováděných prací se zejména zohledňují autorizovaný architekt pro obor architektura nebo autorizovaný inženýr nebo autorizovaný technik nebo autorizovaný stavitel pro obor pozemní stavby dle zákona České národní rady č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů. Kvalifikace dodavatelů se ověřuje základní způsobilostí dle § 74 zákona č. 134/2016 Sb., profesní způsobilostí dle § 77, ekonomickou kvalifikací dle § 78 a technickou kvalifikací dle § 79.

Vzhledem ke skutečnosti, že výběr vhodného dodavatele zakázky je klíčovou formou budoucí ochrany předmětu (objektu) chráněného zájmu kapitola definuje pro potřeby této práce níže příkladné předpoklady dodavatele formou přehledové tabulky. V tabulce je zákon č. 134/2016 Sb. z přehledových důvodů dále označován jako „ZZVZ“.

Způsobilý je dodavatel, který	Způsob prokázání splnění
<p>a) Nebyl v zemi svého sídla v posledních 5 letech před zahájením zadávacího řízení pravomocně odsouzen pro trestný čin uvedený v příloze č. 3 ZZVZ nebo obdobný trestný čin podle právního řádu země sídla dodavatele; k zahlazeným odsouzením se nepřihlíží.</p> <p>Jde-li o právnickou osobu, musí tuto podmínku splňovat tato právnická osoba a zároveň každý člen statutárního orgánu. Je-li členem statutárního orgánu dodavatele právnická osoba, musí podmínku splňovat tato právnická osoba, každý člen statutárního orgánu této právnické osoby a osoba zastupující tuto právnickou osobu v statutárním orgánu dodavatele.</p> <p>Podává-li nabídku pobočka závodu zahraniční právnické osoby, musí tuto podmínku splňovat tato právnická osoba a vedoucí pobočky závodu.</p> <p>Podává-li nabídku pobočka závodu české právnické osoby, musí tuto podmínku splňovat tato právnická osoba, každý člen statutárního orgánu této právnické osoby, osoba zastupující tuto právnickou osobu v statutárním orgánu dodavatele a vedoucí pobočky závodu.</p>	<p>Výpis z evidence Rejstříku trestů pro každou fyzickou a právnickou osobu, pro niž je dle ZZVZ a zadávacích podmínek vyžadován. K zahraničním osobám viz § 81 ZZVZ.</p>
<p>b) Nemá v České republice nebo v zemi svého sídla v evidenci daní zachycen splatný daňový nedoplatek.</p>	<p>1) Potvrzení příslušného finančního úřadu</p> <p>a</p> <p>2) ve vztahu ke spotřební dani čestné prohlášení dodavatele, z něhož jednoznačně vyplývá splnění tohoto kvalifikačního požadavku.</p>

c)	Nemá v České republice nebo v zemi svého sídla splatný nedoplatek na pojistném nebo na penále na veřejné zdravotní pojištění.	Čestné prohlášení dodavatele, z něhož jednoznačně vyplývá splnění tohoto kvalifikačního požadavku.
d)	Nemá v České republice nebo v zemi svého sídla splatný nedoplatek na pojistném nebo na penále na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.	Potvrzení příslušné okresní správy sociálního zabezpečení.
e)	Není v likvidaci, nebylo proti němu vydáno rozhodnutí o úpadku, nebyla vůči němu nařízena nucená správa podle jiného právního předpisu nebo není v obdobné situaci podle právního řádu země sídla dodavatele.	Výpis z obchodního rejstříku nebo čestné prohlášení dodavatele v případě, že dodavatel není v obchodním rejstříku zapsán.

Tabulka č. 6 - Základní způsobilost dle § 74 ZZVZ (autor)

Profesně způsobilý je dodavatel, který předloží k nabídce:		Způsob prokázání splnění
a)	Výpis z obchodního rejstříku nebo jiné obdobné evidence, pokud jiný právní předpis zápis do takové evidence vyžaduje.	Výpis z obchodního rejstříku nebo výpis z jiné obdobné evidence, pokud jiný právní předpis zápis do takové evidence vyžaduje.
b)	Doklad, že je oprávněn podnikat v rozsahu odpovídajícímu předmětu veřejné zakázky, pokud jiné právní předpisy takové oprávnění vyžadují.	<p>Platné oprávnění k podnikání v oboru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Provádění staveb, jejich změn a odstraňování, a • Poskytování technických služeb k ochraně majetku a osob. <p>Zadavatel uzná za doklad podnikatelského oprávnění v požadovaném oboru aktuální výpis z živnostenského rejstříku nebo dosud platný živnostenský list či listy dokládající oprávnění dodavatele k podnikání v oboru (či oborech), který bude zadavatelem požadovanému oboru obsahově odpovídat (jedná se zejména o živnostenské listy vydané za dříve platné právní úpravy).</p>

c)	<p>Doklad, že je odborně způsobilý nebo disponuje osobou, jejímž prostřednictvím odbornou způsobilost zabezpečuje <u>podle zákona č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě</u>, ve znění pozdějších předpisů, v rozsahu odpovídajícím veřejné zakázce.</p>	<p>Autorizace - autorizovaný architekt pro daný obor nebo autorizovaný inženýr nebo autorizovaný technik nebo autorizovaný stavitel pro daný obor.</p>
d)	<p>V souladu s § 194 písm. b) ZZVZ doklad prokazující schopnost dodavatele zabezpečit ochranu utajovaných informací podle § 4 písm. d) ZOUI, pro přístup k utajované informací minimálně pro stupeň utajení „Vyhrazené“.</p> <p><u>Splnění této podmínky nelze prokázat prostřednictvím jiné osoby ve smyslu § 83 ZZVZ. V případě podání společné žádosti o účast (nabídky) musí splnění této podmínky prokázat každý účastník zadávacího řízení samostatně.</u></p>	<p>Minimálně bude předloženo Prohlášení podnikatele dle §15a ZOUI, jehož vzor je uveden v příloze č. 7 vyhlášky č. 405/2011 Sb., o průmyslové bezpečnosti, ve znění pozdějších předpisů pro stupeň utajení „Vyhrazené“ nebo doloženo Osvědčení pro vyšší stupeň utajení dle ZOUI a současně</p> <p>oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci stupně utajení „Vyhrazené“ dle § 6 ZOUI nebo obdobný doklad pro vyšší stupeň utajení (§ 54, případně § 80 ZOUI) pro technické role (členy realizačního týmu).</p>

Tabulka č. 7 - Profesní způsobilost dle § 77 ZZVZ (autor)

Ekonomickou kvalifikaci splňuje dodavatel, jehož	Způsob prokázání splnění
<p>a) Alespoň jeden roční obrat za poslední 3 bezprostředně předcházející účetní období dosahuje částky minimálně 4.000.000,00 Kč za rok.</p>	<p>Výkazy zisku a ztrát dodavatele nebo obdobné doklady podle právního řádu země sídla dodavatele a to za poslední 3 bezprostředně předcházející účetní období.</p>

Tabulka č. 8 - Ekonomická kvalifikace dle § 78 ZZVZ (autor)

Technickou kvalifikaci splňuje dodavatel, který v nabídce doloží	Způsob prokázání splnění
<p>a) Seznam stavebních prací poskytnutých za posledních 5 let před zahájením zadávacího řízení včetně osvědčení objednatele o řádném poskytnutí a dokončení nejvýznamnějších z těchto prací.</p>	<p>Předložení seznamu stavebních prací poskytnutých dodavatelem za posledních 5 let, v němž budou uvedeny alespoň následující údaje:</p> <p>a) název objednatele,</p> <p>b) předmět stavebních prací a jejich rozsah,</p> <p>c) doba realizace stavebních prací s uvedením minimálně měsíce a roku zahájení a ukončení poskytnutí stavebních prací;</p>
<p>Doba „posledních 5 let před zahájením zadávacího řízení“ se považuje za splněnou, pokud zakázka uvedená v příslušném seznamu byla v průběhu této doby dokončena.</p>	<p>d) místo realizace stavebních prací,</p> <p>e) finanční objem stavebních prací v Kč bez DPH,</p> <p>f) kontaktní osoba objednatele, u které bude možné realizaci stavebních prací ověřit (jméno a příjmení, telefon, e-mail).</p> <p>Ze seznamu stavebních prací musí jednoznačně vyplývat, že dodavatel v uvedeném období (tj. v posledních 5 letech) realizoval alespoň 3 stavební práce, týkající se předmětu plnění, tj.:</p> <p>Stavební práce v administrativní nebo obdobné budově, kdy podstatnou částí (tj. min. 50 %), těchto prací byla instalace a montáž elektrických slaboproudých rozvodů a zařízení, a to bezpečnostních systémů: VSS (video dohledový systém) a/nebo ACS (přístupový systém) a/nebo PZTS (poplachový zabezpečovací systém) a/nebo PS (přenosový systém).</p> <p>Seznam významných stavebních prací bude zpracovaný formou čestného prohlášení dodavatele.</p> <p>Nedílnou přílohou tohoto seznamu musí být osvědčení objednatele o poskytnutých stavebních pracích, které bude doloženo alespoň pro 3 stavební práce.</p>

b)	<p>Seznam techniků, kteří se budou podílet na plnění veřejné zakázky</p> <p>Vzor seznamu techniků a technických útvarů tvoří přílohu č. 3 této kvalifikační dokumentace.</p>	
c)	<p>Osvědčení o vzdělání a odborné kvalifikaci – fyzických osob odpovědných za poskytování příslušného plnění, tj. techniků uvedených</p>	

Tabulka č. 9 - Technická kvalifikace dle § 79 ZZVZ (autor)

7. Technické prostředky pro použití u prvků kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení

Jedná se o takové prostředky, které po určitou dobu dokáží vzdorovat mechanickým útokům pachatele, a tím vytvářejí časovou prodlevu pro zásah fyzické ochrany. Jedná se zjednodušeně o bezpečnostní prvek, jehož použitím se zabraňuje, ztěžuje, oznamuje nebo zaznamenává narušení zabezpečení ochrany areálu, objektu, zabezpečené oblasti nebo jednacích oblastí, režimového prostoru, určených místností uvnitř budovy a ničí nosiče informací.

Ochrana technickými prostředky je jednou ze základních druhů bezpečnostní ochrany. Jedná se zejména o mechanické zábranné prostředky, kterými jsou úschovné objekty, zámky, dveře, mříže, folie, skla a další bezpečnostní konstrukční a stavební prvky. Dalšími technické prostředky, určenými pro včasnou signalizaci a vyhodnocení nežádoucích stavů, vniknutí nebo pokusu o vniknutí do areálu, objektu, zabezpečené nebo jednacích oblastí, režimového prostoru nebo monitorování nežádoucí činnosti narušitele, ověření oprávněnosti vstupů a pohybu slouží zařízení elektrické zabezpečovací signalizace a tísňové systémy, speciální televizní prostředky a systémy pro snímání, přenos a zobrazování pohybu osob a dopravních prostředků, jako jsou prostředky průmyslové televize, kamery, video senzory, zařízení pro přenos a záznam videosignálu, elektrická zámková zařízení a systémy pro kontrolu vstupů, prostředky a systémy sloužící k elektronickému prokazování oprávněnosti a totožnosti vstupujících osob, prostředky elektrické požární signalizace, zařízení sloužící k vyhledávání nebezpečných látek nebo předmětů, zařízení proti pasivnímu a aktivnímu odposlechu.

Zařízení výstupního hlášení elektrických zabezpečovacích systémů musí být vyvedeno na stanovišti stálé ostrahy (např. velín ostrahy, operační středisko, systém centralizované ochrany), na němž je zajištěno, v době uvedení systému do provozního stavu, jeho nepřetržité sledování.

Systém je tak bezpečný, jako je jeho nejslabší článek, a proto musí být věnována pozornost všem základním prvkům vstupů a průlezných otvorů. Nesmí

se opomíjet také stavební provedení nebo přístupnost ze střechy nebo za pomoci hromosvodů, okapů, parapetů, jiných stavebních prvků, terénních nerovností, stromů či jiných staveb. Přitom platí, že znásobení těchto prvků prodlužuje dobu potřebnou na jejich překonání, a tím vytváří lepší podmínky pro zásah ostražky.

7.1. Mechanické zábranné prostředky

Mechanickými zábrannými prostředky se zabezpečují zejména průlezné otvory. Při ochraně utajovaných informací, se podle typu objektu nebo typu a kategorie zabezpečené oblasti se zabezpečují mechanickými zábrannými prostředky, průlezné otvory pokud se spodní okraj průlezného otvoru nachází níže než 5,5 m nad terénem nebo lze k němu jednoduše proniknout ze střechy nebo za pomoci hromosvodů, okapů, parapetů, jiných stavebních prvků, terénních nerovností, stromů či jiných staveb, které dovolí průchod šablony o níže uvedených rozměrech:

průlezný otvor	rozměr
obdélník	400 x 250 mm
elipsa	400 x 300 mm
kruh	průměr 350 mm

Tabulka č. 10 – Rozměry mříží

7.2. Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy

Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy (dále jen „PZTS“) jsou využívány při zajišťování ochrany a zabezpečení majetku proti zcizení, poškození nebo zničení. Předností těchto systémů je jejich snadné přizpůsobení požadavkům uživatele, možnost postupného rozšiřování a integrace do komplexních zabezpečovacích systémů.

PZTS, který je výhradně použit pro střežení prvků KI, OMN a ODOS musí splňovat vhodné parametry, které budou minimalizovat riziko poruch, uživatelských chyb nebo pokusu o narušení. Na základě svého profesního působení navrhuji PZTS řešit zásadně ve 3. stupni zabezpečení dle čl. 6 ČSN EN 50131-1 ed. 2. To znamená, že zvolené komponenty musí pro správnou a spolehlivou práci prokazatelně splňovat požadavky dané třídy prostředí (I až IV) dle ČSN EN 50130-5 a zvolené komponenty musí prokazatelně splňovat výrobové normy. PZTS musí umožňovat signalizaci a rozpoznání poruch následujících typů nebo zařízení bez závislosti na daném stupni zabezpečení minimálně u detektorů vniknutí, tísňových prostředků, základního napájecího zdroje, náhradního napájecího zdroje a u výstražných zařízení. Systém musí být navržen tak, aby byla minimalizována možnost vyvolání planého poplachu uživatelem, to znamená, že při návrhu musí být věnována zvláštní pozornost minimalizaci vzniku falešných poplachů (poplachu bez zjevné příčiny). Zpracování signálů/zpráv vniknutí, tísně, sabotáže, poruchy a zakrytí musí odpovídat tab. 7 ČSN EN 50131-1 ed. 2 a stav tísně, vniknutí, sabotáže a poruchy musí být hlášeny pomocí ATS a/nebo akustickým výstražným zařízením dle tab. 10 a tab. 11 ČSN EN 50131-1 ed. 2. Pro akustické výstražné zařízení platí, že musí být v činnosti po dobu nejméně 90 s a nejdéle 15 min.

7.3. Návrh provozního řádu poplachových zabezpečovacích a tísňových systémů

Návrhy provozních řádů jednotlivých bezpečnostních systémů nejsou v MV stanoveny. Tato kapitola stanovuje základní uživatelské postupy pro řešení provozu a řešení chyb PZTS.

1. Popis a funkce systému

PZTS zajišťuje včasnou signalizaci narušení střežených prostor areálu. Rozmístění prvků systému a způsob zabezpečení jsou zakresleny a popsány v dokumentaci skutečného provedení. Systém složený z jedné ústředny se ovládá ze systémových klávesnic v prostoru ostraHy, na kterých je možné současně kontrolovat stav jednotlivých podsystémů.

Koncové detekční prvky jsou zapojeny do koncentrátorů, jež jsou svedeny datovou linkou společně s klávesnicemi do ústředny.

V rámci zastřežování a odstřežování prostor v areálu je nutné, aby si uživatel nadeřinoval provozní režim, na jehož základě bude obsluha provádět příslušné nastavování systému. V případě potřeby budou upraveny jednotlivé zóny pro zastřežování objektu.

2. Požadavky na uživatele

Uživatel musí určit osobu zodpovědnou za provoz zařízení PZTS, osoby pověřené údržbou zařízení PZTS a dále osoby pověřené obsluhou PZTS. O provozu systému PZTS vede uživatel Provozní knihu PZTS.

Osoba zodpovědná za provoz

- odpovídá za provoz a bezporuchovou funkci zařízení PZTS,
- kontroluje činnost osob pověřených obsluhou zařízení PZTS,
- zajišťuje, aby osoby pověřené údržbou prováděly údržbu podle pokynů výrobce a udržovaly zařízení PZTS v trvalém provozu,
- zajišťuje neprodleně provedení všech oprav vč. provedení servisní organizací,

- kontroluje provádění zkoušek činnosti zařízení PZTS během provozu a zodpovídá za provedení předepsaných revizí v průběhu provozu,
- udržuje původní dokumentaci v pořádku, zaznamenává změny a ukládá ji na místech k tomu určených,
- při vyřazení zařízení PZTS nebo její části z činnosti zajišťuje potřebná náhradní opatření z hlediska bezpečnosti objektu.

Osoby pověřené obsluhou

- musí mít kvalifikaci alespoň osob poučených v souladu s ČSN 343100,
- tyto osoby postupují podle pokynů pro obsluhu výrobce, vedou záznamy v provozní knize zařízení PZTS a podle situace po signalizaci poplachu nebo poruchy postupují podle poplachové směrnice objektu,
- zjištěné závady neprodleně nahlásí osobě zodpovědné za provoz a zařízení PZTS.

Osoby pověřené údržbou nebo opravou

- musí mít kvalifikaci osob znalých podle ČSN 343100 a musí být prokazatelně proškoleny výrobcem nebo organizací výrobcem pověřenou,
- mají povinnost provádět prohlídky a údržbu zařízení PZTS dle pokynu výrobce,
- provádět předepsaným způsobem kontrolu zařízení PZTS viz dále,
- provádět opravy v rozsahu stanoveném výrobcem,
- zjištěné závady, které nejsou schopny nebo oprávněny opravit, neprodleně hlásit osobě zodpovědné za provoz zařízení PZTS,
- mají povinnost o všech kontrolách, údržbě a opravách zařízení PZTS provést záznam do provozní knihy zařízení PZTS.

3. Pravidelná údržba

Pravidelná údržba je soubor všech opatření, která jsou nutná k zajištění bezpečného bezporuchového provozu zařízení.

Pravidelná údržba bude prováděna odbornou firmou na základě uzavřené servisní smlouvy, ve které budou detailně popsány veškeré prováděné úkony.

Intervaly pravidelných servisních prohlídek

Periodické servisní prohlídky zařízení doporučujeme provádět odbornou firmou v intervalu 1x za půl roku a to v souladu s doporučeními pro bezpečnostní třídu 3.

4. Čištění

Čištění prováděné uživatelem systému

Proškolená obsluha může provádět základní čištění následujících zařízení PZTS:

- Klávesnice PZTS
- Kryty ústředny, zdrojů a koncentrátorů
- Propojovací krabice

Lakované a plastové plochy

Čištění lakovaných ploch (např. skříně ústředny, zdrojů, koncentrátorů a klávesnic) bude prováděno v rámci pravidelného servisu. V případě nutnosti je možno provádět pouze vlhkým měkkým bavlněným hadříkem za použití neabrazivních čisticích prostředků, které jsou určeny k čištění plastů (například saponátové čisticí prostředky) nebo speciálními prostředky určenými k čištění plastových částí počítačových systémů.

Pro čištění zařízení nikdy nesmí být použita organická rozpouštědla a hořlavé látky (ředidla, benzín, lihové přípravky apod.)!

Čištění zařízení prováděné servisní organizací

Čištění zařízení od prachu a nečistot uvnitř zařízení (pod kryty), vyčištění a nastavení jednotlivých částí systému (např. čidla) bude provádět výhradně

odborná servisní organizace v rámci pravidelných prohlídek dle uzavřené servisní smlouvy, či v rámci servisního zásahu mimo pravidelnou údržbu zařízení.

Upozornění:

Mimo výše uvedené postupy pro vyjmenovaná zařízení není dovoleno provádět jakékoli čištění, a to ani proškolenou obsluhou. Jakýkoli neodborný zásah do zařízení bude mít za následek ztrátu záruky.

5. Řešení poruch

Porucha napájení:

V případě indikace poruchy napájení, indikované příslušnými zobrazovacími prvky na klávesnicích PZTS, obsluha zkontroluje, zda nedošlo k výpadku síťového napětí, či není vypnut (shozen) příslušný jistič v rozvaděči. Pokud výše uvedené kontroly nepovedou k odstranění problému, je nutno kontaktovat odbornou servisní organizaci.

O poruchách a výsledcích všech kontrol zařízení včetně data jejich provedení povede obsluha záznamy v Provozní knize PZTS!

V případě jakýchkoli jiných poruch nebo závad je nutné kontaktovat odbornou servisní organizaci.

Č.	Činnost	3 měsíce	6 měsíců	1 rok
1	Řídící vstupy od jiných aplikací a výstupy k nim	4	3	1, 2
2	Jeden detektor na smyčce (jedna adresa)		3	1, 2
3	Vnější a vnitřní výstražná zařízení	4	3	1, 2
4	Funkční zkouška ústředny		3	1, 2
5	Funkce náhradního zdroje v klidu a při signalizaci poplachu	4	3	1, 2
6	Přenos na dohledové a poplachové přijímací centrum nebo do nadstavbového systému	4	3	1, 2

Tabulka č. 11 - Doporučené lhůty funkčních zkoušek a měření v závislosti na stupni zabezpečení³²

7.4. Dohledové videosystémy

Dohledový videosystém (video surveillance systém neboli VSS) je uzavřený televizní okruh vhodný především jako podpora klasické elektrické zabezpečovací signalizace, v některých speciálních případech však může elektronické „video střežení“ část úloh elektrické zabezpečovací signalizace přímo převzít.

Vedle známých aplikací pro střežení areálů videotechnika slouží zejména v oblasti venkovních ochran ve spojení s mikrovlnnými či infračervenými bariérami. Automatickým sepnutím kamery z místa, kde byl poplach vyvolán, se značně zjednoduší a zefektivní práce ostrahy. Obchůzky se pak mohou omezit na nezbytné minimum a jsou spojeny s minimálním rizikem pro pracovníky ostrahy. Ostraha pak nemusí ověřovat příčinu poplachu přímo na místě, ale

³² TNI 33 4591-3 (334591): Poplachové systémy - Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy - Část 3: Uvedení PZTS do provozu a jeho následný provoz, údržba a servis - Komentář k ČSN CLC/TS 50131-7:2011. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2012.

může pomocí automaticky zapnuté kamery a osvětlení pozorovat konkrétní prostor.

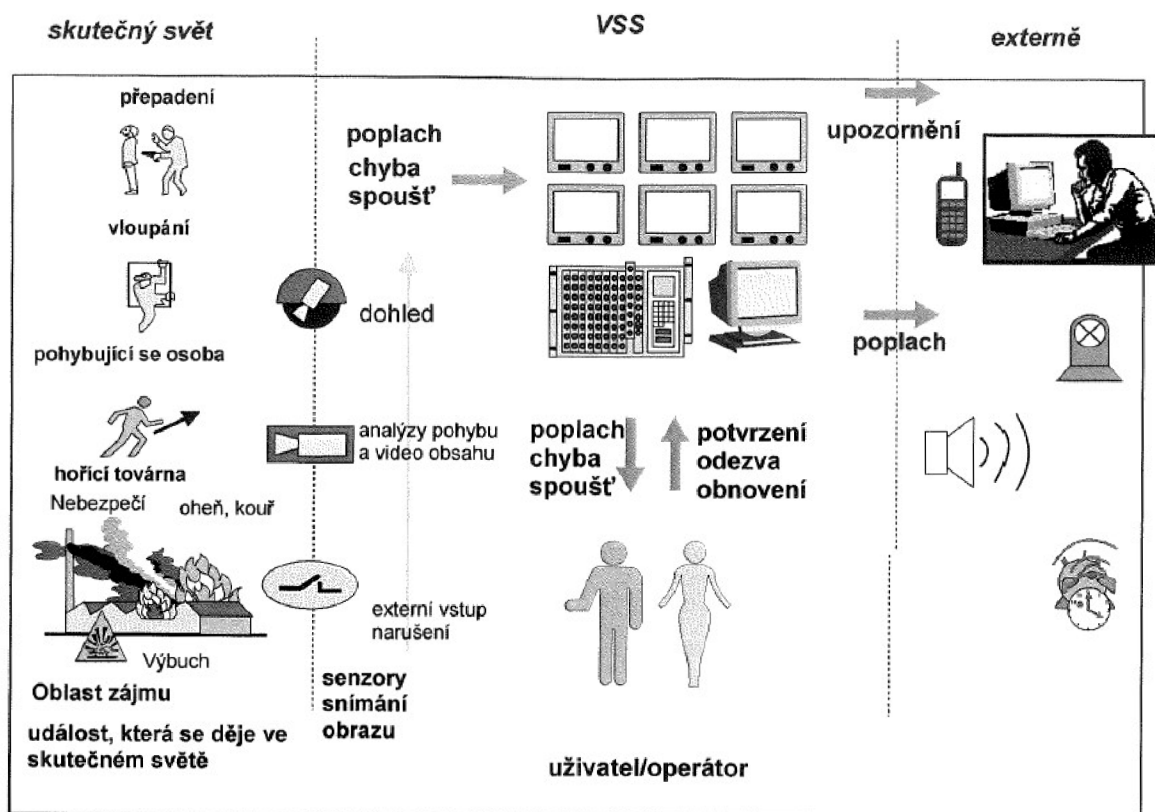
Tímto systémem lze nejen registrovat pokus o napadení areálu, ale zjistit přímo druh napadení a případně počet útočníků. K pozdější analýze průběhu napadení lze události archivovat na speciálním úložišti s dlouhou dobou záznamu.

Pro obsluhující personál je důležité jejich technické, taktické a právní proškolení. Každý operátor, který sleduje výstupní hlášení systému, musí být proškolen na počátku své činnosti a dále opakovaně v pravidelných termínech. Při sledování a vyhodnocování výstupních hlášení systému jde o náročnou službu, která nemá nic společného se stereotypem v posuzování práce pracovníků ostrahy. Zkušenosti z provozu kamerových systémů potvrzují, aby se jednotliví operátoři během dne střídali jak na operačním pracovišti, tak na ostatních stanovištích ostrahy. Doporučená doba výkonu služby při sledování a vyhodnocování výstupních hlášení systému je 2 až 3 hodiny.

Aplikace kamerových systémů v oblasti zabezpečovací techniky lze shrnout do těchto úloh

- sledování perimetru v kombinaci s elektrickou zabezpečovací signalizací,
- sledování areálů, pozemků, parkovišť apod.,
- sledování vjezdů a vstupů do areálu,
- kontrola oprávněnosti používání dokladů u vstupních propustí,
- sledování provozu letišť a přistávacích ploch,
- monitorování požárního nebezpečí areálu apod.

Nezbytné je uživatelské stanovení účelu záběru, tzv. AOI (z anglického výrazu Area of Interest) neboli zájmového prostoru. Jde o identifikaci zájmového prostoru či předmětu, na který má být kamera zaměřena a zaostřena. Určení zájmového prostoru je součástí správy aktiv dohledového videosystému dle obrázku č. 6.

Obrázek č. 6 – Správa aktiv³³

Účelem může být např. plnění povinností vyplývajících ze zákona č. 273/2008 Sb., ochrana bezpečnosti areálu, fyzická ochrana prostor dle zákona č. 412/2005 Sb. nebo ochrana majetku dle § 14 odst. 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a o jejím vystupování v právních vztazích.

³³ ČSN EN 62676-1-1 (334592) Dohledové videosystémy pro použití v bezpečnostních aplikacích - Část 1-1: Systémové požadavky - Obecně

7.5. Elektronické systémy kontroly vstupu

V současné době je kladen velký důraz na kontrolu vstupu do areálu a jeho vybraných částí, snaha o evidenci vstupů, průchodů, pohybu jak vlastních zaměstnanců, tak i návštěv a ostatních osob. Pro tyto účely jsou využívány systémy pro kontrolu vstupu, případně evidence docházky.

Tyto systémy jsou projektovány buď jako

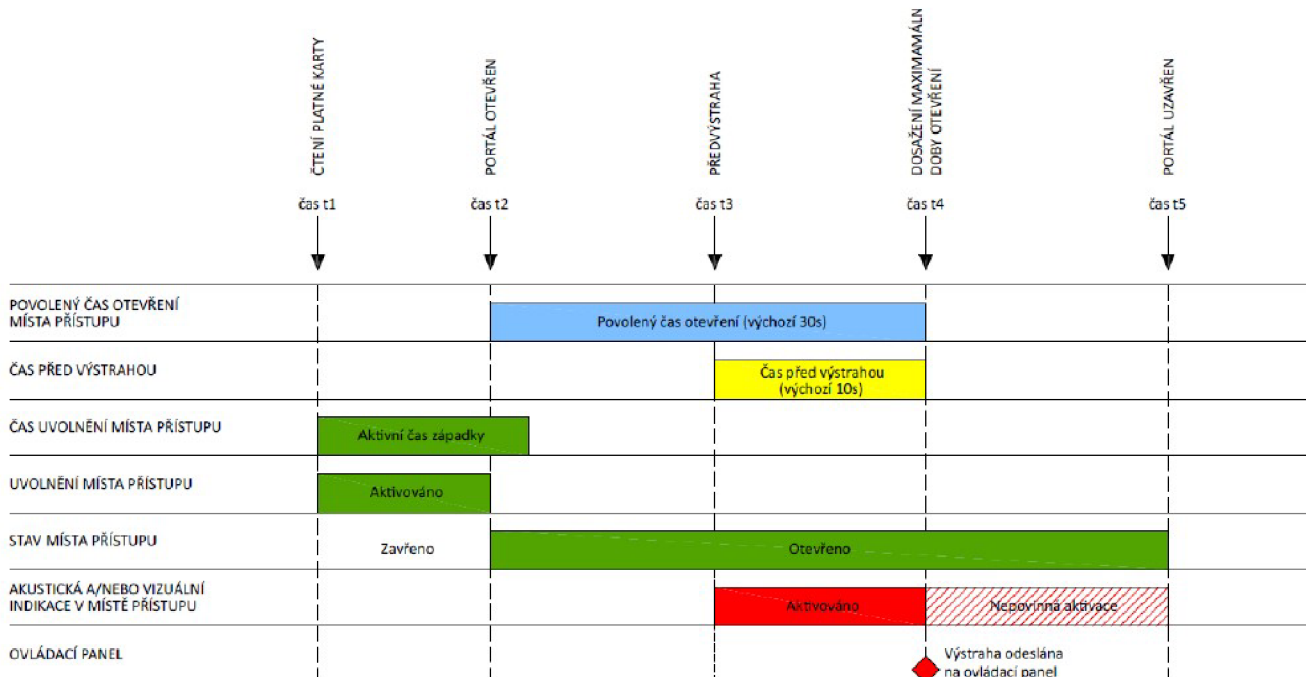
- autonomní, kdy každé přístupové (*kontrolní*) místo je nezávislé a je omezeno počtem průchodů nebo kapacitou uživatelů, nebo
- modulární, tzn. propojení řídicích jednotek do sítě, kde veškeré události z jednotlivých kontrolních míst jsou přenášeny a zaznamenávány v řídicím centru, kde probíhá jejich následné zpracování a vyhodnocování.

Existuje řada médií pro prokazování totožnosti, a to od kontaktních čipů, magnetických karet, bezkontaktních systémů, které pracují na krátkou vzdálenost, až po mikrovlnná přístupová média pracující na velkou vzdálenost.

V zájmu vlastníka prvku KI, OMN či ODOS a i v zájmu bezpečnosti je vhodné postupovat v souladu se stupněm zabezpečení 3. Norma ČSN EN 60839-11-1 je v jistých ohledech konkrétnější než u PZTS, jsou zde např. taxativně řešeny u požadavků na rozhraní místa přístupu body:

- Doba uvolnění,
- Kontrola přístupu,
- Monitorování místa přístupu,
- Vstupní signály.

Lze je nutno poznamenat, že čas před výstrahou může být považován za součást doby nebo následující dobu povoleného otevření portálu. To může svým způsobem ovlivnit nastavení času, který musí být v souladu s požadavky, jak znázorňuje obrázek níže. Lokální akustická nebo vizuální indikace před výstrahou může skončit v okamžiku, kdy je výstraha odeslána na ovládací panel nebo při uzavření portálu. Tyto časové události přehledně vyjadřuje diagram níže.

Obrázek č. 7 - Diagram požadavku normy na časování³⁴

7.5.1. Návrh provozního řádu elektronické kontroly vstupu v areálech Ministerstva vnitra

Návrhy provozních řádů jednotlivých bezpečnostních systémů nejsou v MV stanoveny. Tato kapitola stanovuje základní uživatelské postupy pro řešení provozu a řešení chyb ACS.

1. Popis a funkce systému

Systém elektrické kontroly vstupu zajišťuje restrikcí a evidenci vstupu do vyčleněných částí areálu. Použitý systém je z hlediska využití identifikačních médií kompatibilní se stávajícím systémem objektu.

Systém ACS je soubor zařízení skládající se ze snímačů identifikačních karet, elektromechanických zámků, řídicích jednotek a nadstavbového systému. Prvky systému jsou pospojovány metalickou kabeláží. Jednotlivé řídicí jednotky jsou propojeny do jednoho funkčního celku, který umožňuje i lokální funkčnost

³⁴ ČSN EN 60839-11-1 (334593): *Poplachové a elektronické bezpečnostní systémy - Část 11-1: Elektronické systémy kontroly vstupu - Požadavky na systém a komponenty*. Praha: Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, 2014.

v případě výpadků datové konektivity k centrálnímu serveru ACS v areálu, umístěného v serverovně.

Rozsah pokrytí objektu systémem ACS

Vstupy do vyhrazených částí objektu jsou vybaveny systémem ACS v rozsahu, který byl zadán projektovou dokumentací, kde byly stanoveny konkrétní vstupy, které je nutno vybavit. Rozmístění prvků systému a způsob zabezpečení je zakresleno a popsáno v dokumentaci skutečného provedení stavby.

Ovládání ACS– uživatel (držitel ID karty)

Jednotlivé vstupy jsou ovládány přiložením oprávněné ID karty. Pokud je karta oprávněna pro ovládání daného vstupu, dojde k rozblikání zelené indikace na čtečce doprovázené krátkým tónem akustické signalizace a následnému odjištění dveří. Pokud ID karta oprávněna není, bude blikat červená led. Všechna oprávněná použití karet u vstupů i pokusy o neoprávněný vstup jsou zaznamenávána do deníku událostí systému ACS a nadstavbového systému.

Uzavření dveří po oprávněném průchodu musí proběhnout do nastaveného času (např. 30 sekund), jinak dojde k signalizaci překročení časového limitu otevření dveří a k záznamu „dlouhé otevření dveří“ na řídicím a monitorovacím PC pracovišti.

Otevření dveří bez použití oprávněné ID karty systém vyhodnocuje jako násilné otevření dveří.

V objektu jsou instalovány dva typy čtecích hlav. Standardní čtecí hlava bez kláves umožňuje standardní vstup do prostoru. U biometrických čtecích hlav je možno nastavit paralelní požadavek na identifikaci pomocí biometrických údajů. Tímto lze zvýšit úroveň zabezpečení objektu.

Provázanost mezi systémem ACS a PZTS je realizována a v definovaných prostorách lze pomocí oprávněné karty zastřežit a odstřežit danou oblast.

V nadstavbovém systému lze sledovat v mapách stav vstupů vybavených systémem ACS.

Všechny dveře nově ovládané systémem ACS se v případě vyhlášení požárního poplachu automaticky odblokují.

2. Požadavky na uživatele

Uživatel musí určit osobu zodpovědnou za provoz zařízení ACS, osoby pověřené údržbou zařízení ACS a dále osoby pověřené obsluhou ACS. O provozu systému ACS vede uživatel Provozní knihu ACS.

Osoba zodpovědná za provoz

- odpovídá za provoz a bezporuchovou funkci zařízení ACS,
- kontroluje činnost osob pověřených obsluhou zařízení ACS,
- zajišťuje, aby osoby pověřené údržbou prováděly údržbu podle pokynů výrobce a udržovaly zařízení ACS v trvalém provozu,
- zajišťuje neprodlené provedení všech oprav vč. provedení servisní organizací,
- kontroluje provádění zkoušek činnosti zařízení ACS během provozu a zodpovídá za provedení předepsaných revizí v průběhu provozu,
- udržuje původní dokumentaci v pořádku, zaznamenává změny a ukládá ji na místech k tomu určených,
- při vyřazení zařízení ACS nebo její části z činnosti zajišťuje potřebná náhradní opatření z hlediska bezpečnosti objektu.

Osoby pověřené obsluhou

- musí mít kvalifikaci alespoň osob poučených v souladu s ČSN 343100,
- tyto osoby postupují podle pokynů pro obsluhu výrobce, vedou záznamy v provozní knize zařízení ACS a podle situace po signalizaci poplachu nebo poruchy postupují podle poplachové směrnice objektu,

- zjištěné závady neprodleně nahlásí osobě zodpovědné za provoz a zařízení ACS.

Osoby pověřené údržbou nebo opravou

- musí mít kvalifikaci osob znalých podle ČSN 343100 a musí být prokazatelně proškoleny výrobcem nebo organizací výrobcem pověřenou,
- mají povinnost provádět prohlídky a údržbu zařízení ACS dle pokynu výrobce,
- provádět předepsaným způsobem kontrolu zařízení ACS viz dále,
- provádět opravy v rozsahu stanoveném výrobcem,
- zjištěné závady, které nejsou schopny nebo oprávněny opravit, neprodleně hlásit osobě zodpovědné za provoz zařízení ACS,
- mají povinnost o všech kontrolách, údržbě a opravách zařízení ACS provést záznam do provozní knihy zařízení ACS.

3. Poruchové stavy zařízení

Indikace poruchových stavů

Veškeré poruchové stavy zařízení jsou zobrazovány na serveru systému kontroly vstupu v centrálním velínu.

Možné poruchy zařízení a způsob jejich odstranění

Trvalá signalizace otevřených dveří

V případě indikace této poruchy zkontroluje odpovědný pracovník obsluhy systému, zda jsou dveře zcela dovřeny, případně nejsou-li mechanicky poškozeny či zkříženy a vizuálně zkontroluje mechanický stav zámku a dveřního kontaktu.

Pokud výše uvedené kontroly nepovedou k odstranění problému, je nutno kontaktovat odbornou servisní organizaci.

Ztráta komunikace serveru s řídicími jednotkami

V případě indikace této poruchy zkontroluje odpovědný pracovník obsluhy systému, zda nedošlo k výpadku síťového napětí či není vypnut příslušný datový komunikační kanál (switche, server)

V případě, že je síťové napájení v pořádku, kontaktuje odbornou servisní organizaci.

Čtečky nereagují na přiložení karty

V případě indikace této poruchy vizuálně zkontroluje odpovědný pracovník obsluhy systému mechanický stav čtečky, případně zda nedošlo k výpadku síťového napětí, či není vypnut (shozen) příslušný jistič v rozvaděči ESIL.

Pokud výše uvedené kontroly nepovedou k odstranění problému, je nutno kontaktovat odbornou servisní organizaci.

Upozornění:

Neodborný zásah do zařízení může mít za následek jeho poškození a ztrátu záruky.

4. Údržba a servis

Bezpečný, dobře fungující provoz zařízení lze zajistit pouze tehdy, když bude používáno v souladu s dodanými návody k obsluze a bude prováděn pravidelný servis.

Pravidelná údržba

Pravidelná údržba je soubor všech opatření, která jsou nutná k zajištění bezpečného bezporuchového provozu zařízení.

Pravidelná údržba bude prováděna odbornou firmou na základě uzavřené servisní smlouvy, ve které budou detailně popsány veškeré prováděné úkony.

Intervaly pravidelných servisních prohlídek

Periodické servisní prohlídky zařízení by měly být prováděny odbornou firmou 2x za rok.

5. Čištění

Čištění prováděné uživatelem systému

Uživatel – zaškolená obsluha může provádět pouze povrchové čištění zařízení od prachu a nečistot vznikajících při běžném provozu.

Snímače bezdotykových karet

Čištění snímačů bezdotykových karet je možné provádět pouze suchým či vlhkým měkkým bavlněným hadříkem za použití neabrazivních čisticích prostředků, které jsou určeny k čištění plastů (například saponátové čisticí prostředky).

Lakované plochy

Čištění lakovaných ploch (např. skříně řídicích jednotek, zdrojů apod.) bude prováděno v rámci pravidelného servisu. V případě nutnosti je možno provádět očištění pouze suchým či vlhkým měkkým bavlněným hadříkem za použití neabrazivních čisticích prostředků, které jsou určeny k čištění plastů (například saponátové čisticí prostředky).

Pro čištění zařízení nikdy nesmí být použita organická rozpouštědla a hořlavé látky (ředidla, benzín, lihové přípravky apod.)!

Čištění zařízení prováděné servisní organizací

Čištění zařízení od prachu a nečistot uvnitř zařízení (pod kryty), vyčištění a promazání mechanických částí systému (dveřní zámky a jejich monitorovací kontakty) bude provádět výhradně odborná servisní organizace v rámci pravidelných prohlídek, dle uzavřené servisní smlouvy, či v rámci servisního zásahu mimo pravidelnou údržbu zařízení.

O poruchách a výsledcích všech kontrol zařízení včetně data jejich provedení povede obsluha záznamy v Provozním deníku.³⁵

³⁵ Poplachové systémy - Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy - Část 3: Uvedení PZTS do provozu a jeho následný provoz, údržba a servis - Komentář k ČSN CLC/TS 50131-7:2011.

7.6. Systémy elektrické požární signalizace

Systémy elektrické požární signalizace představují významnou část prvků aktivní požární ochrany. Jedná se o soubor moderních sofistikovaných technologií, tvořících skupinu vyhrazených požárně bezpečnostních zařízení. Tyto systémy mají významný podíl na ochraně majetku, osob i zvířat před požáry. Zajišťují včasnou detekci a lokalizaci požáru a následně pak přímé či dálkové předání poplachové informace složkám zajišťujícím protipožární zásah. Jsou schopny současně řídit a monitorovat připojené, ovládané, doplňující či jiné systémy sloužící protipožárnímu zabezpečení staveb, technologií a jiných prostorů (stabilní hasicí zařízení, zařízení pro odvod kouře a tepla, požární klapky, požární uzávěry otvorů atd.).

Doporučená opatření pro zajištění funkce systému elektrické požární signalizace a zařízení dálkového přenosu:

- Ověřit v provozní knize elektrické požární signalizace, zda jsou prováděny pravidelné kontroly provozuschopnosti a zkoušky činnosti zařízení elektrické požární signalizace ve smyslu ustanovení § 7 a § 8 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci) a zda zjištěné závady jsou odstraněny.
- Pokud je instalováno zařízení dálkového přenosu pro přenos informací z hlavní ústředny elektrické požární signalizace na pult centralizované ochrany místně příslušného hasičského záchranného sboru kraje, je potřeba ve spolupráci s tímto hasičským záchranným sborem a příslušnou servisní organizací prověřit funkčnost zařízení dálkového přenosu, včetně obslužného pole požární ochrany a klíčového trezoru požární ochrany. Obslužné pole požární ochrany slouží jednak pro externí informaci o funkčním stavu ústředny a zařízení dálkového přenosu a v případě zásahu. Obslužné pole požární ochrany rovněž umožňuje zásahovým jednotkám jednoduchou obsluhu a ovládání základních funkcí zařízení elektrické požární signalizace a zařízení dálkového přenosu je umístováno v blízkosti ústředny elektrické požární signalizace

(např. ve vrátnici), prakticky v blízkosti místa předpokládaného nástupu jednotek hasičského záchranného sboru. Klíčový trezor požární ochrany obsahuje klíč od vstupních dveří do areálu a je odemykatelný pouze při aktivaci zařízení elektrické požární signalizace v návaznosti na zařízení dálkového přenosu, a to pomocí klíče, který má k dispozici pouze zasahující jednotka hasičského záchranného sboru.

- Provéřit, zda osoby, které konají službu v místě výstupů ze zařízení elektrické požární signalizace (ústředna, obslužné pole požární ochrany, grafická nadstavba), jsou řádně proškoleny (výrobce, dodavatelem, servisní organizací) a seznámeny s obsluhou těchto zařízení.
- Pro případ naléhavé potřeby zajistit u servisních organizací přednostní provedení oprav zařízení elektrické požární signalizace a zařízení dálkového přenosu.
- V případě poruchy na zařízení elektrické požární signalizace ihned informovat příslušnou servisní organizaci a v areálu okamžitě zajistit náhradní protipožární opatření (přenosné hasicí přístroje, požární hlídky, atd.), v případě potřeby konzultovat tato opatření s příslušným hasičským záchranným sborem.
- V případě poruchy na zařízení dálkového přenosu ihned informovat příslušnou servisní organizaci, zajistit 24 hodinovou službu a telefonickou dostupnost na příslušný útvar hasičského záchranného sboru.
- V případě použití zařízení dálkového přenosu věnovat zvýšenou pozornost ostraze klíčového trezoru požární ochrany před jeho zneužitím.

7.6.1. Návrh provozního řádu elektrické požární signalizace v areálech Ministerstva vnitra

Návrhy provozních řádů jednotlivých bezpečnostních systémů nejsou v rezortu Ministerstva vnitra stanoveny. Tato kapitola stanovuje základní uživatelské postupy pro řešení provozu a řešení chyb EPS.

1. Popis a funkce systému

Elektrická požární signalizace zajišťuje včasnou signalizaci vzniku požáru nebo podmínek pro vznik požáru a přes reléové kontakty zabezpečuje ovládání požárních systémů a návaznosti na další zařízení.

Elektrickou požární signalizací jsou vybaveny prostory velínu ostrahy. Jsou instalovány automatické hlásiče v jednotlivých místnostech a tlačítkové hlásiče na chodbách. Prostor nového záložního velínu je vybaven zařízením pro akustický signál vyhlášení poplachu. Neadresná siréna je umístěna u vstupu do prostoru. Venkovní siréna není instalována.

Veškeré automatické i manuální hlásiče, akustická signalizace i ovládací prvky areálu jsou zakončeny v ústředně EPS, která je umístěna v serverovně nového velínu. Paralelní ovládací tablo je umístěno ve velínu.

Stavy systému EPS jsou zobrazovány v grafické vizualizaci. Veškeré ovládání a potvrzení požáru, zpětné nastavení apod. probíhá na HW zařízení. Grafická nadstavba zajišťuje pouze prostorovou orientaci detekování požáru, respektive monitoruje stav systému EPS.

Systém EPS ovládá přes reléové kontakty následující navazující systémy a zařízení:

- Spuštění akustické signalizace
- Odblokování zámků a volný vstup do daných prostor
- Vypnutí provozní VZT (signál přímo na řídicí prvek VZT)
- Uzavření PPK

K hlásičům a zařízením EPS musí být zajištěn přístup za účelem provádění periodických zkoušek a oprav³⁶.

2. Požadavky na uživatele

Uživatel musí určit osobu zodpovědnou za provoz zařízení EPS, dále osoby pověřené údržbou zařízení EPS a dále osoby pověřené obsluhou EPS.

Uvedení do provozu musí uživatel oznámit územně příslušné inspekci požární ochrany a o uvedení zařízení EPS do provozu je nutné sepsat zápis.

Osoba zodpovědná za provoz

- zodpovídá za provoz a bezporuchovou funkci zařízení EPS,
- kontroluje činnost osob pověřených obsluhou zařízení EPS,
- zajišťuje, aby osoby pověřené údržbou prováděly údržbu podle pokynů výrobce a udržovaly zařízení EPS v trvalém provozu,
- zajišťuje neprodleně provedení všech oprav včetně provedení servisní organizací,
- kontroluje provádění zkoušek činnosti zařízení EPS během provozu a zodpovídá za provedení předepsaných revizí v průběhu provozu,
- udržuje původní dokumentaci v pořádku, zaznamenává změny a ukládá ji na místech k tomu určených,
- při vyřazení zařízení EPS nebo její části z činnosti zajišťuje potřebná náhradní opatření z hlediska požární bezpečnosti objektu.

Osoby pověřené obsluhou

- musí mít kvalifikaci alespoň osob poučených v souladu s ČSN 343100,
- tyto osoby postupují podle pokynů pro obsluhu výrobce, vedou záznamy v provozní knize zařízení EPS a podle situace po signalizaci požáru postupují podle poplachové směrnice objektu,

³⁶ ČSN 73 0875 (730875) *Požární bezpečnost staveb - Stanovení podmínek pro navrhování elektrické požární signalizace v rámci požárně bezpečnostního řešení.*

- zjištěné závady neprodleně nahlásí osobě zodpovědné za provoz a zařízení EPS.

Osoby pověřené údržbou nebo opravou

- musí mít kvalifikaci osob znalých podle ČSN 343100 a musí být prokazatelně proškoleny výrobcem nebo organizací výrobcem pověřenou,
- mají povinnost provádět prohlídky a údržbu zařízení EPS dle pokynu výrobce,
- provádět předepsaným způsobem kontrolu zařízení EPS,
- provádět údržbu a opravy v rozsahu stanoveném výrobcem,
- zjištěné závady, které nejsou schopny nebo oprávněny opravit, neprodleně hlásit osobě zodpovědné za provoz zařízení EPS,
- mají povinnost o všech kontrolách, údržbě a opravách zařízení EPS provést záznam do provozní knihy zařízení EPS.

3. Pravidelná údržba

Pravidelná údržba je soubor všech opatření, která jsou nutná k zajištění bezpečného bezporuchového provozu zařízení.

Pravidelná údržba³⁷ bude prováděna odbornou firmou na základě uzavřené servisní smlouvy, ve které budou detailně popsány veškeré prováděné úkony.

U elektrické požární signalizace se kromě pravidelných jednoročních kontrol provozuschopnosti provádějí zkoušky činnosti elektrické požární signalizace při provozu, a to:

- Jednou za měsíc u ústředí a doplňujících zařízení
- Jednou za půl roku u samočinných hlásičů požáru a zařízení, které elektrická požární signalizace ovládá.

³⁷ § 8 odst. 1 vyhlášky č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci)

Zkouška činnosti elektrické požární signalizace při provozu se provádí prostřednictvím osob pověřených údržbou tohoto zařízení. Shoduje-li se termín zkoušky činnosti elektrické požární signalizace při provozu s termínem pravidelné jednorozhodní kontroly provozuschopnosti, pak tato kontrola provedení zkoušky činnosti nahrazuje.

Zkouška činnosti jednotlivých druhů samočinných hlásičů požáru se provádí za provozu pomocí zkušebních přípravků dodávaných výrobcem.

Intervaly pravidelných servisních prohlídek

Periodická elektrická revize zařízení EPS se provádí v souladu s ČSN 33 1500 minimálně 1x za 3 roky.

4. Čištění

Čištění prováděné uživatelem systému

Proškolená obsluha může provádět základní čištění následujících zařízení EPS:

- kryt ústředny EPS a záložních akumulátorů.

Lakované a plastové plochy

Čištění lakovaných ploch (např. skříně řídicích jednotek a ústředny EPS apod.) bude prováděno v rámci pravidelného servisu. V případě nutnosti je možno čištění provádět pouze vlhkým měkkým bavlněným hadříkem za použití neabrazivních čistících prostředků, které jsou určeny k čištění plastů (například saponátové čistící prostředky) nebo speciálními prostředky určenými k čištění plastových částí počítačových systémů.

Pro čištění zařízení nikdy nesmí být použita organická rozpouštědla a hořlavé látky (ředidla, benzín, lihové přípravky apod.)!

Čištění zařízení prováděné servisní organizací

Čištění zařízení od prachu a nečistot uvnitř zařízení (pod kryty), zařízení umístěných v RACK stojanech, vyčištění a nastavení jednotlivých částí systému (např. hlásiče a sirény) bude provádět výhradně odborná servisní organizace

v rámci pravidelných prohlídek dle uzavřené servisní smlouvy, či v rámci servisního zásahu mimo pravidelnou údržbu zařízení.

5. Řešení poruch

Porucha napájení:

V případě indikace poruchy napájení, indikované příslušnými zobrazovacími prvky na table ústředny EPS, zkontroluje obsluha systému, zda nedošlo k výpadku síťového napětí či vypnutí (shození) příslušného jističe v rozvaděči. Pokud výše uvedené kontroly nepovedou k odstranění problému, je nutno kontaktovat odbornou servisní organizaci.

O poruchách, provozu a výsledcích všech kontrol zařízení, včetně data jejich provedení, provádí obsluha záznamy v Provozní knize EPS!

V případě jakýchkoli jiných poruch nebo závad je nutné kontaktovat odbornou servisní organizaci.

8. Návrh minimálních standardů převzetí a předání jednotlivých bezpečnostních systémů

České technické normy nejsou obecně závazné³⁸. Tyto části však poskytují minimální bezpečnostní standard, který by měl být smluvně stanoven a ošetřen při převímce, zkušební době a uvedení do provozu nově instalovaných bezpečnostních systémů. Dále je tímto stanoven rámec, který v rezortu MV v rámci bezpečnostní ochrany areálů toto odvětví standardizuje.

Ačkoliv může být konstatováno, že povinnost převzít zakázku v souladu s níže uvedenými ustanoveními je převážně na investorovi, je osoba odpovědná za bezpečnostní ochranu areálu (vedoucí bezpečnostní ochrany areálu, pracovník krizového řízení jako odborný poradce při realizaci zakázky, apod.) rovněž důležitým účastníkem celého řízení. Níže uvedená ustanovení by měla tvořit základ smluvního vztahu při zakázce týkající se bezpečnostních systémů a zároveň pomůckou pro osoby odpovědné za bezpečnostní ochranu areálů.

Pro stanovení rámce byly použity relevantní kapitoly těchto norem:

ČSN EN 60839-11-1 (334593)

Poplachové a elektronické bezpečnostní systémy- Část 11-1: Elektronické systémy kontroly vstupu- Požadavky na systém a komponenty

Tato norma specifikuje minimální funkčnost, požadavky na provozní vlastnosti a metody zkoušení pro elektronické systémy kontroly vstupu a komponenty používané pro fyzický přístup (vstup a odchod) v budovách a jejich okolí a v chráněných prostorách. Neobsahuje požadavky na iniciační zařízení místa přístupu a senzory. Norma nezahrnuje požadavky pro přenos mimo objekty, souvisící s poplachovými a tísňovými systémy.

Tato norma se vztahuje na elektronické systémy kontroly vstupu a komponenty určené pro použití v bezpečnostních aplikacích pro zajištění přístupu a obsahuje požadavky na záznam, identifikaci a kontrolu informací.

³⁸ § 4 odst. 1 zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů.

ČSN EN 60839-11-2 (334593)

Poplachové a elektronické bezpečnostní systémy - Část 11-2: Elektronické systémy kontroly vstupu - Pokyny pro aplikace

Tato norma definuje minimální požadavky a pokyny pro montáž a provoz elektronických systémů kontroly vstupu (EACS) a/nebo příslušenství, aby vyhovovaly různým úrovním ochrany.

Norma zahrnuje požadavky na plánování, montáž, uvedení do provozu, údržbu a dokumentaci pro aplikace EACS instalované uvnitř a kolem budov a prostorů. Funkce zařízení jsou definovány v IEC 60839-11-1. Pokud EACS obsahuje funkce souvisící s tísňí nebo detekcí narušitelů, platí rovněž požadavky norem souvisejících s poplachovými zabezpečovacími a tísňovými systémy.

Tato norma neobsahuje metody a postupy provádění analýzy rizik.

ČSN EN 62676-1-1 (334592)

Dohledové videosystémy pro použití v bezpečnostních aplikacích - Část 1-1: Systémové požadavky – Obecně

Tato norma předepisuje minimální požadavky a poskytuje doporučení pro dohledové videosystémy, doposud zvané CCTV, používané pro bezpečnostní aplikace. Tato norma specifikuje minimální výkonnostní a funkční požadavky, které mají být sjednané mezi zákazníkem a dodavatelem v rámci provozních požadavků pro zajištění bezpečnostních služeb, ale neobsahuje požadavky pro návrh, plánování, montáž, testování, provozování nebo údržbu. Tato norma se nezabývá instalací vzdáleně monitorovaných detektorů, aktivujících dohledový videosystém.

ČSN EN 62676-4 (334592)

Dohledové videosystémy pro použití v bezpečnostních aplikacích - Část 4: Pokyny pro aplikace

Tato norma poskytuje doporučení a požadavky pro výběr, plánování, instalaci, přejímku, údržbu a zkoušení dohledových videosystémů zahrnující snímací prvky, propojení a zařízení pro zpracování obrazu pro použití v bezpečnostních aplikacích.

Cílem této normy je poskytnout pracovní rámec napomáhající zákazníkům, montérům a uživatelům stanovit jejich požadavky, pomoci projektantům a uživatelům při volbě příslušného vybavení, potřebného pro danou aplikaci a poskytnout prostředky k objektivnímu vyhodnocení vlastností dohledového videosystému.

ČSN CLC/TS 50131-7 (334591)

Poplachové systémy - Elektrické zabezpečovací systémy - Část 7: Pokyny pro aplikace

ČSN CLC/TS 50131-7:2004 poskytuje pokyny pro řešení etap realizace EZS od návrhu systému až po uvedení do provozu. Norma není určena k prokazování plnění právních požadavků. Není tedy ve smyslu zákona 22/97 Sb. ve znění pozdějších předpisů normou harmonizovanou. ČSN CLC/TS 50131-7 pracuje ve svém názvosloví činnostmi spojených se zřizováním systémů elektrické zabezpečovací signalizace kromě jiného s pojmy, jako je "bezpečnostní posouzení", "návrh systému", "zpřesněný návrh systému", "výkresová dokumentace" a "rozpis materiálu". Všechny tyto výše uvedené pojmy jsou zahrnuty pod společný pojem "dokument".

Řada článků této normy neposkytuje dostatečně podrobný návod na postup činností v rámci jednotlivých etap. Rovněž neobsahuje odkazy na národní legislativu spojenou s projektováním v investiční výstavbě, projektováním elektrických zařízení a s revizemi.

Tyto doplňující informace jsou vydány formou Technických normalizačních informací k ČSN CLC/TS 50131-7 vydaných spolu s touto normou pod označením TNI 334591-1 Návrh systémů EZS, TNI 334591-2 Montáž systémů EZS a TNI 334591-3 Zkoušky po montáži a revize systémů EZS.

TNI 33 4591-3 (334591)

Poplachové systémy - Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy - Část 3: Uvedení PZTS do provozu a jeho následný provoz, údržba a servis - Komentář k ČSN CLC/TS 50131-7:2011

Tato technická normalizační informace je určena pro používání spolu s platnou ČSN CLC/TS 50131-7:2011 (33 4591) Poplachové systémy - Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy - Část 7: Pokyny pro aplikace. Byla vypracována pro usnadnění orientace v předmětné oblasti a pro uplatnění některých technických řešení, která nejsou v ČSN CLC/TS 50131-7:2011 obsažena.

ČSN CLC/TS 50398 (334597)

Poplachové systémy - Kombinované a integrované systémy - Všeobecné požadavky

Technická specifikace uvádí všeobecné požadavky a typy struktur kombinovaných a integrovaných poplachových systémů, které musí být respektovány, když se do poplachového systému integruje jedna nebo více aplikací. Hlavním uplatněním (smyslem) této technické specifikace je zajistit použití jednotlivých předmětových norem, které tvoří řešení částí samotného integrovaného systému nebo řešení s dalšími aplikacemi (specifikovanými nebo nespecifikovanými). Tento dokument poskytuje další informace týkající se prvotního návrhu (projektu) systému, plánování, instalace, schvalování, provozu a údržby (servisu) kombinovaného a integrovaného systému. Tato technická specifikace stanovuje požadavky na poplachové systémy, které jsou kombinovány nebo integrovány s jinými systémy, které mohou a nemusí být poplachovými systémy. Definuje požadavky týkající se pravidel integrace s cílem zdůraznit význam jednotlivých předmětových poplachových norem a objasnit případné rozpory.

8.1. Elektronická kontrola vstupu

ČSN EN 60839-11-1

- Zaznamenat stav jednotlivých funkcí dle tabulek 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.
 - Bod řeší zejména požadavky na rozhraní místa přístupu, požadavky na indikaci a hlášení, požadavky na rozpoznávání, požadavky na signalizaci nátlaku, požadavky na překonání, požadavky na vlastní ochranu systému, požadavky na napájení.
- Provést redukovanou funkční zkoušku dle odst. 8.2, 8.3, 8.4, 8.5, 8.6, 8.7, 8.8, 8.9.
- Doložit dokumentaci k zařízení dle odst. 9.1 a 9.2.

ČSN EN 60839-11-2

- Potvrdit a zaznamenat stav jednotlivých funkcí dle tabulky 2.
 - Bod řeší požadavky na napájení instalovaného EACS.
- Potvrdit a zaznamenat, že došlo k naplnění bodů dle odst. 9.1 a 9.2.
 - Bod řeší zejména uvedení do provozu, předání systému.
- Potvrdit a zaznamenat, že došlo k naplnění bodů dle odst. 11.3 a 11.4.
 - Bod řeší zejména dokumentaci uvedení do provozu / předání systému, dokumentaci pro údržbu.
- Potvrdit a zaznamenat, že došlo / nedošlo k výjimkám dle Přílohy A – tabulky 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8.
 - Bod řeší zejména přípustné výjimky požadavků na rozhraní místa přístupu, přípustné výjimky požadavků na indikaci hlášení, přípustné výjimky požadavků na identifikaci, požadavky na signalizaci nátlaku, požadavky na přemostění, požadavky na komunikaci, přípustné výjimky požadavků na vlastní ochranu systému, přípustné výjimky požadavků na napájení.
- Provést výpočet dle Přílohy B – tabulka 1.
 - *Bod stanovuje výpočty kapacity záložní baterie.*

8.2. Dohledový videosystém

ČSN EN 62676-1

- Zaznamenat stav jednotlivých funkcí dle tabulek 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11.
 - Bod řeší zejména ukládání, archivace a zálohování, systémové logy, monitorování propojení, detekce narušení, přístupové úrovně, požadavky na autorizační kód, přístup k datům, přístup k systémovým logům, přístup k nastavení systému, označování dat.
- Provést a zaznamenat ověření kvality obrazu dle 6.5.
- Doložit dokumentaci k zařízení dle odst. 8.1, 8.2 a 8.3.
 - Bod řeší zejména dokumentaci systému, provozní instrukce, dokumentaci prvků systému.

ČSN EN 62676-4

- Potvrdit a zaznamenat splnění požadavků dle odst. 15.3 a 15.4.
 - Bod řeší zejména uživatelské přejímací zkoušení, přejímku a předání, certifikát shody s normami.
- Potvrdit a zaznamenat plnění dle odst. 16.1 a 16.2.
 - Bod řeší obecné podmínky k závěrečné dokumentaci, kompletní výkresy systému.
- Potvrdit a zaznamenat plnění dle 16.3 a 16.5.
 - Bod řeší přejímku systému, soulad s právními předpisy.
- Ujistit se, že servisní smlouva bude v souladu s ČSN (viz odst. 17).
- Provést a zaznamenat ověření kvality obrazu dle přílohy C.
- Provést a zaznamenat ověření kvality obrazu dle přílohy E.

8.3. Poplachový zabezpečovací a tísňový systém

ČSN CLC/TS 50131-7

- Potvrdit a zaznamenat plnění dle odst. 10 a 11.
 - Bod řeší zejména prohlídku, funkční zkoušku, převídku, dokumentaci a záznamy o provozu systému.

TNI 33 4591-3

- Potvrdit a zaznamenat plnění dle odst. 4.1 a 4.2.
 - Bod řeší zejména prohlídku systému PZTS, funkční zkoušky.
- Potvrdit a zaznamenat plnění dle odst. 4.3.1.
 - Bod stanovuje podmínky výchozí revize.
- Potvrdit a zaznamenat plnění dle odst. 5.
 - Bod stanovuje podmínky uvedení systému do provozu.

8.4. Integrovaný poplachový systém

ČSN CLC/TS 50398

- Zařadit zrealizovaný (integrovaný a kombinovaný poplachový) systém dle odst. 4.
 - Bod určuje stanovení všeobecného popisu a základní principy.

9. Návrh zásad pro provádění ostrahy kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení

Cílem návrhu zásad pro provádění ostrahy areálů, v nichž jsou dislokovány útvary nebo organizační články Ministerstva vnitra, Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, Policejního prezidia a útvarů policie s působností na celém území ČR, organizační složky zřízené ministerstvem, organizační složky zřízené zákonem a státní příspěvkové organizace zřízené ministerstvem k plnění úkolů v oboru jeho působnosti, ke kterým ministerstvo vykonává zřizovatelské funkce.

Ostrahu areálu organizuje ředitel útvaru nebo jím pověřený pracovník organizačního článku policie, hasičského záchranného sboru nebo vedoucí pracovník jiného subjektu (např. Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra, civilní bezpečnostní služba), zabezpečujícího výkon ostrahy areálu na základě požadavků ředitele areálu.

Ostrahu areálu zabezpečují příslušníci policie nebo hasičského záchranného sboru, zaměstnanci policie nebo hasičského záchranného sboru nebo pracovníci jiného subjektu zařazení do směny ostrahy³⁹⁾.

Na základě konzultací se zástupci samostatného oddělení soukromých bezpečnostních služeb MV působících v oblasti soukromých bezpečnostních služeb jsou rozhodujícími faktory nízké kvality poskytovaných služeb zejména tyto hlavní okolnosti:

- existence podnikatelských subjektů, které samy účelově nabízejí dumpingové ceny za jimi poskytované služby s cílem získat zakázky za každou cenu, tedy bez ohledu na jejich kvalitu, kvalifikační předpoklady svých zaměstnanců atd.,
- existence zákazníků, kteří přímo vyhledávají podnikatele s nízkými cenami; v jejich zájmu není skutečná ochrana hodnot, ale zejména formální splnění určitých podmínek požadovaných jiným subjektem

³⁹⁾ Čl. 12 až 15 nařízení Ministerstva vnitra č. 50/2012.

(například pojišťovacím ústavem) v návaznosti např. na jiný závazkový právní vztah,

- existence firem vykonávajících soukromé bezpečnostní činnosti ve prospěch problematických firem – oba subjekty se pohybují v zóně tzv. „šedé ekonomiky“; z tohoto důvodu žádná ze „smluvních stran“ nemá zájem na transparentnosti svých činností,
- nastavení veřejných zakázek pouze s ohledem na jedno rozhodující kritérium – na co možná nejnižší cenu zakázky,
- nízká kvalita řadových zaměstnanců vykonávajících samotnou bezpečnostní činnost (zajišťujících přímý výkon) z důvodu nízkého ekonomického ohodnocení jejich práce.

K problematice veřejných zakázek je možno uvést, že i ze strany veřejné správy dochází k tlaku na snižování stávajících cen poskytovaných služeb. Tím, že vítězem výběrového řízení se stane ten, kdo nabídne nejnižší cenu, a to i s vědomím, že při přistoupení na tuto cenu téměř neexistuje na straně soukromé bezpečnostní služby šance dodržet platnou pracovněprávní legislativu, jakož i právní normy na úseku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany atd., dochází rovněž k degradaci oboru. To v důsledku vede k tomu, že se na trhu soukromých bezpečnostních služeb vyskytují subjekty, které na tyto požadavky přistupují logicky za cenu toho, že porušují právní řád České republiky.

Otázka poskytované kvality služeb pak zůstává mimo hlavní zájem. Navíc tento fakt dlouhodobě omezuje a limituje zavádění nových technologií a procesů a brzdí zároveň vstup středoškolsky a vysokoškolsky vzdělaných odborníků do této oblasti.

Smlouvy uzavřené mezi podnikateli v oboru komerčních bezpečnostních činností a objednateli, v současné době, běžně obsahují ustanovení o tom, že takto sjednané ceny jsou maximálně přípustné a nelze je překročit za žádných podmínek, což vzhledem k době, na kterou jsou uzavírány (obvykle na několik let či na dobu neurčitou) na jedné straně, jakož i k současnému stavu světové ekonomiky

a neustálému zvyšování cen spotřebních komodit na straně druhé, ještě více přispívá ke špatným pracovním podmínkám v tomto odvětví. Rovněž bývá téměř vždy uvedeno, že v těchto cenách jsou obsaženy veškeré náklady poskytovatele služby nutné pro řádné plnění smlouvených závazků (to obvykle zahrnuje i vybavení zaměstnanců např. stejnokrojem, slzotvorným sprejem nebo případně zbraní, svítilnou, doprava do a z místa výkonu práce, administrativní výdaje...).

Níže navržené postupy vedou k minimalizaci výše vyjmenovaných událostí a dávají jasný a přímý rámec výkonu, podle kterého lze výkon rovněž kontrolovat i pracovníkem s minimální znalostí.

9.1. Výkon ostrahy areálu

- a) na stanovišti stálé ostrahy⁴⁰⁾ (např. stanoviště vedoucího směny ostrahy, tzv. „velín“, operační pracoviště dislokované v areálu), na kterém se provádí sledování a vyhodnocování výstupních hlášení instalovaných technických prostředků (např. elektrické zabezpečovací signalizace, elektrické požární signalizace, kamerových systémů),
- b) na pevných stanovištích (např. u vstupů nebo vjezdů do areálu), na kterých se provádí kontrola oprávněnosti vstupu, střežení vymezených přehledných úseků nebo prostor, obsluha technických prostředků, kontrola vnášených a vynášených věcí, kontrola došlé pošty a osob za využití technických prostředků,
- c) na pohyblivých stanovištích (např. podél oplocení, skladů, objektů, zabezpečených oblastí, jednacích oblastí, režimových prostorů apod.), na kterých se ostraha provádí nepřetržitými nebo nepravidelnými obchůzkami,
- d) jako doprovod, kterým se zajišťuje vnitřní režim ochrany areálu (např. doprovod vozidel zásobování, doprovod návštěv).

⁴⁰⁾ Například body 4.1. a 5.1. přílohy č. 1 k vyhlášce č. 528/2005 Sb., § 7 vyhlášky č. 99/1995 Sb. o skladování výbušnin, ve znění vyhlášky č. 342/2001 Sb.

Podle rozhodnutí ředitele areálu a po dohodě s ředitelem útvaru, se na ostraze podílí i pracoviště operačního střediska, dozorčí nebo recepční služby⁴¹⁾ dislokované v areálu⁴²⁾.

V § 28 zákona č. 412/2005 Sb. je stanoveno, že ostraha se nepřetržitě zajišťuje u objektu, ve kterém se nachází zabezpečená oblast kategorie

- a) Přísně tajné, nejméně 2 osobami u objektu,
- b) Tajné, nejméně 1 osobou u objektu a 1 další osobou, které kombinace opatření podle § 30 odst. 1 písm. b), c) a f) (elektrická zámková zařízení a systémy pro kontrolu vstupů, zařízení elektrické zabezpečovací signalizace a zařízení elektrické požární signalizace) uvedeného zákona umožní rychlý zásah, je-li provádění ochrany utajovaných informací narušeno,
- c) Důvěrné, nejméně 1 osobou, které kombinace opatření podle § 30 odst. 1 písm. b) a c) (elektrická zámková zařízení a systémy pro kontrolu vstupů, zařízení elektrické zabezpečovací signalizace) uvedeného zákona umožní rychlý zásah, je-li provádění ochrany utajovaných informací narušeno,
- d) u objektů, ve kterých se nachází zabezpečená oblast nejvýše kategorie Vyhrazené, se ostraha zajišťuje v rozsahu stanoveném odpovědnou osobou.

V rezortu Ministerstva vnitra je v čl. 4 nařízení Ministerstva vnitra č. 42/2012 stanoveno, že ostraha objektu, ve kterém se nachází zabezpečená oblast nejvýše kategorie Vyhrazené a u objektu bez zabezpečené oblasti nebo jednacích oblastí⁴³⁾ se zajišťuje přítomností zde pracujících osob, popřípadě napojením elektrické zabezpečovací signalizace na systém centralizované ochrany nebo na stanoviště ostrahy umožňující rychlý zásah a o nepřetržitosti ostrahy rozhoduje ředitel útvaru ve spolupráci s ředitelem areálu.

V § 28 zákona č. 412/2005 Sb. je dále stanoveno, že u objektu, ve kterém se nachází jednacích oblast, v níž se pravidelně projednávají utajované informace stupně utajení Přísně tajné, se ostraha zajišťuje nejméně 2 osobami u objektu

⁴¹⁾ Čl. 5 závazného pokynu policejního prezidenta č. 180/2012.

⁴²⁾ Čl. 12 odst. 6 nařízení Ministerstva vnitra č. 50/2012.

⁴³⁾ § 28 odst. 2 zákona č. 412/2005 Sb.

a u objektu, ve kterém se nachází jednacích oblast, v níž se pravidelně projednávají utajované informace stupně utajení Tajné, nejméně 1 osobou u objektu a 1 další osobou, které kombinace opatření podle § 30 odst. 1 písm. b), c), d) a f) (elektrická zámková zařízení a systémy pro kontrolu vstupů, zařízení elektrické zabezpečovací signalizace, speciální televizní systémy a zařízení elektrické požární signalizace) uvedeného zákona umožní rychlý zásah, je-li provádění ochrany utajovaných informací narušeno.

V § 7 vyhlášky č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků, ve znění pozdějších předpisů je stanoveno, že oprávnění ke vstupu do objektu, zabezpečené oblasti nebo jednacích oblasti vydává odpovědná osoba nebo jí pověřená osoba. Oprávnění ke vstupu do zabezpečené oblasti nebo jednacích oblasti stanovené kategorie lze vydat osobě, která je poučena a je držitelem oznámení o splnění podmínek pro přístup k utajované informaci stupně utajení Vyhrazené nebo osvědčení fyzické osoby pro odpovídající nebo vyšší stupeň utajení. Seznam osob s oprávněním ke vstupu do objektu kategorie Důvěrné, Tajné nebo Přísně tajné, do zabezpečené oblasti a do jednacích oblastí a dopravních prostředků oprávněných vjíždět do objektu kategorie Důvěrné, Tajné nebo Přísně tajné, do zabezpečené oblasti a do jednacích oblastí se ukládá u odpovědné osoby nebo jí pověřené osoby.

Osoby bez oprávnění ke vstupu mohou do objektu kategorie Důvěrné, Tajné nebo Přísně tajné, zabezpečené oblasti nebo jednacích oblastí vstupovat pouze za doprovodu osoby oprávněné ke vstupu do příslušného objektu, zabezpečené oblasti nebo jednacích oblastí za předpokladu, že vstup je nezbytný a nebude narušena ochrana utajovaných informací.

Na vstupu do objektu kategorie Důvěrné, Tajné nebo Přísně tajné se provádí kontrola vstupu a u osob bez oprávnění ke vstupu do objektu je vedena evidence údajů a povinně se stanoví režim návštěv s doprovodem. Na vstupu do zabezpečené oblasti kategorie Vyhrazené, která je umístěna v objektu kategorie Vyhrazené, se provádí kontrola vstupu.

Při vstupu osob bez oprávnění ke vstupu do objektu kategorie Přísně tajné se u nich provádí kontrola zařízením sloužícím k vyhledávání nebezpečných látek nebo předmětů.

V příloze č. 1 k vyhlášce č. 528/2005 Sb. je mimo jiné stanoveno, že v případech vymezených právním předpisem⁴⁴⁾ (ostraha typu 3 až 5), musí být v průběhu obchůzky na stanovišti stálé ostrahy neustále přítomna nejméně jedna osoba určená pro výkon ostrahy

V poznámce k bodu 5.1. přílohy č. 1 k vyhlášce č. 528/2005 Sb. je stanoveno

- pravidla pro výkon ostrahy je nutné v případě objektu, ve kterém se nachází zabezpečená oblast kategorie Důvěrné, Tajné anebo Přísně tajné nebo jednacích oblastí, stanovit v písemné formě;
- ostraha zabezpečených oblastí, ve kterých ukládají utajování informace Evropské unie stupně utajení Důvěrné a vyšší, se zabezpečuje ostrahou typu 2 (ostrahu zabezpečují zaměstnanci orgánu státu, právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, o jejichž objekt jde, příslušníci ozbrojených sil nebo ozbrojených sborů anebo zaměstnanci bezpečnostní ochranné služby) a vyšší, s tím že frekvence obchůzek musí být stanovena v intervalech ne větších než 2 hodiny; první obchůzka ostrahy se provede ihned po skončení pracovní doby;
- stanoviště stálé ostrahy je umístěno od zabezpečené oblasti kategorie Přísně tajné a Tajné nejdále 500 m nebo pokud je vzdálenost stanoviště stálé ostrahy větší než 500 m musí být zásah ostrahy proveden do 5 minut od přijetí poplašného nebo nouzového signálu z objektu, zabezpečené oblasti nebo jednacích oblastí;
- ostrahu typu 1 (střežení objektu napojením na pult centralizované ochrany umožňující rychlý zásah) lze použít jen pro zabezpečené oblasti kategorie Důvěrné nebo Vyhrazené;
- ostraha musí být vybavena při obchůzce prostředky umožňující spojení se stanovištěm pro stálý výkon ostrahy; doba reakce ostrahy na poplašný nebo nouzový signál musí být ověřována odpovědnou osobou nebo jí pověřenou osobou.

⁴⁴⁾ Body 5.1.1. až 5.1.3. přílohy č. 1 k vyhlášce č. 528/2005 Sb.

Při ochraně utajovaných informací NATO, v případě narušení ochrany objektu nebo zabezpečené oblasti, musí ostraha zasahovat v souladu se zásadami stanovenými v Bezpečnostním standardu – fyzická bezpečnost (vydaným Národním bezpečnostním úřadem pod č. j. V205/2006-NBÚ/93 ze dne 3. ledna 2007).

Obchůzky nelze provádět v pravidelných časových intervalech a po stejné trase. Z tohoto důvodu se provádějí podle předem zpracovaných variant obchůzek, které obsahují trasu obchůzky a časové údaje o jejím provedení. Varianty se zpracovávají tak, aby se lišily časy a směr provádění obchůzek v pracovní den, v den pracovního klidu a pro případ vyřazení technických prostředků nebo vzniku mimořádné události

Intervaly obchůzek se stanoví podle jiného právního předpisu⁴⁵⁾ nebo důležitosti předmětu chráněného zájmu, míry rizika, rozlehlosti areálu, způsobu jeho zabezpečení technickými prostředky, umístění areálu v terénu, okolní zástavbě apod.

Varianty, podle kterých budou v daný den obchůzky prováděny, stanoví nastupující směně ostrahy odpovědný pracovník útvaru zabezpečujícího ostrahu areálu nebo jím pověřená osoba, případně vedoucí areálu nebo vedoucí směny ostrahy.

Obchůzky se neprovádějí v úsecích, kde by mohlo dojít k aktivaci poplachového signálu technických prostředků.

V případě aktivace poplachového signálu technického prostředku prověřuje směna ostrahy prostory střežené technickými prostředky a podle situace provádí příslušná opatření stanovená v pravidlech pro výkon služby. K místu aktivace poplachového signálu technického prostředku se členové směny ostrahy přibližují takticky, pokud možno skrytě a vzájemně se zajišťují.

9.2. Vedoucí směny ostrahy

V případě, že směnu tvoří více členů, určuje se vedoucí směny, který zejména odpovídá za provádění ochrany areálu, za výkon služby členů směny ostrahy, za kontrolu správné manipulace se zbraněmi a municí, za stav zařízení

⁴⁵⁾ Příloha 1 k vyhlášce č. 528/2005 Sb.

a vybavení služebních prostor ostrahy areálu a stanovišť, za splnění úkolů při vzniku mimořádné události, za dodržování bezpečnosti práce, ústrojové kázně a používání přidělených pomůcek a inventáře při výkonu ostrahy areálu.

Vedoucí směny ostrahy je zejména povinen:

- a) nastoupit k výkonu ostrahy řádně připraven a schopen výkonu služby,
- b) znát úkoly směny ostrahy areálu, pravidla pro výkon ostrahy areálu, povinnosti všech členů směny ostrahy,
- c) při nástupu služby převzít střežený areál, dokumentaci a administrativní pomůcky pro provádění ostrahy areálu a přidělený materiál podle seznamu administrativních pomůcek a inventáře,
- d) rozdělit členy směny ostrahy na jednotlivá stanoviště, ověřovat jejich znalost práv a povinností, informovat je o důležitých skutečnostech souvisejících s výkonem ostrahy,
- e) před zahájením a po ukončení výkonu ostrahy areálu zkontrolovat přidělené zbraně a munici, vydávat a přijímat je od členů směny ostrahy proti zápisu v knize výdeje zbraní a munice,
- f) vysílat v určenou dobu členy směny ostrahy na určená stanoviště a k provádění obchůzek,
- g) provádět kontrolu výkonu ostrahy areálu členy směny ostrahy a kontrolovat funkčnost technických a spojovacích prostředků,
- h) vést stanovenou dokumentaci o průběhu výkonu ostrahy, zaznamenávat všechny zjištěné nebo nahlášené závady a události vzniklé v průběhu výkonu ostrahy areálu,
- i) určit svého zástupce z členů směny ostrahy,
- j) znát umístění a ovládání hlavních vypínačů a uzávěrů inženýrských sítí (zejména vody, plynu a elektrické energie),
- k) znát rozmístění a způsob použití věcných prostředků požární ochrany⁴⁶ a ručně ovládaných požárně bezpečnostních zařízení v areálu,
- l) o vzniku mimořádné události neprodleně informovat, přímo nebo cestou operačního pracoviště, ředitele areálu, v případě jeho nepřítomnosti vedoucího areálu,

⁴⁶⁾ § 2 vyhlášky č. 246/2001 Sb.

- m) povolit vstup do areálu pracovníkům Generální inspekce bezpečnostních sborů po prokázání příslušnosti podle zvláštního zákona⁴⁷ v případech souvisejících s prováděním úkonů v souladu se zvláštním předpisem⁴⁸. Údaje o vstupu nebo vjezdu se doplní dodatečně po skončeném úkonu. O takovémto vstupu neprodleně informovat, přímo nebo cestou operačního pracoviště, ředitele areálu nebo v případě jeho nepřítomnosti vedoucího areálu; v ostatních případech vstupují pracovníci Generální inspekce bezpečnostních sborů do areálů a objektů rezortu ministerstva za dodržení režimových opatření, stanovených zvláštním předpisem⁴⁹) a pravidel stanovených v dokumentaci bezpečnostní ochrany konkrétního areálu,
- n) informovat nastupujícího vedoucího směny ostrahy o důležitých skutečnostech souvisejících s průběhem výkonu ostrahy, včetně zjištěných nebo nahlášených závad.

Jak bylo uvedeno výše ostraha areálů MV je řešena nejen formou Ochranné služby Policie České republiky, ale rovněž jsou v areálech MV příslušníci Policie České republiky dislokováni. K přihlídnutí k tomuto faktu je v čl. 5 Vstupy do areálů a objektů „Realizační dohody o součinnosti Ministerstva vnitra a Generální inspekce bezpečnostních sborů“ (č. j.: MV-53521/OBP-2012 ze dne 24. září 2012) stanoveno:

(1) Příslušníci inspekce mohou do areálů a objektů resortu ministerstva vstupovat nebo vjíždět za dodržení režimových opatření a pravidel, stanovených zvláštním předpisem⁵⁰) a dokumentací bezpečnostní ochrany konkrétního areálu.

(2) Při provádění úkonů v souladu se zvláštním předpisem⁵¹, ve výjimečných případech, kdy hrozí nebezpečí z prodlení, mohou příslušníci inspekce vstupovat nebo vjíždět do areálů a objektů rezortu ministerstva po prokázání příslušnosti podle zvláštního zákona⁵². Údaje

⁴⁷⁾ § 6 zákona č. 341/2011 Sb., o Generální inspekci bezpečnostních sborů a o změně souvisejících zákonů.

⁴⁸⁾ Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁹⁾ § 7 odst. 2 a 3 vyhlášky č. 528/2005 Sb.

⁵⁰⁾ § 7 odst. 2 a 3 vyhlášky č. 528/2005 Sb.

⁵¹⁾ Zákon č. 141/1961 Sb.

⁵²⁾ § 6 zákona č. 341/2011 Sb.

o vstupu nebo vjezdu, stanovené zvláštním předpisem a pravidly v dokumentaci bezpečnostní ochrany konkrétního areálu, se doplní dodatečně po skončeném úkonu.

(3) Ministr vnitra může ve výjimečných případech na základě návrhu ředitele inspekce stanovit seznam pracovníků inspekce, kteří budou za dodržení režimových opatření osobami oprávněnými ke vstupu do jednotlivých areálů a objektů resortu ministerstva a bude jim vydáno příslušné oprávnění ke vstupu do jednotlivých areálů a objektů resortu ministerstva.

9.3. Člen směny ostrahy

Člen směny ostrahy je povinen nastoupit k výkonu ostrahy areálu řádně připraven a schopen výkonu služby. Člen směny ostrahy je podřízen vedoucímu směny ostrahy a je zejména povinen

- a) při nástupu výkonu ostrahy převzít stanoviště, dokumentaci a materiál podle seznamu administrativních pomůcek a inventáře,
- b) informovat se o důležitých skutečnostech souvisejících s průběhem výkonu ostrahy, včetně zjištěných nebo nahlášených závad,
- c) znát pravidla pro výkon ostrahy areálu, obsah dokumentace na stanovišti a související předpisy,
- d) znát obsluhu technických a spojovacích prostředků, včetně volacích znaků radiové sítě a důležitých telefonních čísel potřebných k výkonu ostrahy,
- e) znát umístění a ovládání hlavních vypínačů a uzávěrů inženýrských sítí,
- f) znát rozmístění a způsob použití věcných prostředků požární ochrany a ručně ovládaných požárně bezpečnostních zařízení v areálu,
- g) na stanovišti pozorně sledovat přístupy k areálu, provádět podle stanovené varianty obchůzky, dodržovat stanovené trasy a kontrolní body, provádět další stanovené činnosti (např. kontrolovat uzamčení a pečetění určených místností a pracovišť, čísla pečetí podle seznamů, neporušenost mechanických zábranných prostředků),

- h) na vstupech do areálu provádět kontrolu oprávněnosti vstupu v souladu se stanovenými režimovými opatřeními a zabraňovat
1. porušování stanoveného režimu vstupu osob a vjezdu vozidel do areálu,
 2. zneužití, poškození, krádeži nebo ničení majetku,
 3. neoprávněnému vnášení takových předmětů do areálu, které by mohly způsobit obecné ohrožení,
- i) vést v souladu s interními akty řízení a pokyny nadřízených předepsanou dokumentaci na stanovišti,
- j) hlásit neprodleně vedoucímu směny ostrahy všechny závady a nedostatky, které při výkonu služby zjistí,
- k) udržovat ve služebních prostorech a na stanovišti pořádek, čistotu a s používanými pomůckami a inventářem zacházet hospodárně,
- l) plnit další úkoly podle pokynů vedoucího směny ostrahy.

Pokud směnu tvoří pouze jeden člen ostrahy

- a) plní rovněž úkoly vedoucího směny.
- b) je nezbytné v „Pravidlech pro výkon ostrahy“ stanovit intervaly pro navázání spojení v průběhu výkonu služby s příslušnou operačním pracovištěm nebo nadřízeným⁵³.

Při plnění úkolů výkonu ostrahy areálu jsou

- a) příslušníci policie oprávněni použít donucovacích prostředků a zbraně v souladu s jiným právním předpisem⁵⁴,
- b) příslušníci hasičského záchranného sboru, zaměstnanci policie, hasičského záchranného sboru a civilní ostraha oprávněni použít přidělené prostředky pro osobní ochranu (např. slzotvorný prostředek, obušek, paralyzér, služební pes, zbraň) za dodržení právního řádu České republiky.

⁵³⁾ Například § 2, 3 a 6 zákona č. 133/1985 Sb.,
§ 349 zákona č. 262/2006 Sb.,
§ 5 odst. 1 písm. e) zákona č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnostech nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci), ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁴⁾ Zákon č. 273/2008 Sb.

Vedoucímu směny a členům směny ostrahy areálu je během výkonu ostrahy zakázáno

- a) požívat alkoholické nápoje nebo jiné návykové látky utlumující (snižující) pozornost a vstupovat na pracoviště pod jejich vlivem,
- b) bezdůvodně manipulovat se zbraní a odkládat ji mimo určená místa,
- c) svévolně opustit stanoviště,
- d) spát nebo jakkoli odpoutávat pozornost od výkonu ostrahy, mimo dobu vyhrazenou na odpočinek, stanovenou v pravidlech pro výkon ostrahy,
- e) umožnit vstup do služebních prostor a na stanoviště osobám, které zde nevykonávají ostrahu nebo kontrolní činnost.

Podle místních podmínek lze k ostraze areálu používat služební psy, a to

- a) jako preventivní prostředek k včasnému zjištění (vyštěkání) přibližující se nebo ukryté osoby nebo skupiny osob,
- b) k zesílení ostrahy areálu zejména v noci, za špatné viditelnosti, v nepřehledném terénu a v areálech, kde se předpokládá zvýšený zájem o předměty chráněného zájmu (např. zbraně),
- c) k samostatnému střežení stanovišť na pevném nebo pohyblivém úvazu,
- d) k samostatnému střežení na volno v ohrazeném prostoru (*např. koridoru*),
- e) k ochraně členů směny ostrahy areálu při nebezpečí jejich napadení nebo při prověrci aktivace poplachového signálu technického prostředku.

V případě vzniku mimořádné události nebo napadení areálu vedoucí směny ostrahy podle vzniklé situace vyžádá posílení ostrahy areálu od územně příslušného útvaru policie a informuje nadřízeného. Při další činnosti se řídí zpracovaným plánem posílení obrany areálu.

9.4. Dokumentace pro provádění ostrahy areálu

Pro potřeby výkonu ostrahy areálu se pracoviště ostrahy vybavuje

- a) pravidly pro výkon ostrahy areálu⁵⁵, a to tak, aby na každém stanovišti měl člen směny ostrahy k dispozici konkrétní úkoly, práva a povinnosti členů směny ostrahy,
- b) provozním řádem areálu,
- c) plánem řešení mimořádných událostí v areálu,
- d) seznamem administrativních pomůcek a dokumentů,
- e) seznamem inventáře přiděleného ostraze areálu (spojovací, ženíjní, výzbrojní, ubytovací apod.).

Pro potřeby výkonu ostrahy areálu jsou vedeny a používány zejména tyto administrativní pomůcky

- a) kniha průběhu služby (kniha událostí),
- b) kniha výdeje zbraní a munice⁵⁶,
- c) kniha návštěv,
- d) kniha příjezdu a odjezdu motorových vozidel,
- e) kniha přítomnosti osob v areálu v mimopracovní době (např. od 18,00 do 06,00 hod.),
- f) seznam klíčů ukládaných u ostrahy, včetně uvedení osob oprávněných k jejich vyzvednutí,
- g) evidence záznamových nosičů používaných technických prostředků,
- h) provozní knihy elektrické zabezpečovací signalizace, elektrické požární signalizace apod., pokud nejsou ukládány u správce areálu.

Administrativní pomůcky uvedené pod písmenem c), d) a e) lze vést pomocí výpočetní techniky.

Vzory „Seznamu administrativních pomůcek a dokumentů“, „Seznamu inventáře“ a zápisu v „Knize průběhu služby“ jsou uvedeny v příloze č. 8 tohoto materiálu.

⁵⁵⁾ Čl. 30 odst. 1 písm. c) nařízení Ministerstva vnitra č. 18/2019.

⁵⁶⁾ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 156/2008.

9.5. Kontrola vstupujících osob a vjíždějících vozidel do areálu

Režim vstupu osob, vjezdu vozidel a pohyb materiálu v areálech podléhá téměř vždy určitým režimovým opatřením a posouzení jejich kvality jako celku je úkolem bezpečnostního auditu. Pracovníci provádějící a dohlížející nad režimem areálu nutně potřebují ke své práci odpovídající technická zařízení, která jim umožní eliminovat (*nikoliv vyloučit*) možnost napadení areálu osobou či materiálem, který může ohrozit životy a zdraví osob uvnitř areálu, popř. zapříčinit materiální škody na majetku. Situace ve výskytu nástražných výbušných systémů je v České republice zatím poměrně příznivější než v ostatních vyspělých státech světa. Přesto Pyrotechnická služba Policie České republiky často zasahuje u prověřování podezřelých zásilek nebo nalezených podezřelých předmětů.

Nástražné výbušné systémy se mohou, vyskytnou v širokém spektru předmětů, rozměrů a tvarů, počínaje formátem cigaretové krabičky až po předměty velkých rozměrů. Mohou být zamaskovány v různých předmětech, např. dopisy, knihy, sladkosti, figurky nebo malé sošky, ale i v automobilech, kontejnerech apod.

K tomu, aby nástražné výbušné systémy explodovaly, není vždy nezbytné roztrhnout obálku či otevřít balíček. Spouštěcí mechanismus může být aktivován při jakémkoliv, byť i nepatrném pohybu, a proto je jakákoliv manipulace s podezřelým předmětem zcela vyloučena a patří plně do kompetence specialisty pyrotechnika.

Ke kontrole osob a materiálů z hlediska možnosti zamezení průniku nástražných výbušných systémů, zbraní, nebezpečných látek a dalších předmětů způsobilých ohrozit život nebo zdraví osob do chráněných areálů jsou vstupní místa chráněných areálů standardně vybavovány detekčními pracovišti.

Problematika kontroly detekční technikou se dá rozdělit do okruhů

- prohlídka osoby vstupující do areálu (zpravidla jinak, než na základě vstupního oprávnění),
- prohlídka zavazadel vstupujících osob,
- základní bezpečnostní prohlídka vjíždějících vozidel,

- prohlídka materiálů vnášených nebo přivážených do areálu,
- prohlídky pošty.

K prohlídce osob jsou výhradně používány detekční rámy nebo rentgenové tunely, které jsou konstrukčně řešeny jako detektory kovů. Slouží tak zejména k zamezení vstupu osoby ozbrojené střelnou či bodnou zbraní, ale obdobně i vnášení nebezpečného předmětu či materiálu. Standardní výbavou dodávaných zařízení je soustava vertikálně instalovaných diod, které v případě detekce kovových částí označí horizontální rovinu, v níž byl kov detekován. Při správném nastavení a seřízení se jedná o velice spolehlivé detekční přístroje, které se díky snadné demontáži a možnosti samostatného napájení často využívají i v terénu.

K ruční detekci kovových předmětů jsou používány ruční detektory kovu. Díky malým rozměrům jsou tyto přístroje použitelné prakticky v jakýchkoliv podmínkách. Moderní přístroje, u nichž je možnost citlivého nastavení, jsou schopny zjišťovat i velmi malé kovové předměty.

Doplňkovou technikou využívanou při kontrole materiálů, ale zejména při bezpečnostní prohlídce vozidel, jsou používány nejrůznější rozměry zrcátek a svítilen, popř. jejich kombinace. Jejich využití je zejména tam, kde je ztížený přístup k prověřovaným místům z hlediska konstrukčního, uložení či celkové velikosti.

9.6. Příprava pracovníků obsluhy detekčních přístrojů

Základní obsluhu detekčních zařízení zvládne pracovník po krátkém zaškolení. Rozpoznávání jednotlivých materiálů se zaměřením na odhalování nebezpečných předmětů, ale zejména odhalování trhavin a ostatních součástí a jednotlivých komponentů nástražných výbušných systémů vyžaduje dlouhodobou praxi, včetně specializované přípravy s odborným zaškolením a praktickými cvičeními s pyrotechnickým personálem.

Z pohledu dlouholetých zkušeností bylo potvrzeno, že i v našich podmínkách je nezbytně nutné věnovat zvláštní pozornost řešení situací

anonymních oznámení o uložení nástražných výbušných systémů v areálech, včetně nálezů podezřelých předmětů na místech veřejně přístupných.

Součástí přípravy pracovníků odpovědných za zajišťování bezpečnostní ochrany areálů, včetně obsluhy detekčních přístrojů, by mělo být procvičování základních modelových situací. Prakticky se osvědčil nácvik činností u variant možných ohrožení, např. anonymních telefonátů o uložení nástražných výbušných systémů v areálu, přijetí zásilky vykazující znaky nebezpečnosti, evakuaci osob z ohrožených míst, uzávěry prostorů, ale i spolupráce s hasičským záchranným sborem, energetickými závody apod.

K celkovému zkvalitnění a zejména urychlení postupu v případě nálezu podezřelého předmětu je nutné vytipovat na jednotlivých areálech vhodné prostory, kde může v případě nutnosti Pyrotechnická služba Policie České republiky tento předmět delaborovat. K určení těchto prostor je vždy nutno přistupovat ve spolupráci s odpovědnými pracovníky areálu a Pyrotechnickou službou Policie České republiky, aby pro případ výbuchu mohlo být vyloučeno případné ohrožení osob a co nejvíce eliminovány případné škody na majetku. Při výběru těchto prostor je nutno brát v úvahu rozmístění vedení plynu, elektřiny, vody a jejich hlavních uzávěrů, aby případnou explozí nevznikly další sekundární škody. Rovněž celková konstrukce budov a jejich statická stránka by měla být vždy zhodnocena odborným pracovníkem.

Zásady zpracování postupu k ujednocení činnosti útvarů pro případ hrozby umístění nebo umístění nástražného výbušného systému v areálu jsou upraveny zvláštním předpisem⁵⁷⁾. Zpracovaná dokumentace je součástí „Plánu řešení mimořádných událostí v areálu“ a „Provozního řádu areálu“.

⁵⁷⁾ příloha č. 2 k pokynu ředitele bezpečnostního odboru č. 12/2019.

9.7. Obecně platné zásady kontroly osob a jejich pohybu v areálu

Využití uvedených zásad by mělo posloužit k posouzení opatření režimu vstupu osob (návštěv) do areálu. Jejich konkrétní výkon pak záleží nejen na formě a kvalitě zpracovaného „Provozního řádu areálu“, ale bude se lišit i ve způsobu provádění jednotlivých úkonů s ohledem na oprávnění subjektů provádějících ostrahu areálu (v jiném rozsahu zabezpečují příslušníci policie a v jiném zaměstnanci civilní ostrahy).

Příchod osoby (návštěvy) do areálu:

- pozornost věnovat ošacení a celkovému vzhledu a projevu vstupující osoby (adekvátní ročnímu období, účelu návštěvy apod.),
- důvod příchodu (úřední jednání, podání stížnosti, osobní návštěva, účast na hromadné akci, rodinný příslušník apod.),
- způsob komunikace (viditelná nervozita, těkavost, nesouvislý projev, vulgárnost, emotivní projev apod.),
- je-li návštěva předem dohodnuta s konkrétní osobou,
- pozornost věnovat předmětům, které s sebou osoba přináší.

Evidence osoby (návštěvy) a vydání vstupního oprávnění:

- zaevidování dat vstupující osoby a jejich další zpracování,
- porovnání dostupných dat s obsahem prezenční listiny u předem ohlášených návštěv (porady, semináře apod.),
- telefonické ověření a potvrzení přijetí návštěvy u navštíveného,
- vydání vstupního oprávnění v souladu s účelem návštěvy s poučením o označení a způsobu pohybu po areálu – jedná se o individuální záležitost každého areálu, kolik a jaké kategorie vstupních oprávnění pro externě vstupující osoby zvolí – obecně je vždy výhodnější zvolit nižší počet druhů oprávnění s dostatečně velkým rozdílem v grafické úpravě (nejlépe barevná odlišnost) mezi oprávněním pro návštěvy, které se v areálu mohou pohybovat výhradně s doprovodem a které bez doprovodu,

- při předpokládaném pohybu osob v prostorách se zvláštním režimem je nutné tyto předem upozornit např. na nutnost vypnutí mobilních telefonů, zákaz používání záznamové audio nebo video techniky apod.,
- upozornění osob na režim parkování vozidel v areálu a jeho bezprostředním okolí s eventuální možností vydání oprávnění (parkovací karty) na vyhrazeném parkovišti.

Kontrola a případné zaznamenání totožnosti návštěvníků v budovách, které nejsou veřejně přístupné, je s ohledem na další okolnosti každého případu nutno obecně považovat za legitimní nástroj pro ochranu práv dotčených osob. Danému účelu musí odpovídat nastavení celého procesu, tzn. rozsah shromažďovaných údajů, doba jejich uchování i jejich případné další využití či předání třetím stranám⁵⁸.

9.8. Detekční kontrola osoby a zavazadel

a) detekční pracoviště je zpravidla vybaveno

- detekčním rámem pro kontrolu osob (důležité je seřízení citlivosti zařízení a eliminace rušivých vlivů na zařízení),
- rentgenovým tunelem pro kontrolu zavazadel (obsluha musí být proškolená z obsluhy zařízení, ale je vhodné i další proškolení modelových situací, kde je obsluha seznámena s možnostmi úschovy a rozpoznání nebezpečných předmětů),
- ručním detektorem kovů,
- kontejnerem s těsným uzávěrem pro možnost uložení předmětu vykazujícího znaky nebezpečnosti (zejména z hlediska biologicko – bakteriologického),
- úschovným objektem (trezorem) pro možnost uložení nebezpečných předmětů,
- odkládacím stolem.

Před započítím prohlídky osoby detekční technikou je vždy nezbytné vznést dotaz u kontrolované osoby, zdali její zdravotní stav dovoluje vstup

⁵⁸ Evidence návštěvníků při vstupech do budov a kopírování dokladů. In: . Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, Stanovisko 3/2016. Dostupné také z: https://www.uouu.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=26885

detekčním rámem (zejména u osob používajících kardiostimulátory). Vhodnou formou je viditelné umístění upozornění pro kardiaky. U osob zdravotně nezpůsobilých, jako jsou kardiaci, vozíčkáři apod., zvolit jinou formu kontroly (ruční detektor kovů). U vozíčkářů věnovat pozornost i samotným vozíčkům a jejich příslušenství. Zároveň je nutné upozornit kontrolovanou osobu na neškodnost rentgenového zařízení vůči technickým zařízením, jako jsou osobní počítače, videotechnika, mobilní telefony apod.

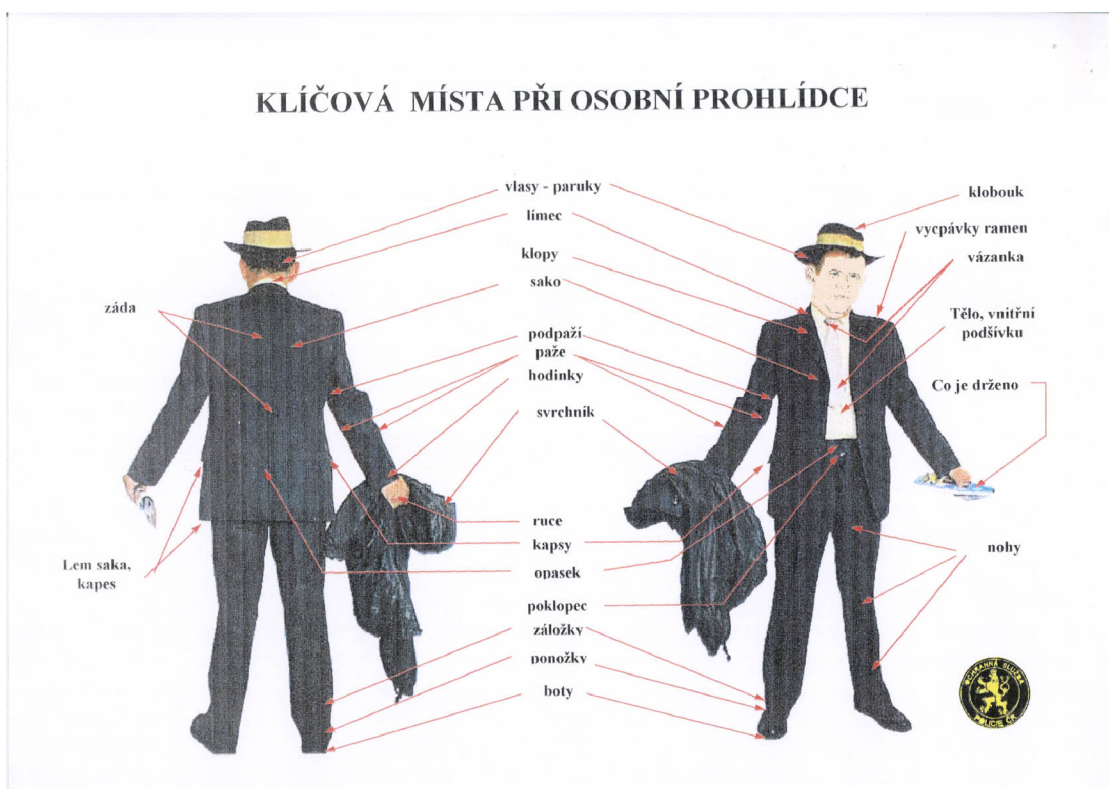
Vzory těchto opatření jsou přílohou č. 2 této práce.

b) postup při detekční kontrole

- odložení zavazadel na podávací pás rentgenového tunelu,
- odložení volně přístupných kovových předmětů na odkládací stůl,
- průchod detekčním rámem, eventuálně opakovaný průchod a dohledání kovových předmětů ručním detektorem kovů se zaměřením na klíčová místa při osobní prohlídce,
- prohlídka zavazadla v rentgenového tunelu, případně dohledání možných nebezpečných předmětů v nich uložených,
- kontrola funkčnosti technických zařízení (např. videokamery apod.).
 - o Z důvodu ochrany osoby a instituce před obviněním z poškození zařízení či média nikdy nemanipulovat s těmito druhy zařízení. Pracovník obsluhy detekčního zařízení vždy požádá vstupujícího o otevření běžně přístupných součástí zařízení (prostor pro kazety apod.), kontrolní spuštění zařízení, případně namátkové předvedení funkčnosti části zařízení (např. vysunutí stativu apod.).
- uložení předmětů způsobilých ohrozit život nebo zdraví osob nebo majetek proti potvrzení o úschově,
 - o S účinností od 30. ledna 2021 nabyla účinnosti novela zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 13/2021 Sb.). Tato novela v § 29a nově stanoví: „Pokud orgán veřejné moci vynucuje zákaz vstupu se zbraní do svých úředních či chráněných prostor, umožní jejímu držiteli

uložení krátké zbraně v souladu se zákonem“. **Vzor o uložení zbraně je přílohou č. 3 této práce.**

- vyzvednutí zavazadel z rentgenového tunelu,
- odložení oděvních svršků, eventuálně zavazadel do určeného prostoru (*šatny*),
- předání návštěvy zaměstnanci odpovědnému za její doprovod (*pohyb*) po areálu.

Obrázek č. 8 – Klíčová místa při osobní prohlídce⁵⁹

c) doprovod a pohyb osoby v areálu

Za doprovod osoby (návštěvy) po areálu až do jejího odchodu je odpovědný

- navštívený zaměstnanec,
- zaměstnanec pověřený navštíveným zaměstnancem (např. sekretářka),

⁵⁹ Pyrotechnická služba PČR

- zaměstnanec zajišťující konanou akci – organizátor (např. při tiskové konferenci zaměstnanec tiskového oddělení apod.).

Pohyb osob v areálu je nutné kontrolovat průběžně v průběhu pracovní doby zaměstnancem s dobrou místní a osobní znalostí. Případné nedostatky (např. pohyb návštěv bez doprovodu) ihned řešit s odpovědným zaměstnancem a jeho nadřízeným, s možností návštěvu vykázat z areálu.

d) odchod osoby z areálu

- převzetí osoby od zaměstnance odpovědného za její doprovod,
- odepsání osoby z evidence návštěv a převzetí vstupního oprávnění (*karty*),
- vrácení uložených nebezpečných předmětů nebo oděvních svršků a zavazadel,
- věnování pozornosti vynášeným předmětům.

9.9. Obecně platné zásady bezpečnostní prohlídky motorového vozidla

Bezpečnostní prohlídku vozidla je třeba rozdělit do dvou základních kategorií

- a) při vjezdu vozidla do areálu,
- b) při zaparkování vozidla v blízkosti areálu.

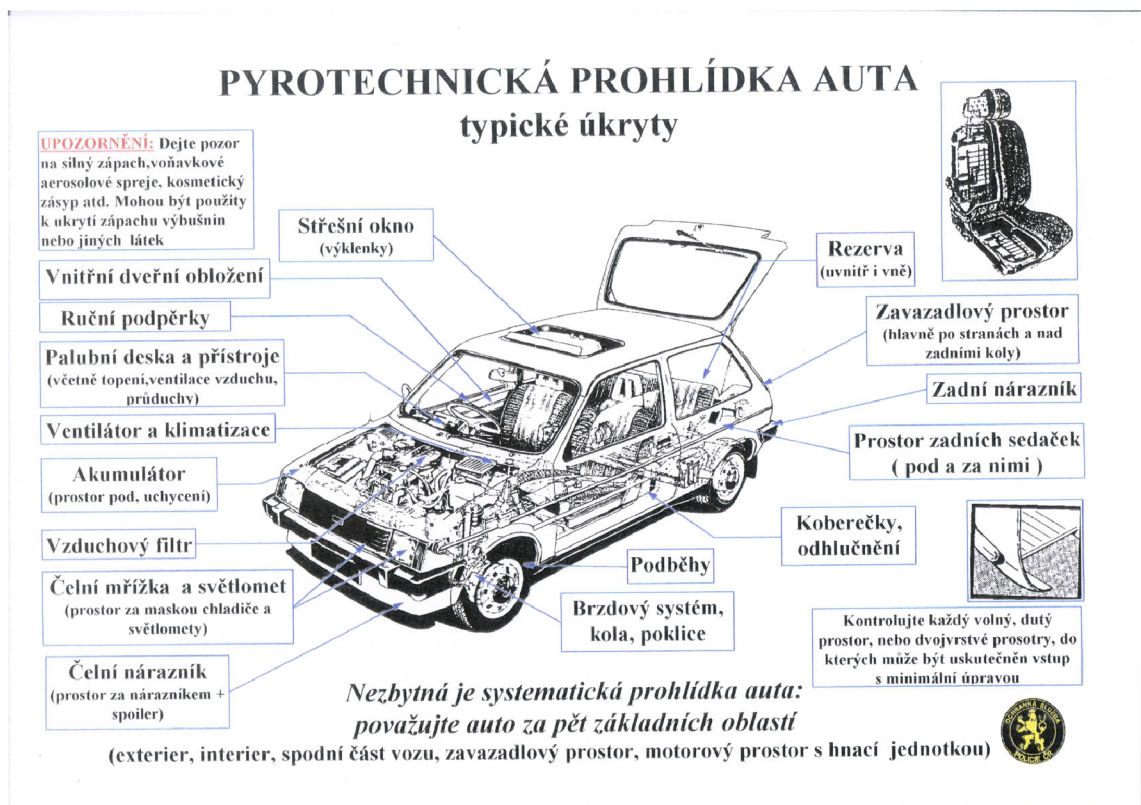
Při vjezdu vozidla do areálu:

- prohlídku provádět před hranicí areálu,
- prohlídku provádí minimálně dvě osoby, které se zaměří na
 - kontrolu totožnosti řidiče a oprávněnosti vjezdu vozidla,
 - pyrotechnickou prohlídku vozidla.

Při prohlídce vozidla je třeba se zaměřit na:

- důvody a oprávnění vjezdu vozidla (např. zásobování, dodavatelské firmy, náhodný neohlášený vjezd bez uvedení důvodu apod.),

- kontrolu obsahu zavazadlového a nákladového prostoru vozidla (kontrola zavazadel a nákladu),
- prohlídka podvozku vozidla za použití pyrotechnického zrcadla,
- při prohlídce se zaměřit na atypické věci (např. nová součástka, nový lak, připevněné předměty na podvozku, drátky, nebezpečné látky v nákladovém prostoru – hořlaviny, barvy, chemikálie apod.),
- do areálu nepouštět vozidla s pohonem na LPG.

Obrázek č. 9 – Pyrotechnická prohlídka vozidla⁶⁰

V případě, že vozidlo bylo zaparkováno v blízkosti areálu (např. parkuje v zákazu zastavení nebo stání, popřípadě nemá platné povolení k parkování ve vyhrazeném prostoru) a jeví znaky podezřelosti, se provádí pyrotechnická prohlídka podle těchto zásad

- na povrchu vozidla hledat stopy po násilném vniknutí do vozidla,

⁶⁰ Pyrotechnická služba PČR

- věnovat pozornost okolí vozidla – stopy a zbytky materiálu po umístění nástražného výbušného systému (např. drátky, lepenka, zbytky munice apod.) nebo stopy po vytékání benzínu,
- získat co nejvíce informací o majiteli vozidla,
- při prohlídce podvozku vozidla použít zrcadla a kvalitní svítilny,
- při prohlídce se zaměřit na atypické věci na vozidle (např. nová součástka, nový lak, připevněné předměty na podvozku, drátky, předměty na sedadlech apod.).

Pyrotechnickou prohlídkou, se v souladu s interním aktem řízení⁶¹⁾, rozumí prověřování areálu nebo prostoru s cílem vyloučení možnosti uložení podezřelého předmětu, nástražného výbušného systému nebo jeho částí a výbušných předmětů, které by mohly svým účinkem ohrozit zdraví nebo život osob nebo způsobit škody na majetku,

Pyrotechnická prohlídka je součástí preventivních a bezpečnostních opatření⁶²⁾ při prověřování bezpečnosti budov, prostorů, dopravních prostředků a osob a při zajišťování bezpečnosti chráněných objektů a prostorů, určených osob⁶³⁾ a osob, kterým je poskytována zvláštní ochrana⁶⁴⁾

⁶¹⁾ Závazný pokyn policejního prezidenta č. 12/2012, kterým se upravuje provádění pyrotechnických prohlídek, bezpečnostních opatření a postup při oznámení o uložení nástražného výbušného systému, nálezů podezřelého předmětu, nástražného výbušného systému, munice, výbušnin a výbušných předmětů nebo při výbuchu

⁶²⁾ Čl. 2 písm. a) závazného pokynu policejního prezidenta č. 10/2009, o zajišťování vnitřního pořádku a bezpečnosti.

⁶³⁾ § 48 a 49 zákona č. 273/2008 Sb.

Pokyn ministra vnitra č. 15/2005, kterým se ukládají úkoly k zabezpečení ochrany ústavních činitelů České republiky a osob, kterým je ochrana poskytována podle mezinárodních dohod.

⁶⁴⁾ Zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů.

10. Návrh analýzy rizik pro bezpečnostní ochranu areálů prvků kritické infrastruktury, objektů důležitých pro obranu státu a objektů možného napadení v rámci Ministerstva vnitra

Bezpečnostní ochrana areálů je v rezortu Ministerstva vnitra stanovena nařízením Ministerstva vnitra a služebním předpisem státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 18/2019, kterým se upravuje bezpečnostní ochrana areálů

a pokynem ředitele bezpečnostního odboru č. 12/2019 k provádění bezpečnostní ochrany areálů.

Účinnost a odolnost celého systému bezpečnostní ochrany areálu je závislá na mnoha proměnných a faktorech, které nelze s jistotou předvídat, ale lze se na ně správnými postupy připravit. Jedním z těchto postupů je i analýza rizik pro areál. Analýzu rizik můžeme definovat jako provedený rozbor, posouzení a vyhodnocení rizik, příčin a podmínek jejich vzniku, rozsah nežádoucích dopadů, ztrát a škod. Je založena na kvalifikovaném odhadu odborných útvarů. Stanoví pravděpodobnost (četnost) vzniků daných jevů a jejich lokalizaci.

V analýze rizik se můžeme nejčastěji setkat s těmito pojmy:

Aktivum – vše co má pro společnost nějakou hodnotu, která může být zmenšena působením rizika a mělo by být odpovídajícím způsobem chráněno.

Hrozba – je síla, událost, aktivita nebo osoba, která má nežádoucí vliv na bezpečnost nebo může způsobit škodu.

Opatření – je postup, proces, procedura, technický prostředek neb cokoliv, co bylo navrženo pro zmírnění působení hrozby, snížení zranitelnosti nebo dopadu hrozby.

Riziko – pravděpodobnost, že hrozba zneužije zranitelnost a způsobí narušení důvěrnosti, celistvosti nebo dostupnosti.

Zranitelnost – nedostatek, slabina nebo stav aktiva, které může být zneužito hrozbou.

Pro potřeby hodnocení hrozeb, jejichž dopad může mít mnohostranné důsledky na více aktiv, lze pro potřeby analýzy rizik pracovat i s následujícími pojmy⁶⁵:

Přístupnost - snadnost, s jakou může být aktivum zasaženo.

Zabezpečenost - úroveň stávajícího zabezpečení aktiva.

Kritičnost - význam pro systém, podsystém, celek nebo součást.

Obnovitelnost - odhaduje čas potřebný k nahrazení, opravě nebo překlenutí poškozeného nebo zničeného aktiva.

Rozpoznatelnost - časový horizont od vzniku a identifikace závady po nalezení její příčiny.

Podmínky působení - souhrn vnějších faktorů, které vytváří příznivé či nepříznivé podmínky pro působení přírodní nebo antropogenní hrozby.

Aktivovatelnost - časový horizont aktivace hrozby.

Expozice - časový horizont působení hrozby na aktivum.

Potenciál - velikost účinku hrozby.

Účinnost - schopnost bezpečnostních opatření minimalizovat působení hrozby a její dopad na aktivum.

Realizovatelnost - dostupnost a využitelnost technologických opatření k minimalizaci hrozby.

Finanční náročnost - dostupnost finančních zdrojů k implementaci bezpečnostních opatření.

Časová náročnost - doba potřebná na realizaci bezpečnostních opatření.

Vyhodnocení rizik v oblasti bezpečnostní ochrany areálu se promítá v následujících částech:

⁶⁵ ŘEHÁK, David. *Kritická infrastruktura elektroenergetiky: určování, posuzování a ochrana*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-126-2.

	Bezpečnostní posouzení	Plán řešení MU	Dokumentace RP
NMV a SP č. 18/2019	čl. 26 odst. 1 písm. a) bod 5 a 6	čl. 26 odst. 1 písm. d) bod 2	čl. 27 odst. 1 písm. a) bod 3
příloha č. 4 PŘBO	čl. 1 písm. a) bod 5	čl. 1 písm. d) bod 2	čl. 3 písm. a) bod 3 a 4

Tabulka č. 12 – Vyhodnocení rizik v MV (autor)

V čl. 3 písm. a) bod 4 přílohy č. 4 pokynu ředitele bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra č. 12/2019 je mimo jiné uvedeno „Možná rizika je nutno posuzovat z hlediska předpokládaných následků. K eliminaci předpokládaných hrozeb je nezbytné stanovit celkovou míru rizika jako „malá“, „střední“ nebo „velká“.

Vyhláška č. 528/2005 Sb. stanoví vyhodnocení rizik obdobně v § 10 odst. 3 písm. d) „stanovením míry rizika, jako "malé", "střední" nebo "velké", na základě vyhodnocení hrozeb a zranitelnosti utajovaných informací.“.

Z obou uvedených příkladů je patrné, že vyhodnocení rizika a stanovení míry rizika ve vztahu k hrozbě ponechává čistě na zpracovateli včetně zvolené metody.

Tato kapitola si bere za cíl stanovit příkladnou analýzu rizika pro potřeby bezpečnostní ochrany areálů prvků KI, ODOS a OMN, aby byl zajištěn sjednocený postup v rezortu MV.

10.1. Seznam typů hrozeb a možné ohrožení aktiv v areálech Ministerstva vnitra

Seznam typů ohrožení je příkladně stanoven v čl. 1 písm. a) bod 5 přílohy č. 4 k pokynu ředitele bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra č. 12/2019. Vzhledem k tomu, že areály MV jsou dislokovány po celé ČR a často plní multifunkční roli není tento seznam hrozeb konečný, ale lze z něho jako základu vycházet.

Druh hrozby
havárie inženýrských sítí nebo rozvodů
hrozba ohlášení nebo umístění nástražného výbušného systému
havárie jaderného energetického zařízení
únik nebezpečné látky
živelní pohroma nebo havárie vodního díla
požár, výbuch plynu, munice nebo jiné výbušné látky
režim provozu
uložené předměty chráněného zájmu

Tabulka č. 13 - Seznam hrozeb (autor)

10.2. Stručný popis hrozeb

Havárie inženýrských sítí nebo rozvodů - požáry, exploze v objektech se zvýšeným nebo vysokým požárním nebezpečím, poškození aktiv únikem vody. Doprovodným průběhem úniku vody či požáru je i zkrat elektrozařízení. Pokud je v areálu instalován poplachový zabezpečovací systém a jeho detektory jsou přímo zasaženy vodou či požárem vyhlásí jejich poškození či úplná destrukce poplachový signál. Na základě vyhodnocení vzdáleně nesouvisejících poplachových signálů může operátor dohledového centra předpokládat i tento typ narušení bezpečnostní ochrany areálu.

Hrozba ohlášení nebo umístění nástražného výbušného systému – NVS se rozumí výbušná nebo zápalná látka nebo pyrotechnický prostředek a iniciační

prvek tvořící celek, který je schopen vyvolat za určitých, uživatelem nebo výrobcem předem stanovených podmínek výbuchový účinek, ložisko požáru nebo výbuchem rozptýlit po okolí chemickou, biologickou, radioaktivní či jinak nebezpečnou látku; nástražný výbušný systém bývá zpravidla ukryt v obalu nebo má takovou vnější formu, která skrývá jeho pravý účel; za nástražný výbušný systém se považuje i takový předmět, který je sestaven jako nástražný výbušný systém, obsahuje výbušninu, ale jeho iniciační systém je nefunkční, a dále atrapa nástražného výbušného systému, kdy jeden nebo více předmětů jsou sestaveny tak, že budí dojem nástražného výbušného systému, ale neobsahuje výbušné nebo zápalné látky a nemůže vyvolat účinky nástražného výbušného systému. Komplexní postupy jsou řešeny v příloze č. 2 pokynu ředitele bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra č. 12/2019.

Havárie jaderného energetického zařízení - radiační havárie je radiační nehodou, tj. událostí, která má za následek nepřipustné uvolnění radioaktivních látek nebo ionizujícího záření nebo nepřipustné ozáření fyzických osob a jejíž následky vyžadují naléhavá opatření na ochranu obyvatelstva a životního prostředí (nejedná se tedy o případ použití zbraní hromadného ničení). V souladu s touto definicí se plánují a připravují neodkladná ochranná opatření pro ta jaderná zařízení, kde je stanovena zóna havarijního plánování (dále jen „ZHP“), tzn. pro události na těchto zařízeních, jejichž důsledky vyžadují provedení neodkladných opatření na ochranu obyvatelstva. Na území České republiky se toto týká pouze jaderných elektráren Temelín a Dukovany, které mají stanovenou ZHP.

S ohledem na možné dopady je však třeba uvažovat i vznik krizové situace - radiační havárie v důsledku havárie jaderného zařízení v zahraničí. Následující vzniklá radiační mimořádná situace pak může vést k zavádění ochranných opatření na území ČR.

Při vzniku radiační havárie na území ČR nebo mimo ně nelze vyloučit, že v důsledku úniku radioaktivních látek do životního prostředí dojde, v závislosti na rozsahu a průběhu radiační havárie, k ozáření osob a kontaminaci části, příp. celého území ČR.

Únik nebezpečné látky – nebezpečnou látkou se rozumí látky nebo přípravky, které mají jednu nebo více vlastností, pro které mohou být klasifikovány jako výbušné, oxidující, hořlavé, toxické, žíravé, dráždivé, senzibilizující, karcinogenní, mutagenní a jsou zdraví škodlivé či nebezpečné pro životní prostředí a zbraně hromadného ničení (tzv. CBRN), které jsou schopny způsobit hromadné zabíjení a rozsáhlé ničení; jedná se zejména o jaderné, radiologické, chemické, bakteriologické (biologické) a toxinové zbraně. Škodlivé účinky se projevují na zdraví lidí ve formě energetických účinků na primární obsluhu a nejbližší okolí (výbuch a požár s následkem smrti a těžkých zranění) nebo ve formě působení chemických stresorů na lidský organismus (smrt, zvýšená nemocnost, trvalé poškození zdraví). Obdobné projevy se týkají působení na přírodní prostředí, v němž uniklé nebezpečné látky mohou přetrvávat několik dní až několik let po havárii a ve značné vzdálenosti od místa havárie (šíření vzduchem a vodou).

Živelní pohroma nebo havárie vodního díla - požáry, sněhová kalamita, vichřice, sesuvy půdy, zemětřesení, dlouhotrvající vysoké teploty. Narušení vodního díla (přehrady, hráze) vzdouvajícího nebo akumulujícího povrchové vody, bude svými rozsáhlými ničivými účinky důvodem ke vzniku krizové situace a následnému vyhlášení krizového stavu. Rozsah území, na kterém bude krizový stav vyhlášen, je přímo závislý nejen na množství zadržené vody, konfiguraci terénu pod vodním dílem, průběhu a rychlosti průlomové vlny zvláštní povodně, ale hlavně na velikosti měst a obcí (bytové a výrobní zástavby) v dosahu zvláštní povodně.

Ztráty na lidských životech, zdraví, majetku a narušené infrastruktury budou nedožrnné, ale jejich rozsah bude do určité míry závislý na připravenosti územních orgánů a obyvatelstva na řešení této krizové situace. Vlastní řešení krizového situace bude vyžadovat od krizových orgánů velké úsilí, protože nezbytná opatření se budou provádět nejen na území postiženém průlomové vlny zvláštní povodně, ale i na území kde bude umístěno evakuované obyvatelstvo.

O možnosti předvídání vzniku této krizové situace, lze uvažovat jen v tom případě, že půjde o nezvládnutelnou poruchu vodního díla, zvětšující se průsaky anebo stupňující příval vody po dlouhotrvajících srážkách a přívalových deštích.

Režim provozu – režimem provozu se rozumí režim užívání areálu. Areál může být obsazen pouze v pracovní dny v pracovní době, provoz je nepřerušen celý rok nebo je areál aktivní pouze ve výjimečných případech, apod. V závislosti na tomto režimu je nutno přijmou bezpečnostní opatření, která zohlední včasnou detekci případného narušení, zcizení nebo poškození aktiva.

Uložené předměty chráněného zájmu – např. materiál, vozidla, škodlivé či návykové látky zadržené v rámci trestního řízení nebo za účelem likvidace nebo skladování. Existuje důvodný předpoklad, že s umístěným těchto látek může být seznámena i neoprávněná osoba, která nedostatečné zabezpečení může zneužít ve svůj prospěch a zcizení aktiva.

10.3. Analýza rizika

Analýza rizik obsahuje odhalení zdrojů rizik, jejich příznivých a nepříznivých následků a možností, že se tyto následky přihodí.

Dopad (D)

Škoda způsobená realizovanou hrozbou. Významnost způsobené škody je rozdělena do pěti stupňů.

DOPAD	1	Zanedbatelný
	2	Malý
	3	Střední
	4	Velký
	5	Kritický

Tabulka č. 14 – Dopad (autor)

Pravděpodobnost (P)

Pravděpodobnost výskytu potenciaální hrozby v rámci určitého časového období na daném území. Hodnoty dopadu jsou rozděleny do pěti stupňů. Toto dělení se běžně užívá v případech, kdy se podobně hledá pravděpodobnost určité události.

PRAVDĚPODOBNOST	1	Nepravděpodobná
	2	Malá
	3	Střední
	4	Vysoká
	5	Velmi vysoká

Tabulka č. 15 – Pravděpodobnost (autor)

PRAVDĚPODOBNOST	Velmi vysoká	4	4	8	12	16
	Vysoká	3	3	6	9	12
	Střední	2	2	4	6	8
	Malá	1	1	2	3	4
			1	2	3	4
			Malý	Střední	Velký	Kritický
			DOPAD			

Tabulka č. 16 – Matice rizika (autor)⁶⁶

⁶⁶ ČSN EN IEC 31010 (010352). *Management rizik - Techniky posuzování rizik*. Praha: Česká agentura pro standardizaci, 2020, 116 s. ed. 2. B.10.3 Matice následků a pravděpodobné možnosti výskytu (matice rizika neboli tepelná mapa).

Bodová hodnota	Riziko
1 – 3	Nízké – není nutno přijímat opatření
4 – 7	Přijatelné – přijmout opatření organizačního charakteru
8 – 11	Nežádoucí – realizovat preventivní opatření a přijmout opatření organizačního charakteru
12 – 16	Nepřijatelné – okamžitě přijmout opatření na snížení rizika

Tabulka č. 17 – Hodnocení rizika (autor)

Hrozba	Dopad	Pravděpo dobnost	Riziko	Hodnocení rizika
	D	P	R	
živelní pohroma nebo havárie vodního díla	3	1	3	nízké
uložené předměty chráněného zájmu	3	2	6	přijatelné
hrozba ohlášení nebo umístění nástražného výbušného systému	2	3	6	přijatelné
havárie jaderného energetického zařízení	4	3	12	nepřijatelné

Tabulka č. 18 – Významnost rizika (autor)

Je nutno brát na zřetel, že údaje v tabulce jsou příkladného charakteru. Pravděpodobnost a dopad hrozby je nutno posuzovat vždy ke konkrétnímu areálu, zasaženému aktivu a okolním podmínkám.

10.4. Zvládání rizik

Existuje řada možností zvládání rizik, které lze pro kritické činnosti použít. Ne všechna rizika mohou být odstraněna nebo snížena na přijatelnou úroveň. Jaký přístup se zvolí je na rozhodnutí ředitele areálu Ministerstva vnitra na základě doporučení vedoucího bezpečnostní ochrany areálu⁶⁷. Rozhodnutí jakým způsobem bude riziko řešeno, je příkladně znázorněno níže v tabulce č. 19.

V rámci vhodného zvládání rizik je možné použít jednu možnost nebo jejich kombinaci:

Přijmout – vedení z důvodu nízké pravděpodobnosti výskytu rizika nebo neekonomičnosti nákladů řízení rizika toto riziko akceptovat.

Přenést – pro některá rizika je možnou odezvou přenesení na někoho jiného například pojištění rizika.

Řešit/plánovat – tato strategie se snaží zvýšit odolnost proti přerušení činností tím, že kritické činnosti pokračují na předem stanovené minimální úrovni a v časových rámcích stanovených analýzou dopadů.

⁶⁷ Čl. 6 odst. 2 písm. l) NMV a SP č. 18/2019

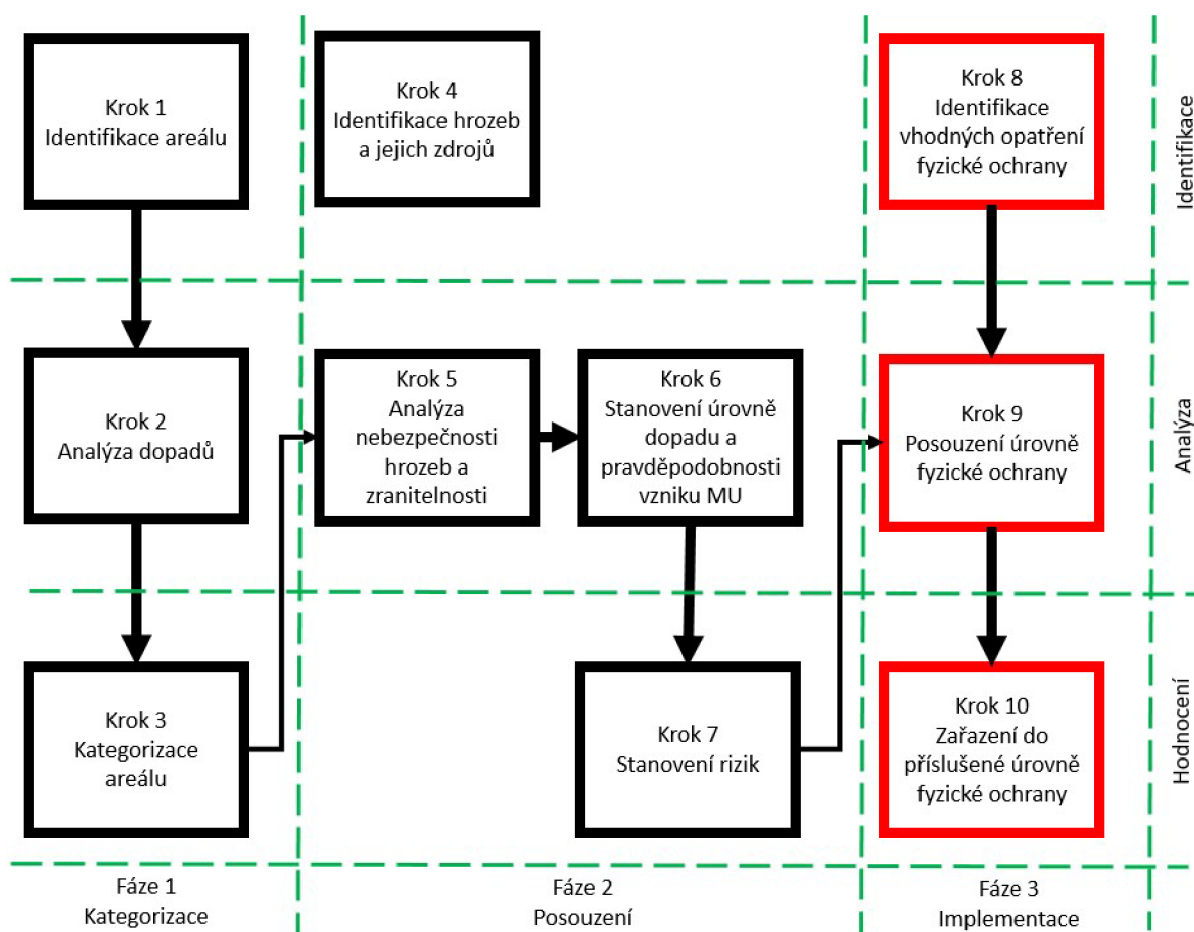
Hrozba	Způsob zvládnání rizika	Návrh řešení
živelní pohroma nebo havárie vodního díla	řešit	Zpracovat plán evakuace zaměstnanců a dalších aktiv. Zastavit provoz areálu.
uložené předměty chráněného zájmu	řešit	Ověřit platnost opatření v dokumentaci bezpečnostní ochrany areálu. V případě zvýšeného rizika odcizení posílit bezpečnostní opatření.
hrozba ohlášení nebo umístění nástražného výbušného systému	řešit	Postupovat v souladu s přílohou č. 2 PŘBO č. 12/2019. Dle situace zajistit evakuaci areálu.
narušení dodávek elektrické energie, plynu, vody	přijmout	Není možno řešit silami a zdroji MV. V případě, že je areál vybaven náhradním zásobováním (elektřiny, plynu, vody) je nutno uvést do provozu.

Tabulka č. 19 – Zvládnání rizik (autor)

Navrhované postupy jsou opět příkladného charakteru a je třeba je řešit ke skutečné lokaci a funkci areálu.

10.5. Algoritmus objektivizace rizik a hrozeb pro prvky kritické infrastruktury, objekty důležité pro obranu státu a objekty možného napadení v rámci Ministerstva vnitra

Zkušenosti autora práce získané během působení na Ministerstvu vnitra silně zvýrazňují rozdílné chápání systému bezpečnostní ochrany areálu. V tomto směru lze shledat nedostatky zejména v personální rovině. Níže uvedený návrh automatizuje objektivizaci rizik pro ODOS (NODOS) v resortu MV pro vedoucí bezpečnostní ochrany areálu. Součástí návrhu je krokový algoritmus a jednotlivý popis bodů. Při postupu dle níže uvedeného algoritmu lze předpokládat minimalizaci chybných kroků, které v důsledku mohou vést k poškození majetku a ohrožení na životech a zdraví osob.

Obrázek č. 10 – Algoritmus objektivizace rizik (autor)

Krok 1

Prvním krokem algoritmu objektivizace hrozeb a rizik je identifikace zařízení, stanovení jejich hodnoty a seskupení. Identifikace spočívá ve vytvoření soupisu všech zařízení nacházejících se uvnitř zvolené hranice objektu.

Krok 2

Na základě informací získaných v předchozím kroku je možno přistoupit k analýze dopadů v důsledku poškození zařízení. Nejprve jsou tato zařízení podrobena analýze podle odvětvových kritérií. Ve druhém kroku je třeba každé zařízení podrobit analýze dopadů.

Krok 3

Výsledkem výše uvedené analýzy dopadů je kategorizace zařízení do sektorů dle kapitoly č. 2. V tomto kroku je na místě zhodnocení, do kterého sektoru areál spadá, a z toho vyplývající opatření pro:

- Sektory 1 a 2 – Kritická infrastruktura
- Sektor 3 – Objekt možného napadení
- Sektory 4 a 5 – Objekty důležité pro obranu státu

Krok 4

Čtvrtým krokem druhé fáze algoritmu je identifikace hrozeb a jejich zdrojů. Identifikace se provádí tak, že se vybírají ty hrozby a jejich zdroje, které mohou ohrozit alespoň jedno ze zařízení zařazených do příslušné kategorie. Pro identifikaci hrozeb a jejich zdrojů lze vycházet ze seznamu hrozeb sestavených podle dostupné literatury, vlastních zkušeností, průzkumů či dříve provedených analýz.

Krok 5

Analýza nebezpečnosti hrozeb a zranitelnosti kategorizovaných zařízení je významným krokem algoritmu. Nejprve je provedeno zhodnocení každé hrozby vůči každému zařízení či skupině zařízení. U všech zařízení, na něž může jakákoli hrozba uplatnit svůj negativní vliv, je nutné určit úroveň nebezpečnosti těchto hrozeb a úroveň zranitelnosti zařízení vůči vlivu těchto hrozeb.

Krok 6

V pořadí šestým krokem, navazujícím na analýzu nebezpečnosti hrozeb a zranitelností, je stanovení závažnosti dopadu a pravděpodobnosti vzniku mimořádné události.

Krok 7

Posledním krokem druhé fáze algoritmu je stanovení úrovní rizik jednotlivých objektů a jejich následná prioritizace. Způsob jakým jsou dopady a pravděpodobnost kombinovány za účelem stanovení úrovně rizika se obecně mění podle druhu rizika a účelu, pro který jsou výstupy posuzování rizika využity.

Krok 8

Nejprve je provedena identifikace vhodných opatření fyzické ochrany, jež spočívá ve výběru těch opatření fyzické ochrany, které mohou být aplikovány v podmínkách za běžné bezpečnostní situace. Vychází z platných technických norem a běžně používaných opatření k ochraně osob a majetku, včetně opatření používaných k ochraně, materiálů a informací stanovených platnými právními předpisy.

Krok 9

Posouzení úrovně fyzické ochrany objektů se provádí metodou analýzy podkladových materiálů, terénním šetřením opatření fyzické ochrany a jejich vyhodnocením. Forma posouzení fyzické ochrany spočívá ve vyplnění formalizovaných záznamů posouzení fyzické ochrany objektu, což vytváří základní předpoklad pro jednotnost a optimálnost vlastní realizace posouzení fyzické ochrany a porovnatelnost výsledků v místě a čase.

Krok 10

Posledním krokem algoritmu objektivizace rizik zařízení je řazení posouzených zařízení do příslušných úrovní fyzické ochrany. Každý objekt, prostor nebo technologický prvek má svůj význam. Jejich význam je v tomto systému různý a tomu významu musí odpovídat úroveň zajištění opatřeními fyzické ochrany.

10.6. Přehled možných zdrojů rizik a analýza ohrožení v rámci Ministerstva vnitra

Analýza ohrožení Ministerstva vnitra vychází z relevantních podkladů, z příslušných metodických materiálů a interních aktů řízení a také zkušeností pracovníků krizového řízení Ministerstva vnitra. Jako vstupní podklady pro tuto analýzu posloužily zejména Závěrečná zpráva Analýzy hrozeb pro Českou republiku, schválená usnesením vlády č. 369 ze dne 27. dubna 2016 a jednotlivé typové plány, kdy byl zohledněn zejména dopad konkrétní situace na samotné MV. Do analýzy ohrožení a souvisejících opatření byly zapracovány také praktické poznatky z krizové situace spojené s výskytem nákazy COVID-19 na území ČR.

Ohrožení je posuzováno pouze pro Ministerstvo vnitra, nikoliv pro celý rezort Ministerstva vnitra, nejsou tedy zohledněna specifická rizika například pro Policii ČR nebo Hasičský záchranný sbor ČR.

Analýza ohrožení se detailněji zaměřuje pouze na takový druh a intenzitu ohrožení, které může významným způsobem narušit činnost MV v dlouhodobějším horizontu (více než několik hodin), zasáhnout výraznou část jeho pracovníků (více než několik osob), nebo narušit systémy, které jsou nutné pro jeho fungování a to vždy ve vztahu k zásadním agendám vykonávaným MV, zejména ve vztahu k řešení krizových situací a výkonu nezbytných agend. Není tedy řešen například krátkodobý výpadek zásobování vodou nebo energiemi, krátkodobá pracovní neschopnost několika zaměstnanců, drobné provozní havárie a výpadky informačních systémů a jiné události malého významu, které nedosahují intenzity narušující výkon agend MV jako celku.

Obecně je možné konstatovat, že pro výkon funkce MV je nutné, aby zaměstnanci MV měli možnost v prostorách MV vykonávat svoji práci v bezpečných podmínkách, a aby byly funkční systémy a sítě, které pro výkon své práce tito zaměstnanci potřebují. Ohrožení funkce MV může spočívat zejména v ohrožení života a zdraví zaměstnanců MV, ohrožení majetku MV, nezbytného pro výkon práce zaměstnanců, výpadku systémů a sítí, nezbytných pro provoz MV a omezení dostupnosti prostor MV (tedy možnosti se k prostorám dopravit a vstoupit do nich) pro zaměstnance. Jednotlivé druhy ohrožení jsou

níže specifikovány, včetně jejich možných příčin a dopadů. U příčin a dopadů jsou zvažovány pouze realistické scénáře, nikoliv absurdní situace, které jsou pouze velmi málo pravděpodobné. Některé situace, které z určitých důvodů nejsou považovány za rizikové, jsou také uvedeny níže v textu, aby bylo jasné, že nebyly zcela opomenuty. Jednotlivá ohrožení jsou řazena podle jejich dopadů, tedy život a zdraví před majetkem, výpadkem systémů a omezením dostupnosti prostor.

10.7. Vyhodnocení rizik

Jednotlivá ohrožení jsou vyhodnocena způsobem srovnatelným s provedenou Analýzou hrozeb pro ČR, tedy vyhodnocením jejich pravděpodobnosti (na škále 1-3) a také následku (na škále 1-3). Celková úroveň rizika je pak součinem koeficientu pravděpodobnosti a koeficientu možných následků, kdy za situace s nízkým rizikem jsou považovány typy ohrožení, které dosahují úrovně rizika 1-4. Podrobněji je škálování řešeno v kapitole 10.3. této práce. Tyto situace jsou ve většině případů zmíněny pouze stručně a nejsou pro ně rozepisována opatření s výjimkou ohrožení, pro které MV již má připravená opatření bez ohledu na tuto analýzu (například nahlášení nástražného výbušného systému). Naopak pro ohrožení s úrovní rizika 6-9 jsou opatření dále v textu blíže specifikována a ohrožení je detailněji analyzováno, neboť tato ohrožení představují vysoké riziko pro činnost MV. Jednotlivé druhy ohrožení vycházejí z Analýzy hrozeb pro ČR, ale také z dalších ohrožení, která vyplývají ze specifik činnosti MV.

Vyhodnocení rizik tvoří přílohu č. 1 této práce.

10.8. Opatření

Opatření Ministerstva vnitra, která mají čelit ohrožujícím situacím, je možné dělit do tří hlavních kategorií:

- 1) Snížení pravděpodobnosti, že k ohrožující situaci vůbec dojde (prevence)
- 2) Snížení dopadu případné ohrožující situace na MV (detekce a reakce)
- 3) Zajištění akceschopnosti MV i při ohrožující situaci, respektive po jejím skončení (obnova a udržení zásadních činností)

Hlavním cílem MV je dosáhnout toho, aby žádné ohrožující situace nenastaly, a tedy nebylo nutné řešit jejich následky, ani zajištění akceschopnosti MV. Důraz je tedy kladen především na prevenci. U některých ohrožujících situací je možné aktivitou zaměstnanců a vedení MV dosáhnout snížení pravděpodobnosti jejich výskytu (požár budovy), jiné však není možné v tomto ohledu nijak ovlivnit (nález nevybuchlé munice, povodeň).

Preventivní opatření spočívají obecně v nastavení příslušných režimových opatření, která pomáhají minimalizovat rizika, která jsou neoddelitelně spjata s činnostmi MV (např. využívání elektrických přístrojů, vaření jídla v jídelnách apod.) a omezují rizikové činnosti zaměstnanců (např. kouření, manipulace s otevřeným ohněm), dále v důrazu na dobrý stav budov a majetku MV, zejména s ohledem na majetek, který je způsobilý vést ke vzniku ohrožující situace a způsobit škody na majetku MV, či zdraví zaměstnanců (např. systémy vytápění, rozvody vody a energií, elektrické přístroje a vozidla) a jeho pravidelné údržbě a kontrole, ve výběru kvalitních zaměstnanců na pozice spjaté s určitými rizikovými činnostmi a pravidelném školení všech zaměstnanců ohledně možných rizik a jejich zvládnutí. Mezi preventivní opatření je možné zařadit také hlídkovou činnost příslušníků Policie ČR v okolí areálů MV a obecně všechna opatření sloužící k ochraně areálů MV.

Opatření snižující dopad jednotlivých ohrožení jsou zaměřena zejména na rychlou detekci ohrožující situace, adekvátní reakci MV, a pokud je to možné, tak snížení případných škod. Mezi takováto opatření je možné řadit například provoz technických systémů (například hlásičů požárů a kamerových systémů,

ale i sledování výpadku např. síťového provozu a serverů MV, automatických hasicích zařízení), systémů varování a upozornění na probíhající ohrožení (evakuační rozhlas, ale i upozornění správců systémů na výpadky), výběr dostatečného počtu správně kvalifikovaných zaměstnanců pro zvládnutí situace, pravidelná cvičení (např. cvičná evakuace budovy), zálohování (jak ve smyslu např. zálohovaného napájení dieselagregátem, tak ve smyslu zálohování dat).

Zajištění akceschopnosti MV se řídí primárně Plánem akceschopnosti MV, který byl vydán jako příloha pokynu ministra vnitra č. 43/2019.⁶⁸ Tento dokument stanovuje čtyři stupně akceschopnosti, způsoby jejich vyhlášení, úkoly jednotlivých součástí MV při jednotlivých stupních a také otázku vyrozumění a svolání zaměstnanců, jejich dopravu na pracoviště, záložní pracoviště a logistiky MV.

Dále je možné konstatovat, že u většiny případů ohrožení přispívá k možnosti obnovy činností MV zejména možnost zaměstnanců vykonávat práci z jiného místa (tedy mimo areály MV, které mohou být poškozeny, či nedostupné). Pro práci z jiného místa je nezbytné, aby zaměstnanci disponovali potřebným vybavením (zejména PC, mobilní telefony, VPN připojení k interním systémům MV, datová úložiště). Nutnou podmínku pro práci z jiného místa je také dostatečně klidné místo, na kterém lze práci vykonávat, tedy buď bydliště či jiná nemovitost zaměstnance, nebo záložní pracoviště, kterým může být i některý z rekreačních objektů v majetku MV.

Dalším prvkem posilujícím akceschopnost MV při případném ohrožení je možnost pořádat jednání formou videokonferencí. Videokonference představují možnost komunikace zaměstnanců MV mezi sebou, či s jinými subjekty, bez nutnosti cestovat mezi jednotlivými pracovišti, mimo jiné i v situaci, kdy např. jednacích místností MV nebo partnerů není možné využívat z důvodu jejich poškození mimořádnou událostí (např. požárem), není možné bezpečně cestovat (např. z důvodu povodní či pouličních násilností) či není setkání více osob na jednom místě bezpečné z jiných důvodů (např. z důvodu epidemie).

⁶⁸ Viz příloha č. 13 Krizového plánu MV

Možnost práce z jiného místa i videokonferenční jednání se ukázala jako klíčová pro udržení činnosti MV v průběhu epidemie koronaviru v ČR a zkušenosti z této rozsáhlé a dlouhotrvající krizové situace jsou do velké míry aplikovatelné i pro jiné situace, kdy může být nutné zásadně se odchýlit od běžného provozního režimu MV (tedy od práce většiny zaměstnanců v prostorách MV a vedení prezenčních jednání).

Jako specifický druh opatření, které by mohlo být přijato v případě nutnosti řešit ohrožení činností MV většího rozsahu, je možné uvažovat svolání Krizového štábu MV⁶⁹ nebo v případě hrozící krizové situace také Ústředního krizového štábu.

10.9. Situace s nízkým rizikem

Vzhledem k úrovni zabezpečení objektů, stálému zvýšenému dozoru Policie ČR, množství bezpečnostních prvků (kamery, senzory, úprava okolí objektů) není uvažováno za závažné ohrožení činností vykonávaných MV například riziko vandalismu, nebo jiných fyzických útoků na hlavní budovy MV. Pokud by k takovým útokům došlo, je možné předpokládat jejich spíše symbolický rozměr (například hanlivé nápisy na fasádě, drobné majetkové škody) a tedy absenci významného ohrožení funkce MV.

Podobně není pro hlavní objekty MV jako takové rizikem ani přirozená povodeň, přívalová nebo zvláštní povodeň a vzhledem k jejich umístění ani radiační havárie z některých z jaderných zdrojů na území ČR. Vzhledem k zaměření analýzy není považována za významné ohrožení ani situace spojená s krátkodobou evakuací budovy – například nalezení nevybuchlé munice nebo nahlášení nástražného výbušného systému v budově, které se následně neprokáže. Podobně ani krátkodobé výpadky elektrické energie nebo jiných inženýrských sítí nejsou považovány za závažné riziko. Naopak dlouhodobý výpadek zásobování vodou či elektřinou by měl významný dopad pro velkou část činností MV, je však považován za velmi málo pravděpodobný.

⁶⁹ Viz příloha č. 1 Krizového plánu MV

Uvažována nejsou ani rizika krajně nepravděpodobná, jako například pád letadla či vrtulníku na budovu. Žádný z hlavních objektů Ministerstva vnitra se nenachází v zóně havarijního plánování dle zákona č. 224/2015 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií). Některé z budov MV se nacházejí v blízkosti určitých zdrojů úniku nebezpečné látky (zejména plavecké bazény, úpravný vody či zimní stadiony). Nicméně i tyto zdroje jsou rizikové pouze v případě, že by unikly nebezpečné látky v maximálním projektovaném množství najednou a škoda na zdraví by hrozila pouze osobám ve volném prostřanství. Takováto situace by mohla zapříčinit spíše pouze krátkodobou nedostupnost budovy, případně potřebu setrvat v budově pro přítomné zaměstnance MV.

Detailně nejsou analyzována ani rizika, která nejsou ze své podstaty schopna zásadním způsobem dlouhodobě ovlivnit hlavní činnosti MV, tedy například epifytie, epizootie, narušení dodávek potravin velkého rozsahu či námraza a další povětrnostní jevy.

Za významné riziko není považována ani blízkost umístění fotbalového stadionu na Letné a hlavní budovy MV. I kdyby došlo k násilnostem fotbalových fanoušků, tak není pravděpodobné, že by tyto násilnosti mohly významně ovlivnit fungování MV, nebo způsobit dlouhodobou nedostupnost sídelní budovy MV. Veškeré rizikové fotbalové zápasy jsou Policií ČR důkladně vyhodnocovány a je pro ně nasazován adekvátní počet sil a prostředků.

Během největších náletů za 2. světové války na Prahu nedošlo k zasažení okolí areálů MV, k nalezení nevybuchlé letecké munice by tedy s největší pravděpodobností dojít nemělo. Co se týče dělostřelecké či munice do ručních zbraní, její nalezení není možné zcela vyloučit, zejména pokud budou v blízkosti objektů probíhat rozsáhlé výkopové práce.

Za výrazné ohrožení není považován ani smog, neboť jeho zvýšená koncentrace by znamenala pouze omezení větrání u koncentrace prachu při překročení limitu 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, případně za nepříznivých rozptylových podmínek při překročení limit pro oxid dusičitý 400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ by magistrát hlavního města Prahy

přistoupil k regulaci silničního provozu a některá vozidla by nemusela být k areálům MV vpuštěna. Toto by však znamenalo pouze dílčí komplikace na cestě do zaměstnání pro některé zaměstnance, nikoliv ohrožení fungování MV.

Pravděpodobnou a v minulosti již zažitou situací je nahlášení nástražného výbušného systému (dále jen „NVS“) v některém z objektů MV či v jeho bezprostřední blízkosti. Samotné nahlášení NVS pravděpodobně povede ke krátkodobé evakuaci budovy, provedení pyrotechnické prohlídky a po negativním zjištění k obnovení činnosti MV, tedy pouze ke krátkodobému omezení činnosti MV bez významných dopadů. Přesto je této situaci věnována adekvátní pozornost v kapitole popisující jednotlivá opatření a také níže, neboť pokud by nastala situace, že by se nález NVS v budově, či její blízkosti potvrdil, mohla by tato skutečnost mít na MV výrazné dopady. Nicméně tato možnost je výrazně méně pravděpodobná, než samotné nahlášení fiktivního NVS.

Přestože migrační vlna velkého rozsahu by značně zvýšila zatížení některých součástí MV a PČR, není uvažována pro celkovou činnost MV jako vysoké riziko, neboť převážná většina součástí MV by mohla pokračovat ve své činnosti v běžném režimu. Nedošlo by k ohrožení života a zdraví zaměstnanců MV, ani k poškození majetku MV, ani znemožnění výkonu většího počtu agend MV.

10.10. Ohrožení života a zdraví zaměstnanců Ministerstva vnitra

Ohrožení života a zdraví zaměstnanců MV je chápáno jako situace, kdy jsou zaměstnanci MV, ať už při výkonu své práce, nebo ve svém volném čase ohroženi na životě či zdraví, či jsou zasaženi takovou újmou na zdraví, že nemohou svoji práci vykonávat. Pokud by takováto situace nastala ve větším rozsahu, došlo by k narušení výkonu agend MV, zejména pokud by bylo postiženo větší množství osob vykonávajících totožnou agendu, nebo s obtížnou zastupitelností (z důvodu odbornosti či vykonávané funkce – např. správci informačních systémů, osoby s podpisovými a rozhodovacími právy, apod.).

Z hlediska výkonu činností MV může být jednou z nejzávažnějších situací, která je způsobilá ohrozit život či zdraví zaměstnanců MV požár v budově MV

během pracovní doby, bez ohledu na jeho možnou příčinu. Proto je tomuto riziku jak v běžné činnosti MV, tak v příslušné části krizového plánu MV věnována adekvátní pozornost.

Ohrožení života a zdraví zaměstnanců může nastat také v důsledku šíření infekčních nemocí. Objekt s vysokým počtem zaměstnanců patří k místům s velkým potenciálem šíření infekčních nemocí s pandemickým potenciálem. Během let 2020 a 2021 se ukázalo, že šíření epidemie koronaviru mělo zásadní dopad na výkon činností MV, kdy došlo k předtím nevídanému omezení vykonávaných agend, redukci počtu osob na pracovišti a masivnímu rozvoji práce z domova. S ohledem na skutečnost, že virus SARS-CoV-2 zdaleka není ve světovém měřítku vymýcen a stále se objevují jeho nové mutace je toto riziko v době zpracování této analýzy (květen 2021) vnímáno jako jedno z nejzávažnějších, mimo jiné i proto, že stále činnosti vykonávané MV výrazně ovlivňuje a vedlo k trvání historicky nejdelší a nejzávažnější krizové situace na území ČR.

Výrazně méně pravděpodobným ohrožením, které ale může mít značný dopad na činnost MV, by bylo umístění NVS uvnitř budovy MV, či v její bezprostřední blízkosti. Pokud by takovýto systém byl funkční, tak by mohl, i při poměrně malém množství aktivní látky způsobit ohrožení či újmu na životě a zdraví většího počtu osob, škody na majetku MV i déle trvající nepřístupnost prostor MV pro zaměstnance, případně i požár a další negativní následky.

Dalším ohrožením, kterému je nutné věnovat pozornost je násilný útok na zaměstnance MV. Takovýto útok může být cílený na konkrétní osobu, které např. vedla správní řízení vůči útočníkovi s pro něj nepřijatelným výsledkem (typicky např. pobytové řízení pro cizince), nebo symbolickým útokem na jakéhokoliv zaměstnance MV pro nesouhlas s výkonem činností MV, nebo konkrétním specifickým rozhodnutím MV či pod něj spadajících složek (zejména Policie ČR). Může se také jednat o útok nespokojeného současného či bývalého zaměstnance (tedy insidera) nebo eskalaci situace při demonstraci před budovou MV.

Specifickým cílem útoku mohou být také chráněné osoby či jiní představitelé ostatních českých úřadů a organizací či zahraniční návštěvy MV, kteří se budou pohybovat v blízkosti areálů MV, či přímo v samotných areálech.

10.11. Ohrožení majetku Ministerstva vnitra

Ohrožení majetku MV je v této analýze rizik chápáno jako ohrožení, poškození či zničení většího množství majetku MV, který je nezbytný pro výkon zásadních činností MV, zejména v souvislosti s řešením krizových situací. Za tento majetek jsou považovány například areály MV a kancelářské a jiné prostory a v nich obsažené, služební výpočetní technika, služební automobily, infrastruktura nezbytná pro provoz MV (např. e-mailové servery, síťové prvky a další technické prostředky, ale i provozní infrastruktura – tedy rozvody vody a elektřiny a dalších obdobné v majetku MV) atd.

Jedním z hlavních ohrožení v této oblasti je požár v budově MV, či v její bezprostřední blízkosti. Pro tuto kategorii ohrožení není příliš relevantní (na rozdíl od ohrožení života a zdraví), zda by k němu došlo během pracovní doby či mimo ní. Mimo pracovní dobu by následky požáru v oblasti majetku MV mohly být dokonce spíše horší, protože by mohlo dojít k jeho pozdější detekci a byla by v podstatě vyloučena možnost, že by začínající požár byl uhašen někým ze zaměstnanců. Na druhou stranu je nutné konstatovat, že mimo pracovní dobu je riziko požáru v budově MV výrazně nižší, neboť možné příčiny požáru jsou ve velké míře spojeny s přítomností zaměstnanců na pracovišti (vaření v kuchyních i kuchyňkách, manipulace s ohněm – svíčky v kancelářích, kouření, používání elektrických přístrojů, autoprovoz, apod.). V případě rozsáhlého požáru může hrozit i narušení konstrukcí nebo zřícení budov.

Dalším ohrožení činnosti MV by mohla havárie vody (případně jiná provozní havárie) velkého rozsahu v budově MV, kdy by mohlo dojít k poškození kancelářského vybavení a prostor, fyzickému poškození infrastruktury (zatopení síťových prvků a počítačů, poškození kabeláže). Opět by horším scénářem mohla být provozní havárie mimo pracovní dobu, kdy by došlo k jejímu odhalení pravděpodobně až s určitým zpožděním a rozsah škod by tedy mohl být větší.

Případný požár či provozní havárie by mohla mít na činnost MV dlouhodobý dopad, neboť odstranění následků a uvedení prostor do původního stavu by mohlo být finančně i časově velmi náročné a mohlo by tedy mít i citelné negativní dopady na udržitelnost ekonomické situace Ministerstva vnitra.

Zvažováno bylo i riziko ohrožení majetku MV z důvodu narušení zákonnosti velkého rozsahu – např. násilných demonstrací na území hlavního města Prahy, které by mohly být svolány i před budovy MV. Toto riziko i vzhledem k charakteru bezpečnostní situace v ČR a spíše nenásilnému průběhu většiny demonstrací v ČR není považováno za příliš významné, zejména pokud by nedošlo k požáru některé z budov. Lze předpokládat případné majetkové škody spíše malého rozsahu (např. posprejování budovy, poškození některých oken a dveří, poškození vozidel MV zaparkovaných před budovou), tedy nikoliv škody velkého rozsahu a dlouhodobě omezující činnost MV.

10.12. Výpadek systémů, sítí a dodávek energie

Prvním řešeným ohrožením v této kategorii je výpadek informačních systému a komunikačních sítí, které jsou nezbytné pro fungování MV a výkon jeho agend (tedy například systém spisové služby, pevná i mobilní telefonní síť, internetové připojení, elektronická pošta a informační systémy, nezbytné pro výkon agend MV). Při výpadku těchto systémů a sítí by mohl být ztížen až zcela znemožněn (zejména při dlouhodobém výpadku, nebo výpadků více výše uvedených prvků najednou) výkon činností svěřených MV a mohl by zásadním způsobem ovlivnit schopnost MV adekvátně reagovat na krizové situace. Přesný dopad tohoto ohrožení by závisel na rozsahu a délce tohoto výpadku.

Toto ohrožení činí významnějším i skutečnost, že při výpadku např. některého informačního systému nebo např. většiny způsobů spojení současně není možné tyto součásti adekvátně nahradit a situaci vyřešit cestou práce z domova či z jiného místa. Na některých informačních systémech MV jsou závislé i agendy jiných subjektů. Na druhou stranu ochrana významných informačních systémů MV je důkladně řešena (viz příslušná kapitola) a jejich

datová centra a provozní komponenty jsou zpravidla uloženy ve dvou geograficky odlišných lokalitách, což snižuje riziko jejich úplného dlouhodobého výpadku.

Druhou rovinou je dlouhodobé přerušení dodávek energií (zejména elektřina, voda, teplo) do budov MV, které by vedlo k nemožnosti v nich vykonávat agendy svěřené MV odpovídajícím způsobem. Aby došlo k významnému ovlivnění činností MV, muselo by se jednat o rozsáhlý a dlouhodobý výpadek, který by nebylo možné pokrýt náhradním způsobem zásobování (tedy např. využitím instalovaných dieselaagregátů, zásobováním vodou cisternami či vytápěním pomocí přímotopů). Takováto situace by měla zásadní dopad na MV spíše v případě např. velkého regionálního výpadku elektřiny v celém hlavním městě (tedy tzv. blackoutu) nebo při poškození hlavních i záložních přivaděčů pitné vody, tedy v situacích výrazně méně pravděpodobných, než je například výpadek zásobování vodou v jedné z budov MV. Určitý dopad do činností MV by mohlo mít také dlouhodobé přerušení dodávek pohonných hmot, které by mohlo zkomplikovat činnosti MV spojené s využíváním služebních dopravních prostředků, nicméně by neohrozilo výkon většiny zásadních agend.

Možnými příčinami vzniku obou výše uvedených ohrožení je fyzické poškození jednotlivých systémů nebo sítí díky jiné události, například v důsledku požáru, provozní havárie v budově, úmyslné fyzické poškození zařízení nebo sítě v rámci poškození majetku MV a také neúmyslné poškození zařízení či sítě (např. při stavebních a výkopových pracích se může jednat o poškození kabelů).

Samostatnou příčinou ohrožení zařízení a sítí může být také kybernetický útok, ať už přímo na systémy a sítě MV, nebo na mobilní sítě či dodavatele energií. Na rozdíl od některých výše uvedených příčin (například překopnutí kabelu) může mít kybernetický útok významnější a dlouhodobější dopady do činnosti MV a je také velmi pravděpodobným rizikem. Na rozdíl od narušení dodávek energií v konkrétní budově MV může mít také dopady na celé ministerstvo, tedy například i zaměstnance pracující z domova či z jiného místa. V době stále vyšší závislosti agend vykonávaných MV na informačních systémech a prostředcích komunikační techniky je kybernetický útok jedním

z nejmáznějších a také bohužel nejpravděpodobnějších ohrožení činností vykonávaných Ministerstvem vnitra. Proto je mu v kapitole popisující jednotlivá opatření věnována patřičná pozornost.

Kybernetický útok na informační systémy Ministerstva vnitra ČR může být jedním z prostředků útoku státních či nestátních aktérů na MV a zároveň může být pro velké množství těchto aktérů (zejména geograficky vzdálených) snáze realizovatelný než samotný fyzický útok. Ve srovnání s fyzickým útokem může mít kybernetický útok nejen zásadně vyšší dopady na činnost celého ministerstva, ale může být také v podstatě neodhalitelný v případě odborného provedení. Problémem může být i nechtěné zavlečení škodlivého programu některým z uživatelů sítě MV nebo necílené „plošné“ útoky na zranitelnosti obsažené v zařízeních dostupných ze sítě internet.

10.13. Omezení dostupnosti prostor Ministerstva vnitra

Omezení dostupnosti je vnímáno jako nemožnost přesunu velkého počtu zaměstnanců do místa zaměstnání v kancelářích MV. Omezení dostupnosti prostor MV pro zaměstnance by mohlo znamenat riziko ohrožení výkonu funkce MV zejména ve vztahu k agendám, které není možné vykonávat díky vzdálenému přístupu například z domova, nebo z jiného místa. Jednalo by se tedy o omezení výkonu agend spojených s listinou formou (například podatelny MV), dále agend spojených s utajovanými skutečnostmi či agend zahrnujících fyzickou přítomnost zaměstnanců na pracovišti (například většina správních agend spojených s pobytem cizinců v ČR). Omezena by také byla možnost pořádání pracovních jednání, předávání fyzických dokumentů a další související činnosti.

Faktickou příčinou může být například rozsáhlá povodeň, která by způsobila omezení hromadné a individuální dopravy podobně jako v roce 2002 – tedy ve značném a dlouhodobém rozsahu nebo závažná havárie vozidla převážejícího chemické či jinak nebezpečné látky, která by zasáhla velký počet přilehlých dopravních uzlů a přístupových cest a následky jejího odstraňování by

trvaly dlouhou dobu. Toto ohrožení tedy s ohledem na výše uvedené skutečnosti není příliš pravděpodobné.

10.14. Požár

Opatření v oblasti požární ochrany jsou stanovena nařízením Ministerstva vnitra a společným služebním předpisem náměstka ministra vnitra pro státní službu a státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 1/2018 k zajištění plnění úkolů a organizace v oblasti požární ochrany. Oblast požární ochrany je obsažena také v pokynu ředitele bezpečnostního odboru č. 12/2019, k provádění bezpečnostní ochrany areálů a v nařízení Ministerstva vnitra č. 18/2019, kterým se upravuje bezpečnostní ochrana areálů.

Preventivní opatření proti požáru spočívají zejména v nástupním školení všech nových zaměstnanců, pravidelném školení vedoucích zaměstnanců, nastavení postupů hlášení a likvidace požárů, systému požární signalizace, zpracované požární dokumentaci, rozmístění hasebních a dalších prostředků, přítomnosti stále služby ve velínech budov apod.

Areály MV mají zpracovanou požární dokumentaci, která je uložena na ohlašovně požárů. V případě požáru je činnost v areálu realizována v souladu s požární dokumentací areálu tj. zejména:

- požárním řádem,
- požárními poplachovými směrnicemi,
- požárním evakuačním plánem,
- řádem ohlašovny požárů

Postup v případě nařízení evakuace areálu stanoví Požární evakuační plán. V plánu je stanovena i osoba odpovědná za evakuaci, včetně její náhrady a osoby organizující evakuaci v jednotlivých organizačních útvarech. Evakuované osoby se soustředí v určených prostorách.

10.15. Bezpečnostní ochrana areálů

Opatření směřující k zajištění bezpečnostní ochrany areálů MV slouží zejména k prevenci násilného jednání, které může ohrozit zdraví zaměstnanců MV, nebo poškodit majetek MV. Z konkrétních ohrožení uváděných v analýze rizik jsou tato opatření relevantní zejména vůči hrozbě umístění nástražného výbušného systému v budově či jejím bezprostředním okolí a také pro fyzické narušení bezpečnosti budovy například v souvislosti s narušení zákonnosti velkého rozsahu nebo vniknutím osoby do budovy MV. Bezpečnostní ochrana areálů je upravena v pokynu ředitele bezpečnostního odboru č. 12/2019, k provádění bezpečnostní ochrany areálů a zejména v nařízení Ministerstva vnitra č. 18/2019, kterým se upravuje bezpečnostní ochrana areálů.

10.16. Podezření na umístění nástražného výbušného systému

Postup v takovémto případě je upraven v nařízení Ministerstva vnitra č. 18/2019, kterým se upravuje bezpečnostní ochrana areálů. V případě přijetí oznámení o uložení nástražného výbušného systému v areálu je povinností zaměstnanců informovat ostrahu areálu.

Dále je upraven postup oznámení nálezu příslušnému útvaru policie a opatření konaná na místě nálezu. Další postup pak řídí velitel opatření, případně v součinnosti se zasahujícím pyrotechnikem. Všichni zaměstnanci a další osoby nacházející se v areálu jsou povinni se řídit jejich pokyny.

Další potřebná opatření zabezpečuje Policie ČR útvar pro ochranu ústavních činitelů ochranné služby dle závazného pokynu policejního prezidenta č. 12/2012, kterým se upravuje postup příslušníků Policie ČR při oznámení o uložení nástražného výbušného systému a nálezu podezřelých předmětů a nástražného výbušného systému nebo výbuchu.

Při evakuaci z důvodu neznámého uložení nástražného výbušného systému je každý před odchodem z pracoviště povinen zkontrolovat přidělené pracovní prostory, zda se v nich nenachází podezřelý předmět, eventuální nález pak oznámí svému nadřízenému a ostraze areálu. Postup při evakuaci je

obdobný jako v případě požáru. Evakuace objektu se vyhláší místním rozhlasem.

10.17. Vniknutí cizí osoby

V případě jakéhokoliv násilného pokusu či vniknutí nepovolané osoby (skupiny osob) do areálu veškerou činnost k eliminaci narušitele a ochraně předmětů chráněného zájmu v areálu organizuje a zabezpečuje Policie ČR.

Opatření proti vniknutí cizí osoby dovnitř objektu se realizují podle nařízení Ministerstva vnitra č. 18/2019, kterým se upravuje bezpečnostní ochrana areálů. Při vniknutí osoby dovnitř objektu se pak postupuje podle předpisů stanovených na základě čl. 25 nařízení Ministerstva vnitra č. 18/2019 Obrana areálu, zejména zákrokové dokumentace, plánu posílení obrany areálu a součinnostních dohod.

Při hrozícím nebezpečí řídí ředitel areálu opatření k zajištění ochrany osob podle čl. 22 nařízení Ministerstva vnitra č. 18/2019. Ochrana se provádí zpravidla evakuací osob.

10.18. Násilný nebo teroristický útok na zaměstnance nebo budovy Ministerstva vnitra

Postup pro tuto situaci je částečně obdobný jako v předchozím případě, ačkoliv je situace samozřejmě závažnějšího charakteru. Je však třeba zabezpečit součinnost odpovídajících jednotek Policie ČR. V případě informací o hrozícím teroristickém útoku na území ČR je nutné přechodně zvýšit úroveň ostrahy objektu a připravenost k zásahu, jakožto i zkvalitnit kontrolní procedury při vstupu do objektu.

Je nutné těmto jevům zabránit preventivně, a to především důslednou fyzickou ostrahou objektu, za tímto účelem je nutná implementace všech opatření podle Nařízení Ministerstva vnitra č. 18/2019 a jejich důsledné dodržování. V případě, že i přes tato opatření takováto situace nastane, je nutné

přivolat dostupné útvary Policie ČR podle platných součinnostních dohod. Řešení situace silami dostupnými v objektu je možné jen pokud je jistota úspěšného vyřešení situace (kriminální jednání malého rozsahu/nízké intenzity), v žádném případě není možné riskovat neuvážený postup.

Naprosto klíčová je také reakce zaměstnanců na teroristický, či jiný závažný násilný útok, či jeho hrozbu. V případě útoku ozbrojeného útočníka se doporučuje postupovat dle poučky UTEČ-SCHOVEJ SE-BOJUJ.⁷⁰

10.19. Šíření infekčních nemocí

Ministerstvo vnitra má vypracován Pandemický plán Ministerstva vnitra (Plán opatření v resortu Ministerstva vnitra pro případ pandemie chřipky vyvolané novou variantou chřipkového viru), jehož aktualizace byla schválena v roce 2016.

Dále je možné využít režimová opatření, která se osvědčila při řešení krizové situace spojené s výskytem koronaviru v ČR, tedy opatření státního tajemníka MV spočívající v rozsáhlém nařízení home office, zavedení střídání směn v kancelářích, využívání ochranných pomůcek, častější dezinfekci povrchů, omezení prezenčních jednání a školení a tedy setkávání zaměstnanců obecně, omezení provozů stravování MV a pokud to bude pro danou nemoc relevantní, tak také testování zaměstnanců.

Pro ochranu života a zdraví zaměstnanců MV mohou být také využity osobní ochranné pomůcky a zdravotnické prostředky v zásobách MV a Správy státních hmotných rezerv.

⁷⁰ *Utíkej, schovej se, bojuj!. Policie ČR [online]. [cit. 2022-01-20]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/utikej-schovej-se-bojuj.aspx>*

10.20. Havárie či výpadek zásobování energiemi

Provozní havárie nebo přerušení dodávky tepla, vody nebo elektrické energie se hlásí neprodleně správci areálu, který provádí další nezbytná opatření k nápravě dle konkrétní situace.

Pro případ výpadku zásobování elektřinou jsou hlavní budovy MV vybaveny záložními zdroji energie, tedy zejména dieselagregáty a zdroji nepřerušovaného napájení. Odpovědnost za údržbu těchto záložních zdrojů má vždy správce areálu. Při výpadku dodávek elektřiny je třeba zajistit pravidelné doplňování paliva do dieselagregátů a stálou přítomnost pracovníků údržby k okamžitému řešení poruch.

Při přerušení dodávek pitné vody je nutné zajistit zásobování cisternou pro alespoň nouzový chod objektu. I při nouzovém chodu objektu jsou nutná funkční sociální zařízení, což je možné zajistit například formou objednávky chemických WC.

Při přerušení dodávek tepla v zimním období je důležité zajistit náhradní zdroje, například olejové či elektrické přímotopy.

Při poškození kabelů elektrického vedení vně objektu se zapíná dieselagregát. Správce areálu pak zajistí obnovení dodávek. Při poškození kabelového vedení uvnitř objektu je důležité informovat neprodleně správce areálu. Ten v případě poškození elektrického vedení zajistí odpojení příslušné části sítě kvůli odstranění rizika požáru. V každém případě zajistí opravu kabelového vedení.

Všechny případy těchto výpadků mohou být řešeny také přesunem zaměstnanců MV na jiné místo, ze kterého je možné vykonávat práci (např. formou práce z domova, či na záložní pracoviště).

10.21. Výpadky systémů a sítí a kybernetický útok

Opatření směřující k omezení výpadku systémů a sítí potřebných pro činnost MV spočívají zejména v jejich robustní infrastruktuře, zálohování jejich součástí

a dat, redundanci lokalit a také dostatečném a správně kvalifikovaném personálu zajišťujícím jejich fungování.

V rámci MV je zajištěna dostatečná softwarová i hardwarová ochrana proti vnějšímu napadení sítě a jsou instalovány kvalitních antivirové programy. Stejně tak je potřebné dodržování provozně-bezpečnostních pravidel v souladu s Politikou systému řízení bezpečnosti informací v kybernetickém prostoru resortu MV. Podrobné informace k zajištění bezpečnosti systému včetně seznamu aktiv, hodnocení aktiv a rizik a hodnocení dopadů na aktiva jsou uvedeny v bezpečnostní dokumentaci pro jednotlivé systémy, která je vedena podle zákona č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti.

Dopad případného výpadku datové sítě MV (internetu a intranetu) snižuje také rozšiřování dostupnosti zařízení, která umožňují jiný způsob připojení na internet, tedy zejména služebních notebooků a mobilních telefonů s mobilním internetem.

V případě dlouhodobého výpadku je opět možné využít práci z jiného místa a také privátních internetových připojení jednotlivých zaměstnanců v kombinaci s přístupem do systémů MV přes VPN, ač toto řešení má samozřejmě i svá rizika a bylo by využito pouze při nemožnosti řešit situaci jiným způsobem.

Politika systému řízení bezpečnosti informací v kybernetickém prostoru resortu MV obsahuje i postupy pro zvládnutí následků kybernetického útoku na systémy a sítě MV a případnou obnovu systémů ze záloh a další potřebné kroky.

11. Závěr

Jak bylo zmíněno v úvodu, autor práce je zaměstnancem bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra, v jehož pracovní náplni je mimo jiné gesce za systém bezpečnostní ochrany areálů v celém rezortu Ministerstva vnitra. Tato práce je rovněž výstupem několikaleté praxe v této oblasti a dochází tak k celkovému prolnutí „teorie a praxe“. Jedním z cílů práce byla analýza stávajícího právního prostředí relevantní k bezpečnostní ochraně areálů Ministerstva vnitra. Autor práce hodnotí stávající právní úpravu jako velice komplexní a úplnou.

Kapitola č. 1 této práce podrobně analyzuje základní související dokumenty. V podkapitole č. 1.2. je analýze podroben zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, jako základní právní předpis definující pojmy objekt možného napadení a objekt důležitý pro obranu státu. Podkapitola č. 1.4. Dílčí plán obrany Ministerstva vnitra plynule navazuje na podkapitolu 1.3. Plány obrany státu a konkretizuje stanovené povinnosti pro MV dle Nařízení vlády č. 139/2017 Sb., o plánování obrany státu. Podkapitoly č. 1.7. až 1.13. analyzují dále způsoby vedení evidence ODOS a OMN ve spojení se Směrnicí pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace a zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti.

Analýza dále v kapitole č. 2 charakterizuje a doplňuje kritickou infrastrukturu jako další možný typ areálu v rezortu MV. Kapitola č. 3 prezentuje v rámci obranné infrastruktury i vzájemnou spolupráci mezi Ministerstvem obrany a Ministerstvem vnitra. Aby byla dosažena, a zajištěna posloupnost celé dosavadní analýzy, je kapitola č. 4 logickou návazností. Kapitolou č. 4 byl důsledně podroben systém bezpečnostní ochrany areálů MV vyplývající z právních předpisů.

Kapitola č. 5, je konkluzí analýzy a definuje praktické součásti střežení areálů Ministerstvem obrany ve vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Prvního vytyčeného cíle bylo tedy dosaženo a cíl není předmětem dalších návrhů. První cíl je zároveň i podpůrným podkladovým materiálem pro další cíl této práce.

Ministerstvo vnitra investovalo cca 3,7 miliardy Kč⁷¹ do pořízení dlouhodobého majetku, jako jsou budovy, haly, stavby a s tím související stroje přístroje a zařízení včetně výpočetní techniky. Rozpočtová kapitola 314 Ministerstva vnitra je dlouhodobě napjatá. V souvislosti s válkou na Ukrajině došlo i k jistým úsporám oproti původnímu návrhu na rok 2022, v případě MV se tak jedná o úsporu cca 3 miliard Kč⁷². Ačkoliv potřeba dodatečných finančních prostředků je zřejmá, v této práci byl druhý cíl stanoven způsobem, který nevyžaduje navýšení finančních prostředků.

Stávající stav bezpečnostní ochrany prvků KI, OMN a ODOS v rámci Ministerstva vnitra postrádá zejména dostatečné finanční krytí. Bezpečnostním odborem Ministerstva vnitra je evidováno cca 1900 areálů. Řada těchto areálů Ministerstva vnitra se rovněž nachází v městské zástavbě, kde z ekonomických, politických, ale i ze sociálních důvodů nelze některá opatření realizovat. Práce se zaměřuje zejména na analýzu stávajícího stavu a řeší a navrhuje zejména režimová opatření. Uvedená opatření nejsou dosud v rezortu MV realizována a jejich aplikace nevyžaduje další finanční náklady. V oblasti ochrany areálů jsou oblasti, které nejsou komplexně řešeny a jsou ponechány na uvážení subjekty s právem hospodařit (např. Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra, Ředitelství logistického zabezpečení Policejního prezidia) a na jednotlivých projektantech a realizátorech. Bez pevně daných pravidel dochází tak narušení celého systému bez jasné koncepce.

Kapitola č. 6 naznačuje možné problémy vyskytující se v prostředí veřejných zakázek. Ministerstvo vnitra nedisponuje, ani nemůže, disponovat všemi silami na modernizaci, vybudování, servisní činnost u KI, OMN a ODOS. Jedná se o praktickou ukázkou spolupráce soukromého a veřejného sektoru. Vhodné nastavení výběru dodavatele zakázky je prvním z kroků jak zajistit kvalitní provedení zakázky. Součástí této kapitoly je i přímý návrh řešení, který definuje zejména požadavky výběrového řízení, které může zadavatel zakázky

⁷¹ Ministerstvo vnitra. Monitor - kompletní přehled veřejných financí [online]. [cit. 2022-01-10]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/kapitola/314/prehled?rad=t&obdobi=2112>

⁷² Sněmovna schválila nový rozpočet s deficitem 280 mld. Kč, o 97 mld. Kč menším než plánovala minulá vláda. Ministerstvo financí České republiky [online]. 9. února 2022 [cit. 2022-02-11]. Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2022/snemovna-schvalila-novy-rozpocet-s-defic-46455/>

uplatnit. Přímé nasazení těchto opatření nevyžaduje žádné další finanční náklady. V rezortu Ministerstva vnitra by tak výběr dodavatele postupoval podle jasně stanovených kritérií.

Konkrétní technické prostředky k ochraně KI, OMN a ODOS v kapitole č. 7 této práce, nebyly předmětem návrhu dalšího zkvalitnění systému bezpečnostní ochrany areálů. Autor této práce může na základě zkušeností konstatovat, že životnost některých technických prostředků v jistých případech dalece přesahuje životnost výrobku uvedené výrobcem. Je vhodné s politováním naznačit, že modernizace (zejména bezpečnostních systémů) dlouhodobě probíhá až téměř když hrozí jejich nefunkčnost nebo jsou havarijním stavu. Důvod je opět zřejmý – finanční prostředky. Kdyby součástí práce byly navrženy konkrétní technické prostředky, jejich aktuálnost bude relevantní pouze po maximální dobu 5 let. Pro dlouhodobé využití této práce jsou technické prostředky definovány pouze v základních kategoriích. Pro jednotlivé kategorie jsou ale navrženy provozní řády, které poskytují základní rámec pro jejich provoz a údržbu. Uživatelé technických prostředků jsou jak státní zaměstnanci nebo zaměstnanci v pracovním poměru, ale i zaměstnanci pověřeni výkonem ostrahy areálu (např. Ochranná služba Policie ČR). Na základě praktických zkušeností autora práce, se většině lidem nedostává základního technického povědomí o fungování technických prostředků, včetně jejich údržby. Vhodným přístupem k nasazeným technickým prostředkům lze jejich životnost výrazně prodloužit.

Jednou z osob přímo se podílející na stavu bezpečnostní ochrany areálu Ministerstva vnitra je vedoucí bezpečnostní ochrany areálu. Ačkoliv by se mělo ideálně jednat o pracovníka, který má k této problematice kladný přístup, ne vždy je to s ohledem na personální složení jednotlivých útvarů, do jejichž gesce areál spadá, možné. Pracovníci bezpečnostního odboru Ministerstva vnitra poskytují veškerou možnou součinnost při návrhu bezpečnostních systémů, ne vždy jsou předmětným útvarem osloveni nebo pověřeni plněním jiných úkolů. Kapitola č. 8 je tedy přímým výstupem autora této práce při dlouhodobém pozorování aktuálního stavu. Kapitola č. 8 dává do rukou vedoucím bezpečnostní ochrany areálů (ať se jedná o zaměstnance MV, příslušníka PČR

nebo HZS, zaměstnance archivu a dalších organizačních složek) manuál jakým způsobem požadovat po zhotoviteli zakázky předání bezpečnostních systémů v areálu. Důležitým prvkem bude tedy nejen to, že systém funguje, ale jak funguje a jak je přesně nastaven. Ačkoliv jsou obdobné dokumenty na základě ustanovení v normách ČSN pro zhotovitele zakázky víceméně povinné, ne vždy jsou standardem jak ve veřejné či soukromé sféře. Nasazení těchto postupů opět nevyžaduje žádné další finanční prostředky.

Klíčovým prvkem pro ochranu areálu a plnění úkolů s tím souvisejících jsou fyzické síly výkonu ostrahy. Ačkoliv jsou areály Ministerstva vnitra spadající do kategorie KI, ODOS, OMN z velké části střeženy příslušníky nebo zaměstnanci Police České republiky, tak na některých areálech působí soukromé bezpečnostní služby. Kvalitu soukromé bezpečnostní služby lze samozřejmě ovlivnit vhodným nastavením výběrového řízení, tak ne vždy je dosaženo požadované úrovně. V rezortu Ministerstva vnitra je výkon soukromé bezpečnostní služby podrobován pečlivé kontrole jak ze strany pracovníků bezpečnostní odboru a vedoucích bezpečnostní ochrany areálů. Součástí kapitoly č. 9 je tedy návrh postupu výkonu ostrahy areálů Ministerstva vnitra zařazených jako KI, OMN, ODOS a použitelný pro všechny subjekty zabezpečující ostrahu. Návrh opět nevyžaduje žádné další dodatečné finanční prostředky.

Ačkoliv opatření uvedená v kapitole 9 jsou v rezortu Ministerstva vnitra pro areály obdobně stanovena, kapitola č. 10 řeší skupinu v oblasti bezpečnostní ochrany KI, OMN, ODOS doposud nedefinovanou. I když je analýza rizik součástí mnoha strategických dokumentů i právních předpisů jsou metody ponechány na zpracovateli (např. vedoucí bezpečnostní ochrany areálu) nebo ideálně na pracovníkovi krizového řízení. Kapitola tedy navrhuje metody a postupy vedoucí ke sjednocení analýzy rizik a poskytuje jasný a metodický návod, včetně postupů jak jednotlivá hrozby a rizika dále řešit.

Druhý cíl této práce, který byl definován otázkou „Lze zlepšit stav bezpečnostní ochrany areálů Ministerstva vnitra bez navýšení finančních prostředků?“ byl splněn. Všechna výše uvedená opatření lze nasadit v krátkodobém horizontu. Dosažení tohoto cíle je možné během školení, které

bezpečnostní odbor pořádá pro vedoucí bezpečnostní ochrany areálů, kde budou předmětem přednášek navrhované postupy a metodickými materiály vydanými bezpečnostním odborem.

Lze tedy konstatovat, že výstupy této práce mohou vést ke zkvalitnění bezpečnostní ochrany areálů i formou vzdělávání pro vedoucí bezpečnostní ochrany areálů a rovněž k naplnění třetího cíle této práce. Potřeba dalšího vzdělávání v těchto oblastech byla autorem této práce zjištěna na základě úzkého pracovního vztahu s osobami odpovědnými za bezpečnostní ochranu areálů v rezortu Ministerstva vnitra, tak i dlouhodobým zájmem o danou oblast.

Seznam použitých pramenů

Knižní zdroje

- [1] BUREŠ, Oldřich. Privatizace bezpečnosti: české a zahraniční zkušenosti. Praha: Grada, 2013. Politologie (Grada). ISBN 978-80-247-4601-2;
- [2] ŘEHÁK, David. Kritická infrastruktura elektroenergetiky: určování, posuzování a ochrana. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2013. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-126-2;
- [3] BAKRESKI, Oliver. The role of private security in the protection of critical infrastructure in urban areas [online]. 2019, 121-128. Dostupné z: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=924750>;
- [4] BENMOKHTAR, Amin, Djillali BENOVAR a Adel RAHMOUNE. Modeling the propagation of the effects of a disturbance in a critical infrastructure system to increase its resilience [online]. INCD URBAN-INCERC, 2020, 157-178. Dostupné z: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=895709>;
- [5] KYNCL, Jaromír. Bezpečnost objektu ve světle moderních technologií. Praha: Komora podniků komerční bezpečnosti České republiky, 2014. ISBN 978-80-260-7115-0;
- [6] FRYŠAR, Miroslav. Bezpečnost pro manažery, podnikatele a politiky. Praha: Public History ve spolupráci s Českou asociací bezpečnostních manažerů, c2006. ISBN 80-864-4522-4;
- [7] PORADA, Viktor. Bezpečnostní vědy: úvod do teorie a metodologie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-658-3;
- [8] Official Security & Defence Technologies Catalogue of the Czech Republic: Oficiální Katalog bezpečnostních a obranných technologií České republiky. MS Line, 2011;

Právní předpisy

- [9] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon);
- [10] Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- [11] Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- [12] Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- [13] Zákon č. 222/1999 Sb., o zajišťování obrany České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- [14] Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů;
- [15] Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů;
- [16] Zákon č. 309/2000 Sb., o obranné standardizaci, katalogizaci a státním ověřování jakosti výrobků a služeb určených k zajištění obrany státu a o změně živnostenského zákona, ve znění pozdějších předpisů;
- [17] Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů;
- [18] Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů;
- [19] Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů – v oblasti poskytování služeb k ochraně majetku a osob;
- [20] Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů;
- [21] Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a o bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších a prováděcích předpisů;
- [22] Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky;

- [23] Vyhláška č. 246/2001 Sb., o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci);
- [24] Vyhláška č. 528/2005 Sb., o fyzické bezpečnosti a certifikaci technických prostředků, ve znění pozdějších předpisů;
- [25] Nařízení vlády č. 139/2017 Sb., o plánování obrany státu;
- [26] Nařízení vlády č. 432/2010 Sb., o kritériích pro určení prvku kritické infrastruktury;
- [27] Usnesení Bezpečnostní rady státu ze dne 22. ledna 2002 č. 260, kterým byla schválena „Instrukce pro vyhlásování jednotlivých stupňů bezpečnostní ochrany důležitých objektů“;
- [28] Usnesení vlády České republiky ze dne 27. července 2016 č. 704 k Souboru základních opatření k systému vyhlásování stupňů ohrožení terorismem;
- [29] Směrnice Rady 2008/114/ES, Euratom ze dne 8. prosince 2008 o určování a označování evropských kritických infrastruktur;

Interní akty řízení, koncepce, metodiky

- [30] Nařízení Ministerstva vnitra a služební předpis státního tajemníka v Ministerstvu vnitra č. 18/2019, kterým se upravuje bezpečnostní ochrana areálů;
- [31] Pokyn ředitele bezpečnostního odboru č. 12/2019, k provádění bezpečnostní ochrany areálů;
- [32] Odbor bezpečnostní politiky a prevence kriminality Ministerstva vnitra. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu. Praha, 2016;
- [33] Rámcová dohoda o spolupráci mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstvem obrany (č. j. MV-31593-31/OBP-2013);
- [34] Modul – A; C; I. Krizové řízení při nevojenských krizových situacích. Ochrana obyvatelstva. Kritická infrastruktura. 1. vyd. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2021, s. 231 – 236. ISBN 978-80-7616-097-2;

- [35] Modul – E. Vnitřní bezpečnost a veřejný pořádek a vybrané kapitoly krizového řízení. 1. vyd. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2019, s. 32 - 34. ISBN 978-80-7616-031-6;
- [36] Minimální bezpečnostní standard: podpůrný materiál pro subjekty, které nespádají pod zákon o kybernetické bezpečnosti. Praha: Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost, 2020;
- [37] Směrnice k výběru objektů obranné infrastruktury a zpracování dokumentace. Praha: Ministerstvo obrany, 2007.
- [38] Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace. 2012. 2. aktualizované vydání. Praha;
- [39] Směrnice pro vyhodnocování, výběr a ochranu objektů obranné infrastruktury a stanovení rozsahu zpracovávané dokumentace. 2015. 4. aktualizované vydání. Praha;
- [40] Koncepce mobilizace ozbrojených sil České republiky. Praha: Ministerstvo obrany, 2012;
- [41] Koncepce operační přípravy státního území České republiky. Praha: Ministerstvo obrany, 2016;
- [42] Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2013 s výhledem do roku 2020. Praha: Ministerstvo vnitra, 2008;
- [43] Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030. Praha: Ministerstvo vnitra, 2013;
- [44] Koncepce ochrany obyvatelstva do roku 2025 s výhledem do roku 2030. Praha: Ministerstvo vnitra, 2020
- [45] Koncepce přípravy občanů k obraně státu 2019-2024. Praha: Ministerstvo obrany, 2019;
- [46] Koncepce výstavby Armády České republiky 2030. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHÚ Praha, 2019. ISBN 978-80-7278-789-0;
- [47] Metodika pro uzavírání smluv ke střežení (ochraně) nevojenských objektů důležitých pro obranu státu vojáky Armády České republiky. Praha: Ministerstvo obrany, 2007;

- [48] Metodické pokyny pro zpracování a aktualizaci dílčích plánů obrany. Praha: Ministerstvo obrany, 2018;
- [49] Bílá kniha o obraně. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - odbor komunikace a propagace, 2011. ISBN 978-80-7278-564-3;
- [50] Plán obrany České republiky. Praha: Ministerstvo obrany, 2011;
- [51] Bezpečnostní strategie České republiky 2015. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Praha, 2015. ISBN 978-80-7441-005-5;
- [52] Obranná strategie České republiky: The defence strategy of the Czech Republic. Praha: Ministerstvo obrany České republiky - VHU Praha, 2017. ISBN 978-80-7278-702-9;
- [53] Dlouhodobý výhled pro obranu 2035. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2019. ISBN 978-80-7278-772-2.
- [54] Optimalizace současného bezpečnostního systému České republiky (usnesení vlády č. 1214 ze dne 21. září 2005, ve znění usnesení vlády č. 7 ze dne 9. ledna 2008 a usnesení vlády č. 44 ze dne 16. ledna 2013);
- [55] Evidence návštěvníků při vstupech do budov a kopírování dokladů. In: . Praha: Úřad pro ochranu osobních údajů, Stanovisko 3/2016. Dostupné také z: https://www.uoou.cz/assets/File.ashx?id_org=200144&id_dokumenty=26885
- [56] Zásady pro zřizování záložních krizových pracovišť. Praha: Ministerstvo obrany, 2006;
- [57] Pandemický plán České republiky;
- [58] The National Strategy for the Physical Protection of Critical Infrastructures and Key Assets. Washington, USA, 2003;
- [59] Embassy Perimeter Improvement Concepts & Design Guidelines. U.S. Department of State Bureau of Overseas Buildings Operations, 2011;

Internetové zdroje

- [60] Crowded places guidance: Guidance on increasing the protection of crowded places from a terrorist attack. Wwww.gov.uk [online]. National Counter Terrorism Security Office, 2. listopadu 2020. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/crowded-places-guidance>.
- [61] Attack Methodology: Improvised Explosive Devices (IEDs). Wwww.gov.uk [online]. National Counter Terrorism Security Office, 2. listopadu 2020. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/crowded-places-guidance/attack-methodology>.
- [62] Attack Methodology: Vehicle bombs. Wwww.gov.uk [online]. National Counter Terrorism Security Office, 2. listopadu 2020. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/crowded-places-guidance/attack-methodology-vehicle-bombs>.
- [63] Chemical, Biological and Radiological (CBR) attacks. Wwww.gov.uk [online]. National Counter Terrorism Security Office, 2. listopadu 2020. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/crowded-places-guidance/chemical-biological-and-radiological-cbr-attacks>.
- [64] Marauding Terrorist Attack (MTA): RUN. HIDE. TELL. Wwww.gov.uk [online]. National Counter Terrorism Security Office, 2. listopadu 2020. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/crowded-places-guidance/marauding-terrorist-attack-mta-run-hide-tell>.
- [65] Countering Threats from Unmanned Aerial Systems (C-UAS). Wwww.gov.uk [online]. National Counter Terrorism Security Office, 2. listopadu 2020. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/crowded-places-guidance/countering-threats-from-unmanned-aerial-systems-c-uas>.
- [66] Vehicle as a weapon. Wwww.gov.uk [online]. National Counter Terrorism Security Office, 2. listopadu 2020. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/crowded-places-guidance/vehicle-as-a-weapon>.

- [67] Evacuation, invacuation, lockdown, protected spaces. Wwww.gov.uk [online]. National Counter Terrorism Security Office, 2. listopadu 2020. Dostupné z: <https://www.gov.uk/government/publications/crowded-places-guidance/evacuation-invacuation-lockdown-protected-spaces>.
- [68] Counter terrorism and radicalisation: Protection. European Commission [online]. 2020. Dostupné z: https://ec.europa.eu/home-affairs/policies/internal-security/counter-terrorism-and-radicalisation/protection_en.
- [69] The Cybersecurity and Infrastructure Security Agency: Infrastructure security [online]. United States. Dostupné také z: <https://www.cisa.gov/infrastructure-security>.

Normy ČSN

- [70] ČSN P 73 4450-1 (734450) Fyzická ochrana prvku kritické infrastruktury - Část 1: Obecné požadavky;
- [71] ČSN CLC/TS 50398 (334597) Poplachové systémy - Kombinované a integrované systémy - Všeobecné požadavky;
- [72] TNI 33 4591-3 (334591) Poplachové systémy - Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy - Část 3: Uvedení PZTS do provozu a jeho následný provoz, údržba a servis - Komentář k ČSN CLC/TS 50131-7:2011;
- [73] Poplachové systémy - Poplachové zabezpečovací a tísňové systémy - Část 3: Uvedení PZTS do provozu a jeho následný provoz, údržba a servis - Komentář k ČSN CLC/TS 50131-7:2011;
- [74] ČSN CLC/TS 50131-7 (334591) Poplachové systémy - Elektrické zabezpečovací systémy - Část 7: Pokyny pro aplikace;
- [75] ČSN EN 62676-4 (334592) Dohledové videosystémy pro použití v bezpečnostních aplikacích - Část 4: Pokyny pro aplikace;
- [76] ČSN EN 62676-1-1 (334592) Dohledové videosystémy pro použití v bezpečnostních aplikacích - Část 1-1: Systémové požadavky – Obecně;

- [77] ČSN EN 60839-11-2 (334593) Poplachové a elektronické bezpečnostní systémy - Část 11-2: Elektronické systémy kontroly vstupu - Pokyny pro aplikace;
- [78] ČSN EN 60839-11-1 (334593) Poplachové a elektronické bezpečnostní systémy - Část 11-1: Elektronické systémy kontroly vstupu - Požadavky na systém a komponenty;
- [79] ČSN ISO 31000 (010351) Management rizik - Principy a směrnice;
- [80] ČSN EN 31010 (010352) Management rizik - Techniky posuzování rizik.

Seznam použitých obrázků

Obrázek č. 1 - Právní prostředí pro systém bezpečnosti v ČR.....	41
Obrázek č. 2 - Postup určování prvků KI.....	44
Obrázek č. 3 - Rozdělení areálů MV.....	45
Obrázek č. 4 - Vzájemné závislosti KI, OMN, ODS.....	47
Obrázek č. 5 - Struktura velení a řízení Armády ČR.....	51
Obrázek č. 6 - Správa aktiv.....	84
Obrázek č. 7 - Diagram požadavku normy na časování.....	94
Obrázek č. 8 - Klíčová místa při osobní prohlídce.....	133
Obrázek č. 9 - Pyrotechnická prohlídka vozidla.....	135
Obrázek č. 10 - Algoritmus objektivizace rizik.....	148

Seznam použitých tabulek

Tabulka č. 1 - Plán činností Ministerstva vnitra k zajišťování obrany státu v míru, za SOS a VS.....	21
Tabulka č. 2 - Působnost MV za SOS a VS.....	22
Tabulka č. 3 - Kritéria, stanovená ústředními správními úřady pro krajské úřady, k vyhodnocení OMN v působnosti MV.....	46
Tabulka č. 4 - Bezpečnostní kategorie objektů prvku kritické infrastruktury a bezpečnostní zóny.....	67
Tabulka č. 5 - Stálá bezpečnostní opatření fyzické ochrany.....	68
Tabulka č. 6 - Základní způsobilost dle § 74 ZZVZ.....	78
Tabulka č. 7 - Profesní způsobilost dle § 77 ZZVZ.....	79
Tabulka č. 8 - Ekonomická kvalifikace dle § 78 ZZVZ.....	80
Tabulka č. 9 - Technická kvalifikace dle § 79 ZZVZ.....	81
Tabulka č. 10 - Rozměry mříží.....	84
Tabulka č. 11 - Doporučené lhůty funkčních zkoušek a měření v závislosti na stupni zabezpečení.....	90
Tabulka č. 12 - Vyhodnocení rizik v MV.....	139
Tabulka č. 13 - Seznam hrozeb.....	140
Tabulka č. 14 - Dopad.....	143
Tabulka č. 15 - Pravděpodobnost.....	144
Tabulka č. 16 - Matice rizika.....	144
Tabulka č. 17 - Hodnocení rizika.....	145
Tabulka č. 18 - Významnost rizika.....	145
Tabulka č. 19 - Zvládání rizik.....	147

Seznam použitých zkratk

CBRN	Chemical, biological, radiological and nuclear
ČR	Česká republika
EPS	Elektrická požární signalizace
HZS	Hasičský záchranný sbor
KI	Kritická infrastruktura
MV	Ministerstvo vnitra
NVS	Nástražný výbušný systém
ODOS	Objekt důležitý pro obranu státu
OMN	Objekt možného napadení
OPSÚ	Operační příprava státní území
PČR	Police České republiky
PZTS	Poplachový zabezpečovací a tísňový systém
SOS	Stav ohrožení státu
VS	Válečný stav
VSS	Dohledový videosystém
ZHP	Zóna havarijního plánování

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Vyhodnocení rizik.....	I
Příloha č. 2 – Vzory upozornění.....	VI
Příloha č. 3 - Vzor o uložení zbraně.....	VIII

Příloha č. 1 – Vyhodnocení rizik

KVANTITATIVNÍ OZNAČENÍ	PRAVDĚPODOBNOST		NÁSLEDKY PRO MV	
	Kvalitativní označení	Slovní popis	Kvalitativní označení	Slovní popis
1	Málo pravděpodobné	Existuje téměř jen teoretická možnost, méně než jednou za 10 let.	Nízké	<ul style="list-style-type: none"> • pouze omezený dopad na činnost MV • mírné omezení většího počtu zaměstnanců a agend MV, nebo výraznější omezení menšího počtu zaměstnanců a agend MV • délka omezení do 4 hodin • možné mírné škody na majetku MV
2	Pravděpodobné	Je to možné, výskyt v horizontu jednoho až pěti let.	Významné	<ul style="list-style-type: none"> • výraznější dopad na činnost MV • výraznější omezení většího počtu zaměstnanců a agend MV • délka omezení 4-12 hodin • možné značné škody na majetku • MV

3	Velmi pravděpodobné	Častý výskyt, více než jednou za rok.	Katastrofické	<ul style="list-style-type: none"> • zásadní dopad na činnost MV • nemožnost • vykonávat práci
				<ul style="list-style-type: none"> • pro větší počet zaměstnanců MV • nemožnost výkonu zásadních agend MV • délka omezení více než 12 hodin • možné ztráty na životech zaměstnanců MV • možné velmi rozsáhlé škody na majetku MV

Vyhodnocení jednotlivých druhů ohrožení

Název ohrožení	Pravděpodobnost	Následky pro MV	Riziko	Výsledek
Povodeň (přívalová, přirozená i zvláštní)	2	1	2	Nízké riziko
Extrémní dlouhodobé sucho	2	1	2	Nízké riziko
Výskyt extrémně vysoké teploty	2	1	2	Nízké riziko
Vydatné srážky	2	1	2	Nízké riziko
Extrémní vítr	3	1	3	Nízké riziko
Námraza	3	1	3	Nízké riziko
Epizootie a Epyfitie	2	1	1	Nízké riziko
Smog	3	1	3	Nízké riziko
Radiační havárie	1	1	1	Nízké riziko
Dílčí výpadky či havárie provozních sítí (voda, elektřina)	3	1	3	Nízké riziko
Narušení dodávek vody a elektřiny velkého rozsahu	1	3	3	Nízké riziko

Chemická havárie (únik nebezpečné látky)	2	1	2	Nízké riziko
Pád letadla či vrtulníku na budovu MV	1	3	3	Nízké riziko
Požár	2	3	6	Vysoké riziko
Šíření infekčních nemocí/Epidemie	3	3	9	Vysoké riziko
Narušení dodávek potravin velkého rozsahu	1	2	2	Nízké riziko
Narušení dodávek plynu velkého rozsahu	1	1	1	Nízké riziko
Narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu	1	2	2	Nízké riziko
Stávka v dopravě	2	1	2	Nízké riziko

Výpadek informačních systémů (narušení funkčnosti významných systémů el. komunikací)	3	2	6	Vysoké riziko
Úspěšný kybernetický útok (včetně narušení bezpečnosti informací KII)	2	3	6	Vysoké riziko
Narušení zákonnosti velkého rozsahu	2	2	4	Nízké riziko
Migrační vlny velkého rozsahu	2	2	4	Nízké riziko
Narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu	1	3	3	Nízké riziko
Vandalismus	3	1	3	Nízké riziko
Násilný útok na zaměstnance	2	3	6	Vysoké riziko
Nahlášení NVS	3	1	3	Nízké riziko
Nález NVS	2	2	6	Vysoké riziko
Nález nevybuchlé munice	1	2	2	Nízké riziko

Příloha č. 2 – Vzor upozornění

P O Z O R !

Vážení hosté,

v případě, že používáte kardiostimulátor, neprocházejte rámem
a upozorněte pracovníky bezpečnostní služby !!!

A T T E N T I O N !

Dear guests,

in case you have a cardiostimulator /pacemaker/ do not walk
through the metal detector and contact the Security personnel !

BEZPEČNOSTNÍ KONTROLA

Prosíme návštěvníky, aby předložili svá zavazadla k rentgenové
prohlídce.

Prosíme též hosty, aby se laskavě přesvědčili, zda jejich zavazadla
neobsahují žádný jim neznámý předmět.

SECURITY NOTICE

All people entering the Security area are kindly requested to allow
X-ray inspection of their luggage.

We would like to ask our guests to ensure that their luggage
contains no object unknown to the owner of the luggage.

P O Z O R !

Toto rentgenové zařízení nepoškozuje
filmy, léčiva, nemá žádný vliv na mobilní telefony, magnetická
média, diskety či notebooky.

A T T E N T I O N !

This X-ray inspection system does not cause any damage to films,
magnetic tapes, cellular phones, floppy disks, notebooks etc.

Příloha č. 3 – Vzor o uložení zbraně

_____	ev. číslo:
_____	Potvrzení o úschově
Datum uložení:	předmětu způsobilého ohrozit život nebo zdraví osob
Převzal:	Datum uložení: Čas: Převzal:
Jméno:
Typ zbraně:	
Ev. č. zbraně:	MAJITEL PŘEDMĚTU: Jméno: Příjmení:
ráže/střelivo:
Datum převzetí:	Druh předmětu: střelná zbraň – nůž – plynová náplň – ostatní
Převzal:
661-98	Evidenční číslo zbraně: Ráže střelné zbraně:

	Počet střeliva: ks
	Datum a čas vydání: Podpis majitele:

Přední strana

No:

certificate

on the deposition of veapon Mr/Mrs

.....

(v úschově zbraň pana/paní)

type of veapon

.....

(typ zbraně)

registration No. of veapon

.....

(evidenční číslo zbraně)

calibre numer of cartridges

.....

(ráže) (počet kusů střeliva)

Date of deposition: Signature of the policeman on

duty:

(datum převzetí)

(podpis policisty

konajícího službu)

Zadní strana